

Näringsliv

24

Förslag till statsbudget för 2004

Näringsliv

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	11
2	Näringsliv.....	13
2.1	Omfattning.....	13
2.2	Utgiftsutveckling	13
2.3	Skatteavvikelser	14
3	Näringspolitik.....	17
3.1	Omfattning.....	17
3.2	Utgiftsutveckling	18
3.3	Mål	18
3.4	Politikens inriktning	20
3.5	Kapitalförsörjning.....	24
3.5.1	Insatser	24
3.5.2	Resultatbedömning.....	25
3.5.3	Analys och slutsats.....	26
3.6	Entreprenörskap, information, rådgivning och kompetensutveckling.....	26
3.6.1	Insatser	26
3.6.2	Resultatbedömning.....	28
3.6.3	Analys och slutsats.....	30
3.7	Enkla och ändamålsenliga regler samt tillstånd och tillsyn	31
3.7.1	Insatser	31
3.7.2	Resultatbedömning.....	32
3.7.3	Analys och slutsats.....	34
3.8	Väl fungerande marknader	35
3.8.1	Insatser	35
3.8.2	Resultatbedömning.....	36
3.8.3	Analys och slutsats.....	36
3.9	Forskning och utveckling.....	37
3.9.1	Insatser	37
3.9.2	Resultatbedömning.....	39
3.9.3	Analys och slutsats.....	41
3.10	Omvärldsanalys, utvärdering och statistik	42
3.10.1	Insatser	42
3.10.2	Resultatbedömning.....	42

3.10.3	Analys och slutsats	43
3.11	Statligt ägande	43
3.12	Statliga insatser utanför politikområdet	43
3.13	Revisionens iakttagelser	44
3.14	Budgetförslag	44
3.14.1	38:1 Verket för näringslivsutveckling: Förvaltningskostnader	44
3.14.2	38:2 Näringslivsutveckling m.m.	45
3.14.3	38:3 Institutet för tillväxtpolitiska studier: Förvaltningskostnader ..	45
3.14.4	38:4 Turistfrämjande	46
3.14.5	38:5 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	46
3.14.6	38:6 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning. 47	
3.14.7	38:7 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.	48
3.14.8	38:8 Patentbesvärsträtten	48
3.14.9	38:9 Patent- och registreringsverket: Finansiering av viss verksamhet (likvidatorer)	49
3.14.10	38:10 Upprätthållande av nationell metrologi m.m.	49
3.14.11	38:11 Elsäkerhetsverket	49
3.14.12	38:12 Bidrag till standardisering och FoU inom experimentell teknik m.m.	50
3.14.13	38:13 Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader	51
3.14.14	38:14 Rymdverksamhet	51
3.14.15	38:15 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	52
3.14.16	38:16 Konkurrensverket	53
3.14.17	38:17 Konkurrensforskning	53
3.14.18	38:18 Täckande av förluster vid viss garantigivning m.m.	53
3.14.19	38:19 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen	54
3.14.20	38:20 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.	54
3.14.21	38:21 Avgifter till vissa internationella organisationer	55
3.15	Övrig statlig verksamhet	55
3.15.1	Patent- och registreringsverket	55
3.15.2	Revisorsnämnden	56
4	Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	57
4.1	Omfattning	57
4.2	Utgiftsutveckling	58
4.3	Mål	58
4.4	Politikens inriktning	58
4.5	Inre marknaden	59
4.5.1	Mål för delområdet	59
4.5.2	Politikens inriktning	59
4.5.3	Insatser	59
4.5.4	Resultatbedömning	60
4.6	Handelspolitiken	61
4.6.1	Mål för delområdet	61
4.6.2	Politikens inriktning	61
4.6.3	Insatser	62
4.6.4	Resultatbedömning	63

4.7	Handels- och investeringsfrämjande	64
4.7.1	Mål för delområdet	64
4.7.2	Politikens inriktning	64
4.7.3	Insatser	65
4.7.4	Resultatbedömning	67
4.8	Näringslivsutveckling i Östersjöregionen	70
4.8.1	Mål för delområdet	70
4.8.2	Politikens inriktning	70
4.8.3	Insatser	70
4.8.4	Resultatbedömning	71
4.9	Revisionens iakttagelser	72
4.10	Budgetförslag	72
4.10.1	39:1 SWEDAC (Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll): Myndighetsverksamhet	72
4.10.2	39:2 Kommerskollegium	73
4.10.3	39:3 Exportfrämjande verksamhet	74
4.10.4	39:4 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	75
4.10.5	39:5 Investeringsfrämjande	75
4.10.6	39:6 Avgifter till internationella handelsorganisationer ¹	76
4.10.7	Exportkreditnämnden	76
5	Konsumentpolitik	79
5.1	Omfattning	79
5.2	Utgiftsutveckling	79
5.3	Politikens inriktning	80
5.3.1	Mål, villkor och resultatindikatorer	80
5.3.2	Politikens inriktning	80
5.4	Insatser	82
5.4.1	Insatser utanför politikområdet	83
5.5	Resultatbedömning	84
5.5.1	Resultat	84
5.5.2	Analys och slutsatser	87
5.6	Revisionens iakttagelser	87
5.7	Budgetförslag	88
5.7.1	40:1 Marknadsdomstolen	88
5.7.2	40:2 Konsumentverket	88
5.7.3	40:3 Allmänna reklamationsnämnden	89
5.7.4	40:4 Fastighetsmäklarnämnden	89
5.7.5	40:5 Åtgärder på konsumentområdet	90
5.7.6	40:6 Bidrag till miljömärkning av produkter	90
6	Politikområde Forskningspolitik under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning	91
6.1	Budgetförslag	91
6.1.1	26:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader	91
6.1.2	26:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	91

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	11
2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet.....	13
2.2 Härledning av ramnivån 2004-2006, Utgiftsområde 24 Näringsliv	14
2.3 Skatteavvikelse netto	14
3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet.....	18
3.1 ALMI:s utlåning.....	25
3.2 SIC:s innovationsfinansiering	26
3.3 Såddfinansiering	26
3.4 Anslagsutveckling.....	44
3.5 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för 38:1 Verket för näringslivsutveckling: Förvaltningskostnader.....	45
3.6 Anslagsutveckling.....	45
3.7 Härledning av anslagsnivån för 2004–2006, för 38:2 Näringslivsutveckling m.m.....	45
3.8 Anslagsutveckling.....	45
3.9 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för 38:3 Institutet för tillväxtpolitiska studier: Förvaltningskostnader	46
3.10 Anslagsutveckling.....	46
3.11 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för 38:4 Turistfrämjande	46
3.12 Anslagsutveckling.....	46
3.13 Offentligrättslig verksamhet	47
3.14 Uppdragsverksamhet	47
3.15 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för 38:5 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.....	47
3.16 Anslagsutveckling.....	47
3.17 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för 38:6 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning.....	48
3.18 Anslagsutveckling.....	48
3.19 Härledning av anslagsnivån för 2004–2006, för 38:7 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.....	48
3.20 Anslagsutveckling.....	48
3.21 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för 38:8 Patentbesvärslagen.....	48
3.22 Anslagsutveckling.....	49
3.23 Härledning av anslagsnivån för 2004–2006, för 38:9 Patent- och registreringsverket: Finansiering av viss verksamhet (likvidatorer)	49
3.24 Anslagsutveckling.....	49
3.25 Härledning av anslagsnivån 2004–2006 för 38:10 Upprätthållande av nationell metrologi m.m.....	49
3.26 Anslagsutveckling.....	49
3.27 Offentligrättslig verksamhet	50
3.28 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för 38:11 Elsäkerhetsverket.....	50
3.29 Anslagsutveckling.....	50

3.30 Härledning av anslagsnivån 2004–2006 för 38:12 Bidrag till standardisering och FoU inom experimentell teknik m.m.....	51
3.31 Anslagsutveckling.....	51
3.32 Härledning av anslagsnivån 2004–2006 för 38:13 Rymdstyrelsen.....	51
3.33 Anslagsutveckling.....	51
3.34 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	52
3.35 Härledning av anslagsnivån 2004–2006 för 38:14 Rymdverksamhet.....	52
3.36 Anslagsutveckling.....	52
3.37 Härledning av anslagsnivån 2004–2006 för 38:15 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien.....	52
3.38 Anslagsutveckling.....	53
3.39 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för 38:16 Konkurrensverket.....	53
3.40 Anslagsutveckling.....	53
3.41 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för 38:17 Konkurrensforskning.....	53
3.42 Anslagsutveckling.....	53
3.43 Härledning av anslagsnivån för 2004–2006, för 38:18 Täckande av förluster vid viss garantigivning m.m.....	53
3.44 Anslagsutveckling.....	54
3.45 Härledning av anslagsnivån för 2004–2006, för 38:19 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen.....	54
3.46 Anslagsutveckling.....	54
3.47 Härledning av anslagsnivån för 2004–2006, för 38:20 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.....	55
3.48 Anslagsutveckling.....	55
3.49 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för 38:21 Avgifter till vissa internationella organisationer.....	55
3.50 Offentligrättslig verksamhet.....	55
3.51 Uppdragsverksamhet.....	56
4.1 Utgiftsutvecklingen inom politikområdet Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande.....	58
4.2 Anslagsutveckling.....	72
4.3 Budget för avgiftsbelagd verksamhet - Ackreditering.....	72
4.4 Härledning av anslagsnivån 2004–2006 39:1 för SWEDAC (Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll).....	73
4.5 Anslagsutveckling.....	73
4.6 Härledning av anslagsnivån 2004–2006 för 39:2 Kommerskollegium.....	74
4.7 Anslagsutveckling.....	74
4.8 Härledning av anslagsnivån 2004–2006 för 39:3 Exportfrämjande.....	74
4.9 Anslagsutveckling.....	75
4.10 Anslagsutveckling.....	75
4.11 Härledning av anslagsnivån 2004–2006 för 39:5 Investeringsfrämjande.....	76
4.12 Anslagsutveckling.....	76
4.13 Härledning av anslagsnivån 2004–2006 för 39:6 Avgifter till internationella handelsorganisationer.....	76
4.14 Budget för avgiftsbelagd verksamhet.....	77
5.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet.....	79
5.2 Anslagsutveckling.....	88
5.3 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för 40:1 Marknadsdomstolen.....	88
5.4 Anslagsutveckling.....	88
5.5 Råd & Röns utveckling.....	88
5.6 Varuprovningar på uppdragt.....	88

5.7 Härledning av anslagsnivån 2004-2006, för 40:2 Konsumentverket	89
5.8 Anslagsutveckling.....	89
5.9 Härledning av anslagsnivån 2004-2006, för 40:3 Allmänna reklamationsnämnden.....	89
5.10 Anslagsutveckling.....	89
5.11 Intäkter i form av ansöknings- och årsavgifter.....	90
5.12 Härledning av anslagsnivån 2004-2006, för 40:4 Fastighetsmäklarnämnden	90
5.13 Anslagsutveckling.....	90
5.14 Härledning av anslagsnivån 2004-2006, för 40:5 Åtgärder på konsumentområdet	90
5.15 Anslagsutveckling.....	90
6.1 Anslagsutveckling.....	91
6.2 Härledning av anslagsnivån 2004-2006 för 26:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader	91
6.3 Anslagsutveckling.....	91
6.4 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	92
6.5 Härledning av anslagsnivån 2004-2006 för 26:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	92

Diagramförteckning

3.1 Antal företag 1997-2002.....	19
3.2 Antal anställda 1997-2001	19
3.3 Antal nystartade företag 1985-2002 ¹	19
3.4 Antal företagare 1990-2002.....	20

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. återkallar bemyndigandet för regeringen att ställa ut en kreditgaranti om högst 20 000 000 kronor till Stiftelsen fonden för svensk-norskt industriellt samarbete (avsnitt 3.5.1),
2. bemyndigar regeringen att under 2004 för ramanslaget 38:14 *Rymdverksamhet* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 539 000 000 kronor under 2005 och 573 000 000 kronor efter 2005 (avsnitt 3.14.14),
3. bemyndigar regeringen att i samråd med Sveriges Allmänna Exportförening (SAE) genomföra sådana förändringar i avtalet den 1 juli 1992 om Sveriges exportråd mellan staten och SAE, som inte gäller användningen av de statliga medlen eller den huvudsakliga inriktningen av verksamheten (avsnitt 4.10.3),
4. bemyndigar regeringen att under 2004 ställa ut exportkreditgarantier intill ett belopp av högst 200 000 000 000 kronor inklusive tidigare utfärdade garantier (avsnitt 4.10.7),
5. bemyndigar regeringen att under 2004 ställa ut investeringsgarantier intill ett belopp av högst 10 000 000 000 kronor inklusive tidigare utfärdade garantier (avsnitt 4.10.7),
6. bemyndigar regeringen att för 2004 besluta att Exportkreditnämnden får obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeståndsbetalning (avsnitt 4.10.7),
7. bemyndigar regeringen att under 2004 för ramanslaget 26:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 950 000 000 kronor under 2005 och 950 000 000 kronor under 2006 – 2009 (avsnitt 6.1),
8. för budgetåret 2004 anvisar anslagen under utgiftsområde 24 *Näringsliv* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	
26:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader	ramanslag	114 396
26:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	ramanslag	1 111 066
38:1 Verket för näringslivsutveckling Förvaltningskostnader	ramanslag	205 534
38:2 Näringslivsutveckling m.m.	ramanslag	249 562
38:3 Institutet för tillväxtpolitiska studier: Förvaltningskostnader	ramanslag	74 344
38:4 Turistfrämjande	ramanslag	101 535

38:5	Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersöknings- verksamhet m.m.	ramanslag	172 109
38:6	Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	ramanslag	5 211
38:7	Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelag- ringsanläggningar m.m.	ramanslag	27 000
38:8	Patentbesvärsrätten	ramanslag	15 249
38:9	Patent- och registreringsverket: Finansiering av viss verk- samhet (likvidatorer)	ramanslag	8 000
38:10	Upprätthållande av nationell metrologi m.m.	ramanslag	26 786
38:11	Elsäkerhetsverket	ramanslag	41 548
38:12	Bidrag till standardisering och FoU inom experimentell teknik m.m.	ramanslag	71 475
38:13	Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader	ramanslag	22 360
38:14	Rymdverksamhet	ramanslag	541 510
38:15	Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	obetecknat anslag	5 359
38:16	Konkurrensverket	ramanslag	82 510
38:17	Konkurrensforskning	ramanslag	6 581
38:18	Täckande av förluster vid viss garantigivning, m.m.	ramanslag	2 000
38:19	Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av ka- nalen	obetecknat anslag	15 000
38:20	Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.	ramanslag	25 000
38:21	Avgifter till vissa internationella organisationer	ramanslag	6 519
39:1	Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighets- verksamhet	ramanslag	19 853
39:2	Kommerskollegium	ramanslag	65 442
39:3	Exportfrämjande verksamhet	ramanslag	223 956
39:4	AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	ramanslag	144
39:5	Investeringsfrämjande	ramanslag	67 328
39:6	Avgifter till internationella handelsorganisationer	ramanslag	15 510
40:1	Marknadsdomstolen	ramanslag	8 942
40:2	Konsumentverket	ramanslag	104 464
40:3	Allmänna reklamationsnämnden	ramanslag	23 127
40:4	Fastighetsmäklarnämnden	ramanslag	9 357
40:5	Åtgärder på konsumentområdet	ramanslag	17 625
40:6	Bidrag till miljömärkning av produkter	obetecknat anslag	4 400
Summa			3 490 802

2 Näringsliv

2.1 Omfattning

I utgiftsområde 24 Näringsliv ingår politikområdena Näringspolitik (N), Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande (UD) och Konsumentpolitik (Jo). Inom utgiftsområdet ingår även delar av politikområdet Forskningspolitik. För budgetåret 2004 föreslås att 3,5 miljarder kronor anslås för utgiftsområdet. Detta är något högre än budgetåret 2003.

2.2 Utgiftsutveckling

Från och med 2004 skall i princip all årlig revision avgiftsbeläggas (Avgifter vid Riksrevisionen, prop. 2002/03:63, bet. 2002/03:FiU27, rskr. 2002/03:189). Avgifter och ersättningar tillförs statskassan och redovisas mot inkomstitel. För anslagsfinansierade myndigheter som under 2003 inte erlägger någon avgift för årlig revision medför föreslagen nyordning en tillkommande kostnad. En kostnad som myndigheterna föreslås kompenseras för genom en nivåhöjning av anslagen från och med nästa år.

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2002	Anslag 2003 ¹	Utgifts-prog- nos 2003	Förslag anslag 2004	Beräknat anslag 2005	Beräknat anslag 2006
Forskningspolitik ²	1 071	1 136	1 038	1 225	1 252	1 273
Näringspolitik	1 649	1 608	1 627	1 705	1 709	1 711
Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	551	523	519	392	496	498
Konsumentpolitik	183	168	164	168	171	174
Totalt för utgiftsområde 24 Näringsliv³	3 453	3 435	3 348	3 491	3 627	3 656

¹ Inklusive av riksdagen redan beslutade anslag på tilläggsbudget och förslag till tilläggsbudget i samband med BP för 2004.

² Politikområdet hör till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

³ Beloppen är avrundade och delposterna summerar därför inte alltid till totalen.

Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2004-2006, Utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	3 543	3 543	3 543
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning	55	113	160
Beslut	61	138	119
Övriga makroekonomiska förutsättningar			
Volym			
Överföring till/från andra utgiftsområden	-182	-182	-182
Övrigt	15	15	16
Ny ramnivå²	3 491	3 627	3 656

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Beloppen är avrundade och delposterna summerar därför inte alltid till totalen.

2.3 Skatteavvikelser

Förutom de stöd till ett visst utgiftsområde som redovisas via anslag på statsbudgetens utgiftssida förekommer även stöd på statsbudgetens inkomstsida i form av olika särregler i skattelagstiftningen. Dessa stöd brukar kallas saldpåverkande skatteavvikelser. Det handlar om avvikelser från en enhetlig beskattning, t.ex. att en viss grupp omfattas av skattelättnad i förhållande till en enhetlig norm, vilket kan uppfattas som en skatteförmån. I det följande redovisas skatteavvikelser som hänför sig till utgiftsområde 24 Näringsliv.

Tabell 2.3 Skatteavvikelser netto

Miljarder kronor

	2003	2004
Löneunderlaget i fåmansaktiebolag	0,54	0,52
Underskott i aktiv näringsverksamhet	0,02	0,02
Nedskrivning av lager och pågående arbete	0,82	0,86
Skadeförsäkringsföretag	0,46	0,63
Överavskrivningar avseende inventarier	2,09	2,34
Periodiseringsfonder	4,86	5,48
Sjöfartsstöd	1,30	1,30
Nedsättning med viss inriktning på mindre företag	6,48	6,69
Rumsuthyrning	0,90	0,95
Tidpunkt för inbetalning i byggnads- och annan entreprenadverksamhet	0,31	0,37
Bränsleförbrukning inom industrin, energiskatt	1,08	1,13
Elförbrukning inom industrin	12,82	12,89
Generell nedsättning av koldioxidskatt som utgår på bränslen inom industrin	4,45	4,55
Särskild nedsättning av koldioxidskatt som utgår på bränslen inom industrin	0,19	0,19
Fastighetsskatt på lokaler	-3,52	-3,61
Summa	32,80	34,31

Löneunderlaget i fåmansaktiebolag

Genom reglerna för beskattning av aktiva delägare i fåmansaktiebolag och närstående till dessa, beskattas viss avkastning på arbetskraft i inkomstlaget kapital. Avkastning på arbete är lön, som bör beskattas i inkomstlaget tjänst. Avvikelsen består i skillnaden mellan tjänste- och kapitalinkomstbeskattningen.

Underskott i aktiv näringsverksamhet

Underskott av aktiv näringsverksamhet får kvittas mot tjänsteinkomster under de fem första verksamhetsåren. Avdragsrätten är belagd med olika restriktioner för att förhindra handel med avdragsrätt och att avdragsrätt för samma näringsverksamhet kan uppkomma för flera femårsperioder.

Nedskrivning av lager och pågående arbete

Enligt en alternativregel kan lager (gäller ej fastigheter och värdepapper) tas upp till 97 procent av det sammanlagda anskaffningsvärdet. Olika bestämmelser finns för pågående arbeten som

utförs på löpande räkning och arbeten som utförs till fast pris. För arbeten på löpande räkning kan en motsvarande alternativregel som nämns ovan användas. Skatteavvikelsen utgörs av ränteffekten på den skattelättnad som lagernedskrivningen medför. Eftersom räntan på krediten inte är förmånsgrundande skall den utgöra underlag för särskild löneskatt.

Skadeförsäkringsföretag

I vissa fall har skadeförsäkringsföretag möjlighet att göra extra avsättningar till s.k. säkerhetsreserv. Skatteavvikelsen utgörs av skillnaden på skattekrediten som det extra avdraget medför.

Överavskrivningar avseende inventarier

Den planmässiga avskrivningstiden bestäms av tillgångens ekonomiska livslängd, medan den skattemässiga avskrivningstiden bestäms enligt lag. Detta innebär att planmässiga och skattemässiga avskrivningar endast undantagsvis överensstämmer. Lagstiftningen tillåter att en tillgång normalt skrivs av snabbare än vad som är ekonomiskt motiverat av förslitning. Skatteavvikelsen avser räntan på skattekrediten och beräknas som skillnaden mellan nuvärdet på skattekrediten vid överavskrivningstidpunkten och underavskrivningsperioden.

Periodiseringsfonder

Periodiseringsfond är en vinstanknuten reservningsmöjlighet där näringsidkaren/bolaget kan reservera medel under högst sex år (före beskattningsåret 1999 var tiden fem år). Beskattningsåret 1998 medgavs avsättning med högst 25 procent för enskilda näringsidkare och för fysiska personer som är delägare i handelsbolag. Fr.o.m. beskattningsåret 2001 är maximal avsättning 25 procent för aktiebolag och övriga juridiska personer, och 30 procent för enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag. Reserveringsmöjligheten innebär att underlaget för inkomstskatt minskar, vilket ger upphov till en skattekredit. Avsättningen måste återföras till beskattning senast sex år efter avsättningstidpunkten. Skatteavvikelsen avser räntan på skattekrediten och beräknas som skill-

naden mellan nuvärdet på skattekrediten vid tidpunkten för avsättningen och tidpunkten för återföringen.

Sjöfartsstöd

Sjöfartsstöd ges till last- och passagerarfartyg i internationell trafik. Stödet ges i form av att arbetsgivarens skattekonto krediteras ett belopp motsvarande skatteavdrag och arbetsgivaravgifter på sjöinkomst. Krediteringen utgör en skatteavvikelse.

Nedsättning med viss inriktning på mindre företag

Vid beräkning av arbetsgivaravgifter får en arbetsgivare göra ett avdrag med 5 procent av lönesumman upp till 852 000 kronor. För enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag gäller motsvarande avdrag för egenavgifter.

Rumsuthyrning

Skattesatsen är 12 procent.

Tidpunkt för redovisningsskyldighetens inträde i byggnads- och annan entreprenadverksamhet

Redovisningsskyldigheten inträder två månader efter det att fastigheten tagits i bruk. Skatteavvikelsen avser räntan på skattekrediten.

Bränsleförbrukning inom industrin, energiskatt

Industrisektorn är skattebefriad för all användning av fossila bränslen. Normen utgörs av full skattesats på dessa bränslen.

Elförbrukning inom industrin

Industrisektorn är skattebefriad för all användning av elektrisk kraft. Normen utgörs av normalskattesatsen på el.

Generell nedsättning av koldioxidskatt som utgår på bränslen inom industrin

För industrisektorn medges en nedsättning på 75 procent av koldioxidskattesatsen för all användning av fossila bränslen. Normen utgörs av full skattesats på dessa bränslen.

Särskild nedsättning av koldioxidskatt som utgår på bränslen inom industrin

För företag i den energiintensiva sektorn medges ytterligare nedsättning om koldioxidskatten överstiger 0,8 procent av det enskilda företags omsättning. För det överskjutande beloppet

sätts skatten ned till 24 procent. Företag inom cement-, kalk-, glas-, och stenindustri är dock befriade från den del av koldioxidskatten på kol och naturgas som överstiger 1,2 procent av omsättningen.

Fastighetsskatt på lokaler

Skatten på lokaler är en objektsskatt som enbart träffar fastighetskapital. Eftersom intäkterna beskattas som inkomst av näringsverksamhet utgör fastighetsskatten, som är avdragsgill mot intäkterna, till den del den inte reducerar inkomstskatten, en skatteavvikelse.

3 Näringspolitik

3.1 Omfattning

Politikområdet Näringspolitik omfattar verksamhetsområdena:

- Kapitalförsörjning,
- Entreprenörskap, information, rådgivning och kompetensutveckling,
- Enkla och ändamålsenliga regler samt tillstånd och tillsyn,
- Väl fungerande marknader,
- Forskning och utveckling,
- Omvärldsanalys, utvärdering och statistik

Inom politikområdet ryms företagsutveckling, främjande av entreprenörskap, innovationsutveckling, regelförenkling, konkurrensfrämjande arbete, turistfrämjande samt immaterial- och associationsrättsliga frågor. Vidare ingår undersökning av och information om landets geologi och mineralhantering, tillstånd och tillsyn enligt minerallagen samt miljösäkring. Därutöver ingår bidrag till forskning och utveckling inom bl.a.

metrologi samt bidrag till rymdverksamhet. Ytterligare områden är ansvar för teknisk provning och kontroll, legal mätteknik och ädelmetallkontroll, bidrag till riksmätplatserna, ansvar för säkerhetsfrågor inom elområdet samt bidrag till svenska standardiseringsorganisationen.

Inom politikområdet verkar myndigheterna Verket för näringslivsutveckling (NUTEK), Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS), Turistdelegationen, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Bergsstaten, Patentbesvärslagen (PBR), Patent- och registreringsverket (PRV), Konkurrensverket, Elsäkerhetsverket, Rymdstyrelsen och Revisorsnämnden.

Andra statliga aktörer inom politikområdet är ALMI Företagspartner AB (ALMI), Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA), Sveriges Rese- och Turistråd AB, AB Göta kanalbolag, Sveriges provnings- och forskningsinstitut AB (SP), Sveriges Standardiseringsråd (SSR), Stiftelsen Industrifonden, Stiftelsen Innovationscentrum (SIC), Stiftelsen fonden för svensk-norsk industriellt samarbete, Stiftelsen Svensk Industriedesign (SVID) samt Teknikbrostiftelserna.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet
Miljoner kronor

	Utfall 2002	Anslag 2003 ¹	Utgiftsprognos 2003	Förslag anslag 2004	Beräknat anslag 2005	Beräknat anslag 2006
<i>Anslag inom politikområde Näringspolitik</i>						
38:1 Verket för näringslivsutveckling: Förvaltningskostnader	211,6	207,7	219,8	205,5	210,1	213,1
38:2 Näringslivsutveckling m.m.	161,8	214,6	214,3	249,6	215,6	195,6
38:3 Institutet för tillväxtpolitiska studier: Förvaltningskostnader	71,0	72,5	70,6	74,3	76,0	77,1
38:4 Turistfrämjande	90,4	91,1	89,5	101,5	103,4	105,3
38:5 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	165,0	166,8	167,7	172,1	176,1	178,9
38:6 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	12,7	9,2	9,0	5,2	5,4	5,5
38:7 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.	50,0	27,0	26,3	27,0	27,0	27,0
38:8 Patentbesvärserätten	15,5	14,6	14,4	15,2	15,6	15,9
38:9 Patent- och registreringsverket (likvidatorer)	7,7	8,0	7,8	8,0	8,0	8,0
38:10 Upprätthållande av nationell metrologi	27,9	26,8	26,1	26,8	26,8	26,8
38:11 Elsäkerhetsverket	38,0	40,2	40,2	41,5	42,5	43,2
38:12 Bidrag till standardisering och FoU inom experimentell teknik m.m.	73,9	70,4	68,6	71,5	72,8	73,9
38:13 Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader	21,0	21,3	20,9	22,4	22,9	23,2
38:14 Rymdverksamhet	526,6	497,9	504,7	541,5	561,6	571,4
38:15 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	5,4	5,4	5,2	5,4	5,4	5,4
38:16 Konkurrensverket	77,5	79,9	78,0	82,5	84,4	85,8
38:17 Konkurrensforskning	6,5	6,5	6,2	6,6	6,7	6,8
38:18 Täckande av förluster vid viss garantigivning m.m.	2,3	2,0	1,9	2,0	2,0	2,0
38:19 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen	15,0	15,0	14,6	15,0	15,0	15,0
38:20 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.	43,2	25,0	24,4	25,0	25,0	25,0
38:21 Avgifter till vissa internationella organisationer	6,8	6,5	6,6	6,5	6,5	6,5
Fortsatt program för småföretagsutveckling, förnyelse och tillväxt (äldre anslag)	19,2	0,0	10,0	0,0	0,0	0,0
Totalt för politikområde 38 Näringspolitik²	1 649,0	1 608,2	1 626,9	1 705,2	1 708,6	1 711,4

¹ Inklusive av riksdagen redan beslutade anslag på tilläggsbudget och förslag på tilläggsbudget i samband med BP för 2004.

² Beloppen är avrundade och delposterna summerar därför inte alltid till totalen.

3.3 Mål

Målet för politikområdet Näringspolitik är att främja en hållbar ekonomisk tillväxt och en ökad sysselsättning genom fler och växande företag.

En ökad ekonomisk aktivitet genom fler företag och fler företag som växer är grundläggande för att främja tillväxten både i Sverige och i Europa. Tillväxten är i sig en förutsättning för att värna om och utveckla arbetstillfällena och välfärd.

I budgetpropositionen för 2003 redogjorde regeringen för en ambition som innebar att antalet nystartade företag liksom antalet personer

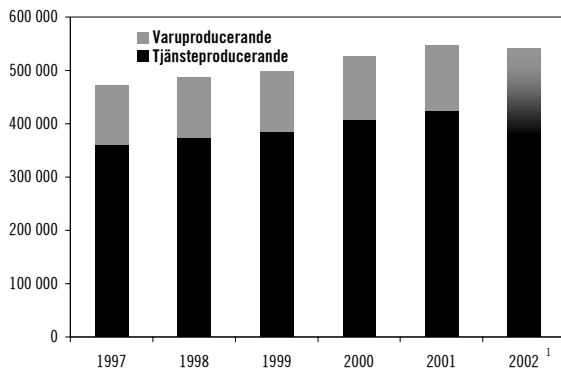
som var företagare skulle öka. Näringspolitiken är inriktad på att uppnå dessa mål. Den sviktande konjunkturen motiverar en skarpare planering för att uppnå dessa mål.

Företagens utveckling i Sverige

Antal företag¹

Antalet företag har ökat under perioden 1997–2001. Som en följd av den internationella konjunkturen minskade dock antalet företag 2002 jämfört med 2001. Cirka 541 000 företag bedrev näringsverksamhet under 2002. Jämfört med 1997 har antalet företag ökat med 15 procent.

Diagram 3.1 Antal företag 1997-2002

Källa: Företagsstatistik för industri-, bygg- och tjänsteföretag 1997-2001, SCB

¹ Preliminär siffra

Av de 547 000 företag som bedrev näringsverksamhet 2001 var 425 000 (78 procent) verksamma inom tjänstesektorn. Antalet företag inom tjänsteproducerande branscher har under perioden 1997-2001 ökat mer än antalet inom varuproducerande branscher.

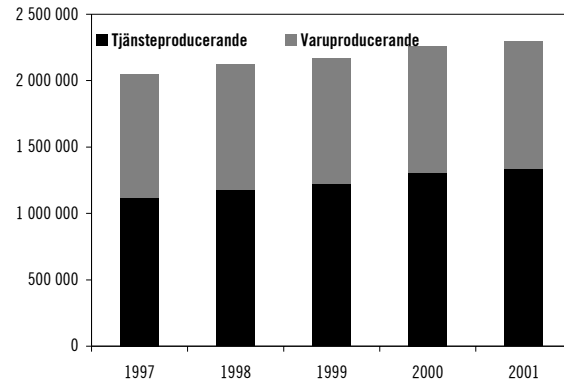
Antal anställda²

Cirka 97 procent av alla företag har färre än 20 anställda. Majoriteten av dessa är så kallade soloföretag, dvs. företagaren har inga anställda. Stora företag med fler än 250 anställda utgör endast 0,2 procent av alla företag men är viktiga från sysselsättningssynpunkt eftersom de står för 40 procent av antalet anställda. I genomsnitt uppgick antalet anställda per företag till 4,2 personer under 2001.

¹ Exkl. jordbruk, skog och fiske samt finansiell verksamhet

² Exkl. jordbruk, skog och fiske samt finansiell verksamhet

Diagram 3.2 Antal anställda 1997-2001

Källa: Företagsstatistik för industri-, bygg- och tjänsteföretag, SCB

Under perioden 1997–2001 ökade antalet anställda i företag från drygt 2 miljoner personer till knappt 2,3 miljoner personer.

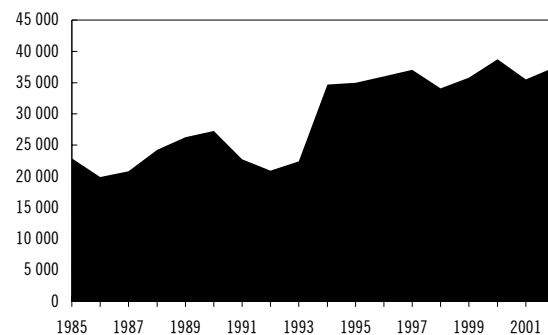
Nystartade företag³

Antalet nystartade företag ökade 2002 till 37 400 företag. Sedan 1994 har antalet nystartade företag varit stabilt på en nivå runt 36 000 företag. Under slutet av 1980-talet och början av 1990-talet var antalet nystartade företag i genomsnitt 23 000 företag per år.

84 procent av de nystartade företagen är tjänsteproducerande företag och 16 procent är varuproducerande företag.

Cirka 20 procent av dem som startade nya företag 2002 hade utländsk bakgrund. Av de nya företagen inom tjänstesektorn hade 21 procent av grundarna utländsk bakgrund medan motsvarande andel inom industrisektorn var 16 procent.

Diagram 3.3 Antal nystartade företag 1985-2002¹

Källa: Nystartade företag, SCB och ITPS

¹ Preliminär siffra för 2002

Institutet för tillväxtpolitiska studier visar i en uppföljning att drygt hälften av de företag som

³ Exkl. jordbruk, skog och fiske samt fastighetsverksamhet

startade sin verksamhet under 1998 fortfarande var verksamma tre år efter start.

Företagskonkurser

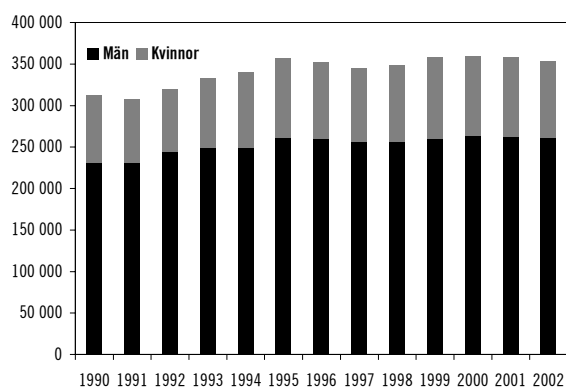
För tredje året i rad ökade antalet företagskonkurser 2002. Jämfört med 2001 ökade antalet med 7 procent. Drygt 7 900 företagskonkurser beslutades av tingsrätten under 2002. Det är aktiebolagen som står för det ökande antalet konkurser. Företagsformerna enskild firma och handelsbolag visar på en konstant nedgång i antalet konkurser sedan 1992.

Antalet anställda personer som berördes av konkurs 2002 uppgick till knappt 27 000 personer, vilket var en ökning med 12 procent jämfört med 2001.

Antal företagare⁴

353 400 företagare var verksamma under 2002. Efter toppnoteringen 2000 med 359 800 företagare syns alltså en liten tillbakagång av antalet företagare under de senaste åren.

Diagram 3.4 Antal företagare 1990-2002

Källa: AKU, SCB

Fördelningen mellan manliga och kvinnliga företagare har under perioden 1990–2002 varit relativt konstant med 74 procent män och 26 procent kvinnor. Antalet kvinnor som startar nya företag ökar dock och uppgår nu till cirka 30 procent av antalet nyföretagare.

Antalet utlandsfödda företagare⁵ uppgick 2002 till 41 700 personer. Det utgör 11,6 procent av det totala antalet företagare, en andel som har minskat under senare år. Andelen företagare per sysselsatt för utlandsfödda är högre än totalt.

Måluppfyllelse

Antalet företag som bedriver näringsverksamhet samt antalet anställda har ökat sedan 1997. Sedan 1994 har antalet nystartade företag varit stabilt på en nivå runt 36 000 företag. Detta är betydligt fler nystartade företag än de nivåer som fanns i slutet av 1980-talet och början av 1990-talet. Utvecklingen går i positiv riktning i förhållande till målet för näringspolitiken.

3.4 Politikens inriktning

Ökat företagande är av stor betydelse för den svenska tillväxten och sysselsättningen. Regeringen arbetar med att utveckla gynnsamma förutsättningar för företagandet, både för att öka nyföretagandet och för att få redan etablerade företag att växa. Särskilt prioriterade områden inom näringspolitiken är insatser för att tillförsäkra utbud av kapital (särskilt i tidiga utvecklingsfaser), åtgärder som gynnar ökat entreprenörskap, tydligare och tillgängligare information och rådgivning samt enklare regler för företagare, enklare administrativa rutiner vid företagsstarten, gynnsamma konkurrensvillkor samt insatser inom bl.a. design och miljödriven näringslivsutveckling för ökad konkurrenskraft. Den svenska näringspolitikens inriktning ligger även väl i linje med EU:s sysselsättningsstrategi och dess mål och riktlinjer. Hur Sverige genomför sysselsättningsstrategin redovisas årligen i den nationella handlingsplanen för sysselsättning.

Regeringen har initierat ett arbete med att ta fram en innovationsstrategi för hållbar tillväxt och förnyelse. I det grundläggande arbetet har företrädare för näringsliv, arbetsmarknadens parter och universitet/högskola deltagit. Målet för innovationsstrategin är att förstärka Sveriges förmåga att skapa kunskap och omsätta den till en hållbar tillväxt och nya arbetstillfällen. För detta krävs en sammanhållen politik inriktad på att underlätta förnyelse. Detta mål ligger helt i linje med de ambitioner regeringen uttalade i vårpropositionen om att samverka mellan näringsliv, högskola och samhälle skall utvecklas på nationell och regional nivå, entreprenörskap skall underlättas, företagandets villkor skall förbättras, flödet av kunskap mellan forskning, utbildning och näringsliv skall underlättas och att Sveriges

⁴ Exkl. jordbruk, skog och fiske

⁵ Inkl medhjälpande familjemedlemmar

styrkor inom forskning och profilområden skall bibehållas och utvecklas.

Målet för den Regionala utvecklingspolitiken skall uppnås genom bl.a. åtgärder inom Näringspolitiken.

Miljödriven näringslivsutveckling och miljöteknikexport

Regeringen har tillsammans med samarbetspartier i det s.k. 121-punktsprogrammet tagit initiativ till en satsning på miljödriven näringslivsutveckling och miljöteknikexport. Satsningen skall ses i ett längre tidsperspektiv men i första hand genomföras under en period om fem år. Regeringen ser det som angeläget att skapa starkare länkar mellan den offentliga och privata sektorn vad avser forskning, teknikutveckling, kommersialisering och internationalisering av den svenska miljötekniken. Kopplingen mellan idéer, produkter och tjänster samt försäljning skall stärkas.

Satsningar skall inriktas på områden där Sverige och svenska företag har särskild kompetens och genomföras i samverkan med relevanta statliga, regionala och lokala aktörer samt företag. Insatserna skall genomföras i samverkan med andra initiativ, främst inom utbildnings-, miljö-, bistånds- och regionala utvecklingspolitiken. Nätverkssamarbete och klusterutveckling skall prioriteras. Strategiska exportmarknader, geografiskt eller på annat sätt avgränsade, skall prioriteras.

Miljötekniksektorn är ett av framtidens tillväxtområden med en snabbt växande världsmarknad. Hög miljöprestanda blir ett allt viktigare konkurrensmedel. Ökad miljömedvetenhet och intresse för ekologisk hållbarhet hos allt större kundgrupper och allt fler marknader skapar efterfrågan och därmed globalt stor tillväxtpotential. Sverige har i dag en betydande roll och god image som pådrivare av förbättringar på miljöområdet internationellt. Svenska företag och svensk forskning ligger långt framme på många områden. Miljömedvetenheten och de höga miljökraven i Sverige har inneburit att industrin anpassat sin produktion och infört miljövänligare produktionsprocesser. Sverige är världsledande när det gäller att ta fram patent inom miljöteknik, patent som i dag dessvärre ofta vidareutvecklas och kommersialiseras i utlandet.

Sverige behöver därför bli bättre på att utveckla och kommersialisera produkter och tjänster inom miljöteknik. Sveriges styrka ligger i en helhetssyn som fokuserar på det ekologiskt hållbara samhället. Sverige har hela systemlösningar att presentera avseende hållbara kretslopp inom flera områden såsom vatten, avfall och biobränslen, medan det inom andra områden krävs ytterligare utvecklingsarbete. För att bibehålla denna framskjutna position krävs ett ständigt utvecklingsarbete men även samordning, framtagande och presentation av nya systemlösningar. Inventering av resurser och tillgångar inom landet skall matchas mot exportkrav vilka behöver identifieras genom omvärldsanalyser. I många delar av världen behövs stora investeringar för att komma till rätta med de snabbt ökande miljöproblemen. Här har den svenska resursbasen synnerligen goda förutsättningar att erbjuda ekonomiskt och ekologiskt hållbara lösningar. Samtidigt är den svenska exportvolymen för närvarande begränsad.

Statliga insatser för företagsutveckling

Inriktning för företagsutveckling på regional nivå

En omorganisation av nationella myndigheter inom det näringspolitiska området genomfördes den 1 januari 2001. Syftet var att effektivisera, renodla och koncentrera de statliga insatserna och samtidigt öka samspelet med det regionala och lokala näringslivet samt partnerskapen för tillväxtavtalen. Behovet av samordning och effektivisering på regional nivå är dock fortsatt mycket stort. Regeringen tillkallade därför en utredare i november 2001 som skulle lämna förslag till inriktning, effektivisering och organisation av statens insatser för företagsutveckling på regional nivå. Utredaren lämnade sitt betänkande till regeringen i november 2002 (SOU 2002:101 Företagsutveckling på regional nivå).

Utredningen har remissbehandlats. I princip samtliga remissinstanser anser att det finns ett stort antal aktörer och att det finns behov av att öka samordningen. De flesta anser även att det finns behov av förstärkt finansiering i tidiga skeden. Flera instanser, bl.a. Statskontoret, anser att utredningen saknar utvärderingar och analys och att förändringar inte bör genomföras utan ytterligare utredning. När det gäller frågan om hur de regionala insatserna skall organiseras går åsikterna bland remissinstanserna isär.

Regeringen delar utredningens analys att det regionala systemet för företagsinriktade insatser bör förenklas och effektiviseras. Regeringen avser att fortsätta beredningen av lämpliga former för samverkan och samordning.

Kompetenscentrum för företagsutveckling

Verket för näringslivsutveckling (NUTEK) och ALMI Företagspartner AB (ALMI) bildar sedan tidigare ett kompetenscentrum för företagsutveckling. Organisationerna skall även fortsättningsvis vara skilda juridiska personer men skall genom ett ytterligare utvecklat samarbete använda de gemensamma resurserna på ett optimalt sätt för att skapa tillväxt och förnyelse i näringslivet.

ALMI Företagspartner AB

ALMI-bolagen är statens näringslivsfrämjande aktör på den regionala nivån med huvudsaklig inriktning på finansiering med tillhörande rådgivning. ALMI-bolagen har en tydlig marknadskompletterande roll. Delägandet mellan staten och regionerna innebär förutsättningar för dels en regional anpassning, dels uppfyllelse av statens uppställda mål. Moderbolaget och de regionala delägarna har inför den kommande treårsperioden för avsikt att bedriva verksamheten under 2004 i enlighet med nuvarande avtal, samtidigt som förhandlingar rörande verksamheten för 2005 och 2006 fortsätter.

Stöd till start av näringsverksamhet

Stöd till start av näringsverksamhet är en arbetsmarknadspolitisk insats. Insatsen har dock även näringspolitiska effekter framförallt avseende tillkomsten av nya företag. Stödet kan även innebära vissa negativa näringspolitiska effekter i form av konkurrensnedvridning. För att ytterligare öka de arbetsmarknads- och näringspolitiska effekterna och minimera de negativa effekterna skall en samordning övervägas mellan exempelvis handläggningen av ALMI:s företagslån och stöd till start av näringsverksamhet. Regeringen kommer också att se över villkoren för förlängning av stödperioden.

UPA-uppdraget till IUC-bolagen

Industriella Utvecklingscentra (IUC-bolagen) har sedan 1997 fått statliga medel för finansiering av uppsökande verksamhet, produktutveckling och förstudier för avknoppning (UPA). Syftet med UPA-uppdragen är att stimulera till utveckling och nya jobb i mindre och medelstora

företag genom att utveckla idéer och produkter med utvecklingspotential som annars inte kommer till stånd. Regeringen anser i likhet med utredaren att det är viktigt att de som utför denna typ av uppdrag har en betydande verksamhet vid sidan av UPA-uppdragen.

Finansiering av utvecklingsprojekt i tidiga skeden

Tillgång till kompetent kapital till utvecklingsprojekt i tidiga skeden är en kritisk faktor för tillkomsten av nya företag med hög utvecklingspotential. Denna form av kapital har under de senaste åren minskat bl.a. på grund av en negativ börsutveckling. Regeringen avser att, inom befintliga resursramar, öka tillgången till kompetent kapital till tidiga utvecklingsprojekt.

Uppföljning av statens insatser för företagsutveckling

NUTEK bör ges i uppdrag att ta fram en uppföljnings- och rapporteringsmodell, som omfattar insatser för företagsutveckling som finansieras med statliga medel. NUTEK bör löpande samla och redovisa jämförbara nyckeltal för de olika verksamheternas resultat.

Enklare att starta och driva företag

Handlingsplan för minskad administrativ börda

Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2003 en handlingsplan för att minska den administrativa bördan. I det följande redovisas kortfattat de viktigaste initiativen som ingår i handlingsplanen. En utförligare beskrivning återfinns i regeringens skrivelse till riksdagen (2003/04:8).

Regeringen kommer i höst att uppdraga åt berörda myndigheter att genomföra en genomgång av relevanta föreskrifter och allmänna råd för att minska den administrativa bördan för företag. Samtidigt sker en departementsvis genomgång av lagar och förordningar med samma syfte. De konkreta åtgärder som vidtagits och planeras på myndigheter och departement kommer att redovisas till riksdagen under 2004.

Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) överlämnade den 31 mars ett förslag på metod att mäta den administrativa bördan. Förslaget har remitterats till berörda myndigheter och näringslivets organisationer. Den fortsatta implementeringen av en mätmetod redovisas i regeringens skrivelse till riksdagen (2003/04:8). Regeringen skickade i mars 2003 in en ansökan

till OECD om en granskning av regelreformeringsarbetet i Sverige.

Regeringen avser att i höst lägga ut uppdrag på ett antal myndigheter för att minska tiden för ärendehantering vid företagsstart. I övrigt fortsätter granskningen av förslag på nya lagar och förordningar i syfte att anpassa regler till små företags villkor. Detsamma gäller utbildningsverksamheten för tjänstemän inom Regeringskansliet, övriga myndigheter och kommittéväsendet.

Elektronisk registrering av företag

Regeringen vill underlätta registreringen av företag. Sedan april 2003 är det möjligt för en blivande företagare att via Internettjänsten Företagsregistrering använda en helt elektronisk registreringsprocess. Genom en elektronisk ansökan med elektronisk signatur kan registrering hos Patent- och registreringsverket (PRV) och Riksskatteverket (RSV) av enskild näringsidkare ske. Detta innebär att handläggningstiderna kan förkortas då bland annat tiden för postgång försvinner.

Arbetet går vidare med att även göra det möjligt att registrera aktiebolag elektroniskt.

Krav om kungörelse i Post- och Inrikestidningar

Riksdagen har i ett förnyat tillkännagivande uppmanat regeringen att se till att kravet på PRV att kungöra i Post- och Inrikestidningar slopas. Regeringen har i en departementspromemoria presenterat de lagändringar som krävs för att åstadkomma en sådan förändring. Promemorian innehåller även en analys av de konsekvenser en ändrad ordning får. Regeringen avser att, efter remissbehandling av promemorian, återkomma till riksdagen i ärendet i enlighet med de uttalanden som riksdagen gjort i betänkandet 2002/03:NU1.

Effektiv konkurrens

En väl fungerande konkurrens är en grundförutsättning för dynamiska marknader och högre tillväxt, samtidigt som den gynnar konsumenterna genom att ett större urval av produkter med högre kvalitet till lägre priser erbjuds.

En viktig fråga för regeringen är att effektivisera arbetet med att bekämpa karteller som är en allvarlig form av ekonomisk brottslighet. Konsumenterna drabbas hårt när marknader störs genom t.ex. hemliga och olagliga prisöverenskommelser eller uppdelning av försäljningsom-

råden. Med målsättningen att bekämpa denna verksamhet lade regeringen fram ett lagförslag i proposition Ändringar i Konkurrenslagen för effektivare kartellbekämpning (2001/2002: 167). Förslagen innebär bl.a. att konkurrensskadeavgiften kan efterges eller sättas ned (s.k. leniency) för den som avslöjar en kartell och underlättar Konkurrensverkets utredning. Lagförslagen antogs av riksdagen och reglerna har numera trätt i kraft (bet. 2001/02:NU16, rskr. 2001/02:318). På riksdagens uppmaning kommer regeringen nu att ge en utredning i uppdrag att analysera möjligheterna till en kriminalisering av karteller.

Regeringen kommer även fortsättningsvis att uppmärksamma konkurrenssituationen mellan offentliga och privata aktörer. Skälet är att en rad problem uppkommer då offentliga aktörer bedriver konkurrensutsatt verksamhet. Det är särskilt små företag som drabbas eftersom de ofta bedriver verksamhet inom sektorer där även offentliga aktörer verkar. Frågan om att införa en konfliktlösningsregel i konkurrenslagen bereds inom Regeringskansliet. Inriktningen i arbetet är att ett förslag till lagregel som har uppslutning både från offentlig och privat sektor skall kunna presenteras.

Kvinnor på ledande poster i näringslivet

I mars 2003 överlämnades betänkandet SOU 2003:16 Mansdominans i förändring – om ledningsgrupper och styrelser. Utredningen har kartlagt kvinnors deltagande på lednings- och styrelsenivå i näringslivet och mot bakgrund av befintlig forskning på området sammanfattat kunskapsläget angående de hinder och strukturer som styr utvecklingen. Utredningen är en uppföljning av en liknande kartläggning som gjordes 1994. Under våren har samtal ägt rum med näringslivet kring dessa frågeställningar. Betänkandet remissbehandlas för närvarande. I november kommer en bredare debatt att äga rum som också ska tjäna som underlag i det fortsatta arbetet med att öka kvinnors representation på ledande poster i näringslivet.

Förberedelse inför designåret 2005

I december 2002 överlämnade Stiftelsen Svensk Industridesign i samarbete med Föreningen Svensk Form ett förslag till nationellt program

”Design som utvecklingskraft inom näringsliv och offentlig verksamhet”. I februari 2003 beviljade regeringen vissa medel för starta näringslivsdelarna inom programmet samt för att starta förberedelserna inför det utlysta designåret 2005. Ett programråd har bildats med företrädare från näringsliv, kultur, forskning/utbildning och export för att tillgodose bredden i enlighet med programförslaget och de aktiviteter som kommer att genomföras under designåret. Vidare kommer ett rådslag om programförslaget i sin helhet att genomföras under hösten 2003. Ett antal seminarier kommer också att genomföras som en uppstart inför designåret 2005.

Forskning och utveckling

Forskning och utveckling är en tillväxtfaktor av strategisk betydelse för näringslivet. Forskning och utveckling spelar också en stor roll för att förbättra samhällets förmåga att lösa uppgifter inom viktiga områden såsom energiförsörjning, transport- och kommunikation, arbetsliv, försvar och sjukvård. En effektiv kompetensförsörjning och ett väl fungerande samarbete mellan företag, forskningsinstitut, universitet och högskolor är viktigt för en gynnsam utveckling. Näringspolitikens insatser inom forskning och utveckling är nära kopplade till de insatser som görs inom politikområde Forskningspolitik.

För att forskningen skall leda till tillväxt är det angeläget att forskningsresultaten i så stor utsträckning som möjligt omsätts i verksamheter som leder till detta. Regeringen gav under 2003 VINNOVA i uppdrag att studera incitamentsstrukturer för kommersialisering av forskningsresultat. Resultaten har redovisats av VINNOVA och kommer att remissbehandlas under hösten 2003. Regeringen kommer också att utvärdera teknikbrostiftelsernas verksamhet för att få fram ytterligare underlag för en fortsatt innovationspolitik.

Den svenska rymdverksamheten bidrar till att utveckla tillämpningar inom framför allt forskning, kommunikation, navigering och jordobservation. Verksamheten bedrivs i stor utsträckning i internationellt, framför allt europeiskt, samarbete.

3.5 Kapitalförsörjning

3.5.1 Insatser

Statliga insatser inom politikområdet

En effektivt fungerande kapitalmarknad är en grundförutsättning för skapandet av nya företag och tillväxt i befintliga företag. Mindre företag har ofta sämre möjligheter att attrahera externt riskkapital. Staten underlättar småföretagens kapitalförsörjning via bl.a. ALMI Företagspartner AB (ALMI), som finns representerat i varje län. ALMI skall komplettera bankerna och ta större risk men bara investera i företag/projekt som bedöms ge företagsekonomisk lönsamhet.

Nystartade företag har i de flesta fall relativt små finansieringsbehov men kan ändå ha svårt att få nödvändig finansiering på kapitalmarknaden. Svårigheterna med anskaffning av små krediter har tidigare bedömts vara ett särskilt stort problem för kvinnor och ungdomar. Behovet har av ALMI och andra aktörer dock bedömts vara hög i hela gruppen nyföretagare och småföretagare. Därför införde regeringen under hösten 2002 ett system med generella företagarlån som administreras av ALMI. Det är dock fortsatt angeläget att de tidigare prioriterade grupperna, kvinnor och ungdomar ges fortsatt prioritet, eftersom företagandet bland dessa grupper är lågt.

NUTEK har tillsammans med Industrifonden ansvar för den så kallade såddfinansieringen (finansiering av teknikutvecklingsprojekt i tidiga skeden). Såddfinansieringen bidrar till att nya tillväxtinriktade företag, som grundar sin verksamhet på FoU-resultat och andra tekniska framsteg, etableras. Programmet vänder sig till små och medelstora företag som driver teknikutvecklingsprojekt med potential att växa och till entreprenörer och innovatörer som skall starta nya teknikföretag.

Staten stödjer Industriella utvecklingscentra (IUC) som skall stimulera till utveckling och nya jobb i mindre och medelstora företag. Varje IUC-bolag är ett fristående privat aktiebolag. Det lokala/regionala näringslivet är majoritetsägare. Även kommuner, fackliga organisationer samt andra regionala intressenter kan ingå i bolaget. Staten lämnar stöd till tre aktiviteter vid IUC. Dessa är: uppsökande verksamhet, produktutveckling och förstudier för avknoppning (UPA).

Stiftelsen innovationscentrum (SIC) är en statlig aktör som kompletterar marknadens utbud av kapital. Dess ändamål är att ge ekonomiskt stöd till innovationer i tidiga utvecklingsfaser som antas kunna kommersialiseras samt på andra sätt verka för främjandet av innovationer. Stödet kan ges som villkorlån eller bidrag och skall i första hand gå till enskilda personer eller nystartade företag. SIC:s kapital skall, tillsammans med avkastningen, användas under de 10 år som SIC verkar. SIC upphör vid halvårsskiftet 2004. ALMI och SIC har ett avtal om en stegvis integrering av SIC-verksamheten med de regionala ALMI-bolagen. Samarbetet är fullt ut genomförd avseende finansiering av innovationer. Organisatorisk samordning är genomförd i 18 av de 21 regionerna efter första halvåret 2003.

Den statliga stiftelsen Industrifonden verkar för tillväxt i det svenska näringslivet. Det sker främst genom finansiering via olika typer av lån eller ägarkapital till små och medelstora företag. Det finansiella engagemanget kombineras med rådgivning och stöd. Industrifonden har tillgångar på drygt fyra miljarder kronor.

Stiftelsen fonden för svensk-norskt industriellt samarbete (SNI) bildades 1981 och har som mål att stärka samarbetet mellan svensk och norsk industri genom finansiering av industriella utvecklingsprojekt. Fondens tillgångar värderades vid ingången av år 2003 till ca 70 miljoner kronor. Fonden har under året avvecklat huvuddelen av sina låne- och ägarengagemang. Avvecklingen av engagemangen genomförs mot bakgrund av att fonden bedömer att dess resurser är alltför begränsade för att på ett effektivt sätt kunna främja svensk-norska industriella samarbetsprojekt. Regeringen delar denna bedömning.

I regeringens proposition om tilläggsbudget för budgetåret 1995/96 (prop. 1995/96:105) förordade regeringen att staten skulle utfärda en kreditgaranti på högst 20 miljoner kronor för att fonden vid behov skall kunna ta upp lån på marknaden och sålunda fullgöra alla sina förpliktelser. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 1995/96:NU18, rskr. 1995/96:198). Mot bakgrund av fondens beslut om att avveckla sina engagemang är det inte längre aktuellt för svenska staten att utfärda ovan nämnda kreditgaranti och regeringen föreslår därför att riksdagen återkallar bemyndigandet.

3.5.2 Resultatbedömning

Mål

Målet för verksamhetsområdet Kapitalförsörjning är: Ta tillvara och utveckla idéer med hög tillväxtpotential genom marknadskompletterande finansiering.

Resultat

En resultatbedömning görs för ALMI:s utlåningsverksamhet, NUTEK:s såddfinansiering samt SIC:s innovationsfinansiering.

ALMI:s totala nyutlåning 2002 ökade något jämfört med året innan. 2 282 små och medelstora företag beviljades lån med totalt 918 miljoner kronor. Andelen kvinnliga företagare var 30 procent. Huvuddelen av nyutlåningen 2002, ca 752 miljoner kronor till 1 223 företag, avsåg investeringar i växande företag. Resterande nyutlåning gick till nya och små företag med små lånebehov.

Tabell 3.1 ALMI:s utlåning

År	Beviljade lån, mkr	Antal företag
1999	776	2 292
2000	831	2 384
2001	825	2 023
2002	918	2 282

ALMI har för sjätte året i rad genomfört en kundundersökning som omfattar både konsult- och finansieringskunder. Sedan den första undersökningen 1996 har ALMI:s kundvärde förbättrats varje år och låg 2002 på 4,0, vilket får anses vara ett mycket högt värde (högst betyg 5,0). Finansieringskunderna är främst nöjda med att ALMI är ett bra komplement till bankfinansiering och att personalen är pålitlig. Av finansieringskunderna kan 96 procent (92 bland affärsutveckling) tänka sig att rekommendera ALMI och 90 procent anser att ALMI:s insatser påverkat företaget i positiv riktning. SIC:s effektmätning och undersökning av kundattityder visar på lika goda siffror som ALMI.

Under 2002 har SIC beviljat innovationslån med 79 mkr. 15 procent av låntagarna var kvinnor. Utöver innovationslånen som nämns i tabellen nedan finansierar SIC med hjälp av inno-

vationsbidrag ytterligare cirka 2 500 innovationsprojekt på årsbasis.

Tabell 3.2 SIC:s innovationsfinansiering

År	1999	2000	2001	2002
Antal ansökningar	781	913	894	960
Antal beviljade ansökningar	418	414	481	450
Totalt belopp, mkr	65	67	80	79

Under 2002 har NUTEK beviljat lån och bidrag avseende såddfinansiering med 22,8 miljoner kronor. Det är en minskning med ca 54 miljoner kronor jämfört med 2001. Nedan redovisas en sammanställning över det antal ansökningar som NUTEK mottagit och behandlat under perioden 1999 till 2002 samt medelstillelsen. Inom utgiftsområde 19 Regional utveckling beviljades dessutom såddfinansiering om 17,6 miljoner kronor.

Tabell 3.3 Såddfinansiering

År	1999	2000	2001	2002
Antal ansökningar	187	185	180	104
Antal beviljade ansökningar	118	114	95	50
Totalt belopp, mkr	90,3	65,6	76,5	22,8

Såddfinansieringen sker i mycket tidiga skeden vilket innebär att risken är mycket hög. Stödet utgår vanligtvis som lån med villkorlig återbetalningsskyldighet. För de projekt som resulterat i marknadsintroduktion och kommersiell lönsamhet återbetalas stödet inklusive ränta. NUTEK bedömer att återbetalningsnivån ligger på ca 30 procent. I de fall projektet ekonomiskt misslyckas kan återbetalningsskyldigheten efterges. Antalet eftergifter uppgick 2002 till 89 stycken.

3.5.3 Analys och slutsats

För femte året i rad har en så kallad effektmätning av ALMI:s finansieringsinsatser genomförts. Den visar att omsättningen i kundföretagen ökade med 101 procent och antalet anställda

ökade med 89 procent under perioden 1997 till 2001. Mätningen visar också att överlevnadsgraden bland ALMI:s kundföretag var 74 procent efter ALMI:s insats. Statens långgivning via ALMI torde således haft god effekt på tillväxten i de företag som erhållit lån.

Statistiska Centralbyrån (SCB) har följt upp hur de företag som beviljats såddfinansiering har utvecklats i form av antal anställda samt överlevnadsgrad fem år efter beslutstidpunkten. Vid framtida uppföljningar skall SCB även följa upp hur stödet har fördelats mellan könen.

Statens marknadskompletterande finansiering är särskilt viktig i lågkonjunktur då bankerna är mer försiktiga i sin utlåning. ALMI spelar här en betydelsefull roll. ALMI:s avkastningskrav att på sikt hålla lånefonden nominellt intakt har uppnåtts.

Regeringen bedömer att resultaten av såddfinansieringen är goda. Överlevnadsgraden för såddföretag med insatsår 1996 var 74 procent. Samtidigt ökade antalet anställda med drygt 200 procent.

Regeringen anser att utbudet av såddkapital måste öka. Regeringen avser att, inom befintliga resursramar, öka tillgången till kompetent kapital till tidiga utvecklingsprojekt.

3.6 Entreprenörskap, information, rådgivning och kompetensutveckling

3.6.1 Insatser

Insatser inom politikområdet

Företagsutveckling

För att underlätta för personer att starta företag samt öka konkurrenskraften i befintliga företag stöder staten ett antal informations-, rådgivnings- och nätverksprojekt.

NUTEK ansvarar för utvecklingen av Företagsguiden, som är en Internetportal där företagsrelevant myndighetsinformation finns samlad. Ett trettiotal myndigheter ingår i projektet. Portalen förenklar för företagare att hitta information från myndigheter och andra offentliga organisationer. Via tjänsten "Fråga experten" får företagaren svar på sina frågor utan att på förhand behöva veta vilken myndighet som ansvarar för frågan.

Finansieringsdatabasen, som också handhas av NUTEK, är en Internettjänst som vänder sig till företag och entreprenörer som söker finansiering för sin verksamhet. Databasen innehåller information om svensk och nordisk offentlig finansiering och vissa EU-stöd riktad till företag.

Genom Internettjänsten Företagsregistrering kan blivande företagare registrera sin verksamhet. Webbplatsen ger också information om olika företagsformer, tillstånd och finansiering samt möjligheten att ladda hem blanketter och formulär. Tjänsten är ett samarbete mellan Patent- och registreringsverket och Riksskatteverket.

Startlinjen är ett annat exempel på verksamhet som ger information till ny- och småföretagare. Via telefon, e-post och Internet erbjuder NUTEK information i samband med företagsstarten.

Staten stödjer Euro Info Centre som erbjuder små företag information och rådgivning i EU-relaterade frågor samt om Europamarknaden.

Den så kallade teknopolverksamheten vid de åtta största tekniska högskolorna innehåller kvalificerad projektvärdering och rådgivning till studenter och forskare som vill starta företag. Programmet har under 2003 utvidgats till att omfatta ytterligare 19 universitet/högskolor. Verksamheten har under ett antal år delfinansierats av NUTEK.

Bidrag betalas ut till Stiftelsen Svensk Industridesign (SVID), som arbetar med att främja och förmedla kunskap med industriell design. Under 2003 har regeringen tilldelat särskilda medel till SVID som skall finansiera ett antal designprojekt inom näringslivet. Projekten utgör exempel på insatser och aktiviteter som kommer att lyftas fram under det nationella designåret 2005.

Inom ramen för sitt sektorsansvar för en hållbar utveckling arbetar NUTEK med information och kompetensöverföring för att främja de små och medelstora företagens miljö- och utvecklingsarbete. Mot bakgrund av att den miljödrivna marknaden är i kraftig tillväxt, på hemmaplan och internationellt, genomför verket programmet Miljödriven affärsutveckling. I programmet, som drivs i nätverk, utvecklas och implementeras metoder och arbetssätt som stärker de små och medelstora företagens konkurrenskraft på området. Därutöver kommer verket i november 2003, enligt ett regeringsuppdrag, redovisa en långsiktig strategi för miljödriven näringslivsut-

veckling. Som en del i detta arbete har NUTEK i april 2003 redovisat ett förslag om inrättande av ett centrum för miljödriven näringslivsutveckling och miljöteknikexport.

Sverige är tillsammans med den Ryska Federationen huvudansvarig för näringslivssektorn inom Baltic 21 – en Agenda 21 för Östersjöregionen. NUTEK har det operativa ansvaret för Baltic 21 Näringsliv.

Ett treårigt program för att öka kvinnors och invandrades företagande påbörjades 2002. Stöd har betalats ut till NyföretagarCentrum samt ALMI i syfte att integrera arbetet med kvinnors företagande i ordinarie organisationer som verkar för företagsutveckling. Rådgivning till personer med utländsk bakgrund som vill starta eller driver företag bedrivs i huvudsak av Internationella Företagarföreningen, IFS.

Stöd utgår till information och rådgivning om den kooperativa företagsformen. Stödet fördelas i huvudsak till 25 lokala kooperativa utvecklingscentra (LKU).

Under 2003 startades också ett program för att främja entreprenörskap bland ungdomar. NUTEK kommer under hösten att bevilja medel till regionala projekt som fokuserar på positiva attityder till entreprenörskap och företagskunskaper hos unga samt samverkan skola–näringsliv. Programmet finansieras av medel från utgiftsområde 19 Regional utveckling.

Våren 2003 var Näringsdepartementet medarrangör till en nordisk konferens på temat entreprenörskap och regelförenkling. Syfte med konferensen var erfarenhetsutbyte mellan tjänstemän, forskare och näringslivsföreträdare. Konferensen resulterade i förslag till åtgärder att anta på nordiska näringsministerrådsmötet senare i år.

ALMI:s övergripande mål är tillväxt och förnyelse i näringslivet. Verksamhetsidéen är att genom marknadskompletterande finansiering och affärsutveckling till innovatörer, nyföretagare samt små och medelstora företag främja nyföretagandet, öka konkurrenskraften i företagen samt bidra till ett mer dynamiskt näringsliv.

ALMI erbjuder kostnadsfri, kortare rådgivning och information till småföretagare. Fördjupad affärsutveckling är alltid avgiftsbelagd för deltagarna. ALMI:s affärsutvecklingsverksamhet skall komplettera marknads utbud, dvs. ALMI ska erbjuda konsultinsatser endast där det inte finns ett tillfredsställande utbud. Detta innebär att ALMI har en liten rådgivningsverksamhet i

storstäderna och mer omfattande verksamhet i delar av landet där konsultmarknaden inte är lika etablerad.

Turism

I juni 2001 överlämnade den s.k. Framtidsgruppen sin slutrapport "Framtidsprogrammet – strategier för tillväxt i den svenska rese- och turistindustrin" med förslag på åtgärder som skall öka Sveriges attraktionskraft som turistland och stärka tillväxten i svensk rese- och turistindustri. Tillsammans tar staten och näringen ett ansvar för att successivt implementera Framtidsgruppens strategi och förslag på åtgärder utifrån en uppjord ansvars- och rollfördelning. Denna process bedöms pågå under minst en treårsperiod och skall kontinuerligt följas upp och utvärderas. Arbetet bör koordineras med de regionala tillväxtavtalen där turism ingår som en viktig del i flertalet regioner och även med de kommande regionala tillväxtprogrammen.

Turistdelegationen arbetar med att öka samverkan mellan turistnäringen och berörda myndigheter. Vidare arbetar delegationen med att identifiera nya marknadsmöjligheter för näringen. Turistdelegationen publicerar utredningar och strategiska rapporter, vilka distribueras till branschorganisationer, företag, lokala och regionala turistorganisationer, kommuner, länsstyrelser, företagsorganisationer, myndigheter och skolor. Turistdelegationen har regeringens uppdrag att genomföra ett program för ökad innovationskraft inom turistnäringen och för att främja turismforskning. Sammanlagt har 40,5 miljoner kronor beviljats för genomförande av programmet.

Sveriges Rese- och Turistråd AB har beviljats 20 miljoner kronor för att utveckla och marknadsföra varumärket Fjällvärlden, som syftar till att stärka den långsiktiga attraktionskraften och lönsamheten i fjällområdet.

Både Turistdelegationen och Sveriges Rese- och Turistråd AB deltar i arbetet med de regionala tillväxtavtalen samt i arbetet med att genomföra Framtidsprogrammet. Under 2002 presenterades Framtidsprogrammet i ett stort antal regioner.

Geologisk verksamhet

Kunskap och information om landets geologi är ett viktigt underlag vid hanteringen av frågor rörande naturresurser, infrastruktur och miljö. Regeringen anser att samhället, via Sveriges geologiska undersökning (SGU) skall tillhandahålla

geologiskt underlagsmaterial av god kvalitet så att företag, myndigheter, kommuner och andra organisationer får tillgång till material om vårt lands geologi. Geologin är en av de grundläggande förutsättningarna för det ekologiska systemet och därigenom en viktig del i ett effektivt arbete för hållbar utveckling. SGU får också ta uppdrag i den mån myndighetsverksamheten tillåter.

Teknisk informationsförsörjning

För att tillgodose behovet av övergripande terminologiarbete och ett väl fungerande nationellt språk inom samhällets alla områden lämnas bidrag till AB Terminologacentrum (TNC). TNC producerar ordlistor m.m. inom skilda fält och förvaltar stora ordbanker

Statligt bidrag utgår även till Svensk förening för informationsspecialister (TLS) som är en ideell yrkesförening för verksamma inom området informationsförsörjning.

3.6.2 Resultatbedömning

Mål

Målet för verksamhetsområdet Entreprenörskap, information, rådgivning och kompetensutveckling är: Bidra till ökad kompetens och skapa goda möjligheter för företagsutveckling och företagande.

Resultat

Företagsutveckling

Antalet besökare på Startlinjens webbplats ökade med 30 procent jämfört med 2001. Startlinjens verksamhet utvärderas varje år och andelen som är nöjda med den service som erbjuds fortsätter att vara hög (82 procent). Den 1 oktober 2001 lanserades Företagarguiden på webben. Under 2002 hade guiden nära 112 000 besökare.

Kvinnor är fortfarande underrepresenterade bland gruppen företagare. Tillväxten i företagen är dock lika stark oberoende av om företagsledaren är man eller kvinna. Särskilda program för att öka antalet kvinnliga företagare har funnits sedan början på 90-talet. Under samma period har nyföretagandet bland kvinnor fördubblats. ALMI och NyföretagarCentrum har visat stort intresse

av att delta i den nya programperiod som påbörjades 2002.

Företagare som är födda utomlands upplever fler hinder för tillväxt i företagen jämfört med övriga grupper. Svårigheten att få tillgång till lån verkar vara särskilt problematiskt för denna grupp företagare. Det är också den del av Internationella företagarföreningens (IFS) rådgivning som kunderna är särskilt nöjda med. Överlag är personer som varit i kontakt med IFS mycket nöjda med den rådgivning som erbjuds. Stiftelsen kommer i kontakt med ca 10 procent av alla invandrare som startar företag. Cirka 70 procent av denna grupp är arbetslösa innan företagsstarten, vilket kan jämföras med ca 10 procent som är arbetslösa bland samtliga personer som startar företag. Totalt startades 543 nya företag under 2002 med medverkan från IFS.

Lokala kooperativa utvecklingscentra har medverkat till att 237 nya företag har startat under 2002. Detta är en ökning i jämförelse med föregående år. NUTEK har fått i uppdrag att utvärdera effekterna av statsbidraget till kooperativ utveckling. En studie över LKU:s verksamhet visar att kostnaderna för tillkomsten av nya arbetstillfällen och företag har ökat från 1996 till 2001. Detta förklaras av att LKU inte enbart ägnar sig åt att stödja bildandet av nya kooperativ utan att även andra insatser av arbetsmarknads- och regionalpolitisk karaktär, i anslutning till den kooperativa rådgivningen prioriteras av de regionala ägarna av LKU. NUTEK kommer att fortsätta arbetet med att studera effekterna av stödet till LKU. Bl.a. kommer en undersökning göras av kundnöjdhet samt hur LKU disponerar sin tid.

År 2001 fick NUTEK i uppdrag av regeringen att genomföra ett treårigt program med kompetensutvecklande insatser riktade till underleverantörer i globalt konkurrensutsatta marknader såsom exempelvis fordons- och elektronikindustrin. Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) har utvärderat programmet och konstaterar att projektets tidsram och anslagna medel sannolikt har varit otillräckliga för att några större effekter skall kunna uppnås.

NUTEK har under flera år arbetat med att stärka småföretagens konkurrenskraft och samtidigt bidra till en långsiktigt hållbar samhällsutveckling genom att stödja åtgärder inom miljöanpassad produkt- och affärsutveckling. I en stor småföretagsundersökning *Företagens villkor och verklighet 2002* konstateras att det finns ett posi-

tivt samband mellan ett aktivt miljöarbete och lönsamhet i småföretagen. Samtidigt konstateras att företag som arbetar aktivt med miljömål även är innovativa, riskbenägna, har en vilja att växa samt har positiva förväntningar.

NUTEK har ett årligt uppdrag från regeringen att redovisa problem och möjligheter för etablering och tillväxt. I 2002 års rapportering bygger redovisningen på erfarenheter från kontakter med blivande företagare som använder sig av Startlinjen samt erfarenheter från ALMI och andra aktörer. Områden som uppfattas som svåra är regler främst angående skatter och det sociala försäkringssystemet.

Under 2002 genomfördes en extern attitydundersökning bland NUTEK:s samarbetspartners. Den fråga som ställdes var "Hur stor nytta anser du att NUTEK gör inom respektive område". Inom området Information och rådgivning till företag ansåg 60 procent av kvinnorna och 55 procent av männen att verket gjorde mycket stor alternativt ganska stor nytta.

Under 2002 genomförde ALMI fördjupade utvecklingsinsatser i 16 100 företag. Efterfrågan på affärsutvecklingsinsatser var störst, 7 000 företag - följt av produktförnyelse, 1 700 företag. Kortare information och rådgivning har nått ut till 91 500 personer, vilket är en ökning med 50 procent jämfört med 2001. 3 200 företagare har under 2002 utnyttjat möjligheten att förstärka företagets konkurrenskraft genom kompetensutveckling i form av utbildning, förstärkt syrelse eller mentorskap. Internationaliseringsfrågor, 2 400 företag under 2002, drivs i samverkan mellan ALMI, Exportrådet och Handelskammaren i form av regionala Exportcentra. En stor del av ALMI:s insatser samfinansieras genom EU-projekt.

Av ALMI:s kundundersökning för 2002 framgår att 79 procent som helhet är nöjda med konsulttjänsterna. Högst betyg får personalens service (83 procent nöjda). ALMI-koncernen kommer under den närmaste tiden att prioritera personalens utveckling av insats- och kontaktuppföljning (65 procent nöjda).

Turism

Svensk turism genererar ca 2,6 procent av BNP 2002, omsätter drygt 163,5 miljarder kronor och motsvarar en sysselsättning av drygt 126 000 helårsarbeten. Sedan 1995 har sysselsättningen ökat med 34 procent vilket motsvarar 32 000 årsarbetsplatser.

Under 2002 gjordes det 42,9 miljoner övernattningar på kommersiella anläggningar i Sverige. Jämfört med 2001 är det en ökning med 4,2 procent. Antalet utländska övernattningar uppgick 2002 till 9,7 miljoner, vilket är en ökning med 6,9 procent jämfört med 2001. Första halvåret 2003 gjordes det 12,7 miljoner övernattningar på kommersiella anläggningar i Sverige, vilket är oförändrat jämfört med samma period i fjol.

För den svenska turistnäringen är effekterna av terrordåden den 11 september 2001, kriget i Irak och SARS-epidemin totalt sett begränsade. Flygbranschen har dock påverkats särskilt. In-kvarteringsstatistiken visar på ett ökat resande från närregionerna och ett minskat interkontinentalt resande.

Geologisk verksamhet

De av SGU uppsatta årsmålen avseende karterad yta och leverans till databas har för karteringen i huvudsak uppnåtts. Problem finns med leverans till databas. Avvikelserna beror främst på personalbrist på grund av sjukfrånvaro samt att nyrekryteringar inte kunnat genomföras enligt plan. För maringeologin har ogynnsamma väderförhållanden bidragit. Merparten av förse-ningarna avseende leveranser till databaser har inhämtats under första halvåret 2003 och bedöms inte påverka möjligheterna att nå de av regeringen fastställda målen 2008. En uppskattning av måluppfyllelsen visar att vid utgången av 2002 var drygt 35 % av totalmålet uppnått. (Verksamheten har genererat ett relativt stort anslagssparande beroende på att den geologiska undersökningsverksamheten och miljömålsarbetet som båda har årliga mål långt fram i tiden samkörs för att få en optimal användning av medlen).

Teknisk informationsförsörjning

Verksamheten vid TNC efter ombildningen hösten 2000 från ideell förening till aktiebolag utvecklas i positiv riktning. Enligt förväntningarna är TNC under konsolideringsfasen starkt beroende av statsanslaget som har utgjort 55 % av intäkterna år 2002. Dock kan det noteras att beroendet av statsanslaget har minskat i förhållandet till år 2001 då statsanslaget stod för 63 % av intäkterna.

Inom ramen för sin verksamhetsgren teknisk informationsförsörjning har TLS uppnått god uppfyllelse av målet att öka kunskapen och kompetensen inom området informationsförsörjning hos företag och organisationer. TLS har

utvecklat nätverk och bidragit till erfarenhetsutbyte samt verkat för aktivt svenskt deltagande i internationellt samarbete inom sina verksamhetsområden. Det finns fortsatt starkt intresse hos medlemmarna i TLS för de kurser och konferenser som föreningen anordnar.

3.6.3 Analys och slutsats

Företagsutveckling

Regeringen gör bedömningen att de uppsatta målen i stort sett har uppnåtts. Regeringen anser att det på sikt finns behov av att minska antalet program som initierats på nationell nivå i syfte att främja företaget. Större fokus på några kärnområden skulle innebära ökad tydlighet om vad som är prioriterat från nationell nivå samt ett bättre utnyttjande av befintliga resurser.

Turism

Turistnäringen är en utpräglad småföretagsbransch med stor betydelse för tillväxten och sysselsättningen i många regioner.

Både aktiviteterna i Sveriges Rese- och Turistråd AB och i Turistdelegationen kännetecknas av att effekterna av insatserna uppnås först på längre sikt. Den ökade marknadsföringen från Sveriges Rese- och Turistråd AB 1997, av kandidaturen till olympiska sommarspel i Stockholm 2004 och för Stockholm som kulturhuvudstad 1998 samt vårt ordförandeskap i EU första halvåret 2001 bedöms ha påverkat utvecklingen positivt.

Både Turistdelegationen och Sveriges Rese- och Turistråd AB har genom sitt arbete med det samlade förslaget till åtgärder och nationell strategi för den svenska turistnäringen som den s.k. Framtidsgruppen presenterat bidragit till att öka den samverkan som är nödvändig för turistnäringens utveckling.

Regeringen har den 30 april 2003 beslutat att genomföra en översyn av turistfrämjandets funktion, organisation och rollfördelning samt utvärdera måluppfyllelsen. En bedömning skall göras av hur jämställdhets- och miljömål beaktas inom turistpolitiken. Syftet är att se över statens organisation för turistfrämjandet så att arbetet tydliggörs och bedrivs så effektivt som möjligt.

Geologisk verksamhet

Tillgång till behovsidentifierad och kvalitetssäkrad geologisk information är nödvändig för att tillgodose samhällets behov inom områdena

miljö och hälsa, fysisk planering, hushållning och försörjning med naturresurser, jord- och skogsbruk samt totalförsvaret. Brister kan exempelvis leda till att färre gruvor etableras och att infrastrukturåtgärder både på statlig och på kommunal nivå grundas på ett ofullständigt beslutsunderlag, vilket kan leda till fördyringar och skador på miljön. Under året har SGU låtit göra en utredning för att belysa nyttan av geologisk information vid byggande under mark. Rapporten beskriver ett antal infrastrukturprojekt i Stockholmsområdet där den geologiska kunskapen och det framtagna underlagsmaterialet har kommit till stor nytta för att reducera de geologiska riskerna i bergarbetet. Detta har i sin tur också lett till en väsentlig reduktion av anläggningskostnaderna. SGU:s berggrunds-, jordarts- och hydrogeologiska information har använts tillsammans med byggtreprenörernas egen information. Undermarksbyggande i tätort bedöms komma att öka i framtiden vilket innebär att behovet av geologisk information växer.

SGU:s uppdragsverksamhet bidrar till att geologiskt underlag kommer till användning och att metoder och processer utvecklas.

Det är regeringens uppfattning att målen för 2002 har uppnåtts.

Teknisk informationsförsörjning

Internationaliseringen och utvecklingen av informationssamhället innebär att behoven av terminologiskt arbete kan förväntas öka i framtiden. TNC kommer att spela en viktig roll, framför allt när det gäller utvecklingen av och tillgång till fackspråk.

Det höga antalet deltagare i TLS kurser och konferenser samt de goda utvärderingsresultaten tyder på att verksamheten fungerar väl och är efterfrågad.

3.7 Enkla och ändamålsenliga regler samt tillstånd och tillsyn

3.7.1 Insatser

Statliga insatser inom politikområdet

Förenkling av regelverk

SimpLex, som är en verksamhet inom Regeringskansliet, kvalitetsgranskar alla förslag på nya eller ändrade lagar och förordningar ur ett små-

företagsperspektiv. Granskningen syftar till att säkerställa att en särskild konsekvensanalys av regelförslagets effekter på småföretag görs i ett tidigt skede. Analysen är ett medel för att ta fram ändamålsenliga och enkla regler. Förutom granskningen så ger SimpLex råd och stöd i regelförenklingsarbetet. Denna uppgift riktar sig till såväl tjänstemän i Regeringskansliet som till relevanta myndigheter och utrednings- och kommittéväsendet. Slutligen har regeringen och ansvariga myndigheter ett ansvar att kontinuerligt se över lagar och förordningar respektive föreskrifter och allmänna råd.

Patenträttsliga frågor m.m.

Patent- och registreringsverket (PRV) är central förvaltningsmyndighet för bl.a. ärenden om patent, varumärken, mönster, efternamn och förnamn samt för registerärenden angående aktieföretag, filialer och europeiska ekonomiska intressegrupperingar. Verket är också central förvaltningsmyndighet för handels- och föreningsregisterärenden. PRV finns på tre verksamhetsorter i Sverige. Verksledningen och patentavdelningen finns i Stockholm, varumärkesavdelningen finns i Söderhamn och bolagsavdelningen finns i Sundsvall.

Patentbesvärshöjningen är en förvaltningsdomstol som har till uppgift att pröva överklaganden av beslut meddelade av PRV. Patentbesvärshöjningen ställer också inom ramen för sina resurser patenträttslig och teknisk sakkunskap till de allmänna domstolarnas förfogande.

Elsäkerhet

Elsäkerhetsverksamheten bedrivs för att förebygga skada på person och egendom, orsakad av elektricitet, samt störningar på radiokommunikation och näringsverksamhet inom området elektromagnetisk kompatibilitet (EMC).

Statliga insatser bedrivs för att bygga upp, upprätthålla och utveckla en god säkerhetsnivå för elektriska anläggningar och elektrisk materiel samt medverka till en tillfredsställande elektromagnetisk kompatibilitet.

Föreskrifter utarbetats som är nödvändiga för att elsäkerheten skall upprätthållas utan att de utgör hinder för den tekniska utvecklingen eller för handeln med andra länder. Föreskrifterna på elmaterielområdet baseras till stor del på EU-direktiv.

Elsäkerhetsverket deltar i standardiseringsarbetet på internationell nivå inom International Electrical Commission (IEC) och på europeisk

nivå inom den europeiska standardiseringsorganisationen European Committee for Electrotechnical Standardization (CENELEC) via Svenska Elektriska Kommissionen (SEK).

Vid tillsynen av elanläggningar inriktas arbetet mot att motivera och bidra till att säkerställa att ägare och användare av elektriska anläggningar och elektrisk materiel iakttar elsäkerhetsföreskrifterna samt att elinstallationer utförs enligt gällande säkerhetsföreskrifter. En annan del av verksamheten med stor betydelse för elsäkerheten är behörighetssystemet för elinstallationsarbete.

Tillsynen på elmaterielområdet utgörs till största delen av marknadskontroller som ser till att föreskrifter om kontrollordning, samt om utförande, handhavande och skötsel av elmateriel följs. Dessutom övervakas marknadsföringen i olika former.

Minerallagen, miljömålsarbete och miljösäkring

Beslut om tillstånd enligt minerallagen (1991:45) medverkar till att landets geologiska förutsättningar undersöks och tillvaratas så att fler gruvor kan etableras. Inom Regeringskansliet har ytterligare utredningar genomförts som underlag för en kommande proposition om ändring av minerallagen.

SGU har ansvar för miljökvalitetsmålet Grundvatten av god kvalitet. Vidare har myndigheten uppgifter inom delmålet om naturgrus-användning under God bebyggd miljö.

SGU:s uppdrag att utveckla och miljösäkra det statliga gruvfältet i Adak och de anläggningar för oljelagring som staten hållit av civila beredskapsskäl har under 2002 genomförts enligt plan.

Tillsyn över revisorer

Revisorsnämnden har till uppgift att handlägga frågor om godkännande och auktorisation av revisorer samt registrering av revisionsbolag, att utöva tillsyn över revisorers och revisionsbolags verksamhet, att pröva frågor om disciplinära åtgärder samt att ansvara för att god revisorssed utvecklas på ett ändamålsenligt sätt. Nämnden skall också följa den internationella utvecklingen inom revisionsområdet.

Revisorsnämndens verksamhet skall bidra till att olika aktörer och intressenter har tillgång till trovärdig ekonomisk information avseende företagens redovisning och förvaltning, att samhällets behov av kvalificerade och oberoende externa revisorer och revisionsbolag tillgodoses samt att den revisionsverksamhet som dessa be-

driver är av hög kvalitet och uppfyller höga etiska krav.

Genom sin verksamhet skall Revisorsnämnden också upprätthålla förtroendet för revisorers verksamhet och för auktorisationssystemet. Det är särskilt viktigt att nämnden finner och ur systemet utesluter revisorer som uppsåtligt begår fel i sin revisionsverksamhet eller på annat sätt förfar oredligt. Detsamma gäller revisorer som av andra skäl inte är lämpliga att utöva revisionsverksamhet. Vidare är det av stor betydelse att nämnden ingriper mot revisorer som utför ett grovt bristfälligt arbete eller äventyrar sitt oberoende. Förutom handläggning av anmälningar skall tyngdpunkten ligga på den systematiska och uppsökande tillsynen och utvecklingen av dess former.

Från och med den 1 januari 2002 gäller en ny revisorslag (2001:883). Lagen innehåller bl.a. nya bestämmelser om revisorers opartiskhet och självständighet.

3.7.2 Resultatbedömning

Mål

Målet för verksamhetsområdet Enkla och ändamålsenliga regler samt tillstånd och tillsyn är: Säkerställa goda grundläggande förutsättningar inom i första hand näringslivet och ett enkelt regelverk för företagande.

Resultat

Förenkling av regelverk

Regeringen redovisar årligen det pågående regelförenklingsarbetet i en särskild skrivelse till riksdagen. I skrivelsen för 2002 års verksamhet (2003/04:8 Regeringens redogörelse för regelförenklingsarbetet med särskild inriktning på små företag) finns en utförligare redovisning av förenklingsarbetet i Regeringskansliet, övriga myndigheter samt i kommittéväsendet.

Patenträttsliga frågor m.m.

I mars 2003 fattade ministerrådet (konkurrenskraft) en överenskommelse om gemenskapspatentet. Gemenskapspatenträtten skall inrättas senast år 2010. Gemenskapspatentet innebär sannolikt en smidigare process för företagare och uppfinnare att säkra patent i EU. Ett gemen-

samt europeiskt patent är viktigt för de svenska och de europeiska företagens konkurrenskraft.

Måluppfyllelsen för patent- och bolagsavdelningarna är tillfredsställande. Det kvarstår dock vissa problem när det gäller handläggningstiden för registrering av varumärken och i viss mån mönster vid varumärkesavdelningen i Söderhamn.

En viss konjunkturberoende avmattning har kunnat märkas när det gäller flera av PRV:s verksamhetsområden. Under 2002 har antalet nyregistrerade bolag minskat och färre patent- respektive varumärkesansökningar har inkommit. Detta har medfört en möjlighet att förkorta handläggningstiderna inom flera viktiga områden.

Omfattande satsningar har gjorts när det gäller ett fortsatt utnyttjande av Internet för informationsspridning. Det gäller både grundläggande information om PRV:s olika verksamheter och tillgång till blanketter och innehållet i olika register som PRV har ansvar för samt den Internetbaserade tjänsten Företagsregistrering.

PRV är en avgiftsfinansierad myndighet. För 2002 uppvisade myndigheten ett positivt resultat men totalt sett har PRV ett betydande underskott om knappt 287 miljoner kronor. Myndigheten har vidtagit olika åtgärder bl.a. rationaliseringar för att minska underskottet.

När det gäller Patentbesvärsträtten har handläggningstiderna legat något över den nivå på ett år som utgör målsättningen för patentmålens del. Patentbesvärsträtten gör dock bedömningen att handläggningstiderna kommer att kunna kortas vid slutet av året. För övriga mål, d.v.s. målen om varumärken, mönster, släktnamn och utgivningsbevis, ligger den faktiska handläggningstiden under det uppställda målet på ett år.

Elsäkerhet

Inom elsäkerhetsområdet har föreskrifter rörande implementering av EU:s regelverk beslutats. Vidare har revideringsarbete av bl.a. starkströmsföreskrifterna och behörighetsföreskrifterna pågått under året. Då produkter tillverkats i enlighet med standarder förutsätts de uppfylla de allmänna säkerhetskraven. Detta skapar goda förutsättningar för en fri marknad för elmateriel i Europa.

Vad beträffar standardiseringsverksamheten har insatserna resursmässigt koncentrerats till sådana tekniska kommittéer som utarbetar standarder av stor betydelse för elinstallationer.

Elsäkerhetsverkets ansvar för elanläggnings-tillsynen omfattar ca 5,2 miljoner elanläggningar, varav ca 900 000 arbetsställen och ca 4,3 miljoner bostäder. Det är till de områden där risken för olyckor och elbränder bedöms som högst och där tillsynen kan förväntas ge störst effekt som verkets insatser har prioriterats. Under året har verkets tillsynsroll blivit tydligare och insatser effektiviserats vilket resulterat i att fler anläggningar kunnat förbättrats från elsäkerhetssynpunkt.

Tillsynen på elmaterielområdet genom marknads kontroll har resulterat i att ca 134 produkter med allvarliga elsäkerhets- eller EMC-brister har fått försäljningsförbud. Antalet produkter av respektive typ, som genom försäljningsförbuden förhindras att komma till användning varierar från något tiotal till åtskilliga tusental. Därmed har ca 250 000 farliga produkter hindrats från att komma ut på marknaden. Resultatet från verkets marknads kontroll under året visar att det finns ett betydande antal produkter med elsäkerhets- eller EMC-brister på marknaden.

Ett flerårigt informationsprojekt har pågått i syfte att öka kunskapen om elsäkerhet hos allmänheten. Under året har vidare särskilda informationsprojekt riktats till elyrkesmän och innehavare av anläggningar.

Minerallagen, miljömålsarbete och miljösäkring

Bergsstatens verksamhet har kostat ca 8 miljoner kronor. Avgifter motsvarande 7,9 miljoner kronor har levererats till inkomsttitel. De korta handläggningstiderna har kunnat behållas. Antalet ansökningar om undersökningstillstånd har ökat under 2002 från 135 till 195 och totalt har 159 undersökningstillstånd beslutats. Tre nya eller utvidgade bearbetningskoncessioner har beslutats. Regeringens bedömning är att verksamhetsmålen för Bergsstaten har uppnåtts.

Beträffande arbetet med miljö kvalitetsmål har SGU under 2002 lämnat underlag till Miljömålsrådets årliga uppföljning av de femton miljö kvalitetsmålen. Regeringens bedömning är att årets planerade åtgärder i huvudsak har utförts. Undantaget är arbetet med bergmaterialinventeringar som, efter årets insatser i form av metodstudier och behovsanalyser, har påbörjats först under 2003. Under första halvåret 2003 överlämnade SGU till Miljömålsrådet den första fördjupade utvärderingen av miljömålsarbetet.

Vid utgången av 2002 kan 16 av totalt 42 oljelagringsanläggningar betraktas som helt avveck-

lade. Utförd egenkontroll av miljösäkrade anläggningar visar att SGU uppfyllt ställda krav. Efterbehandlingen av sandmagasinet vid det statliga gruvfältet i Adak har under året avslutats och den fortsatta miljökontrollen har integrerats i pågående kontrollprogram för oljelagringsanläggningar.

Tillsyn över revisorer

Under 2002 anordnade Revisorsnämnden prov både för revisorsexamen och för högre revisorsexamen. Provet för revisorsexamen samlade ett oförutsett stort antal sökande. Enligt övergångsbestämmelserna till revisorslagen (2001:883) kunde godkännande och auktorisation erhållas utan att prov avlades, vilket valdes av det stora flertalet. Från och med 2003 beräknas intäkterna för verksamheten att öka då det är obligatoriskt att genomgå proven för att erhålla godkännande och auktorisation.

Verksamhetsmålet, att beslut om godkännande, auktorisation och registrering skall meddelas inom högst två månader från det att en fullständig ansökan inkommit till nämnden, uppnåddes.

Målet, att beslut i ärenden gällande ansökan om fortsatt godkännande, auktorisation och registrering normalt skall meddelas senast en månad innan pågående period löper ut, uppnåddes avseende mer än 92 procent av ansökningarna. Anledningen till att några beslut inte höll sig inom tidsgränsen var sent inkomna ansökningar eller att kompletteringar i flera omgångar erfordrades. Av inkomna ansökningar (655 stycken) avsågs fyra om fortsatt godkännande och en ansökan om fortsatt registrering.

Tillsynsverksamheten består av tre olika delar; systematisk och uppsökande tillsyn (SUT), disciplinärenden samt förhandsbesked om förtroenderubbande verksamhet.

Den systematiska och uppsökande tillsynen är det viktigaste instrumentet för att planmässigt finna och utesluta revisorer som arbetar grovt felaktigt. Uppdagad i ett SUT-ärende allvarligare brister i en revisors verksamhet överförs ärendet till ett disciplinärende. Under året påbörjades 47 SUT-ärenden. Antalet ärenden som avslutades var 46 varav 14 överfördes till disciplinärende.

Minst hälften av alla disciplinärenden som väcks skall vara avgjorda inom 18 månader från öppningsdagen. Detta mål uppnåddes. Inget disciplinärende skall ha en handläggningstid som överstiger tre år. I två av ärendena översteg dock

handläggningstiden tre år p.g.a. att domstolsprövning avvaktades. Antalet avgjorda disciplinärenden uppgick till 147 stycken vilket är en liten ökning från föregående år (141 stycken). I 49 fall beslutades om disciplinär åtgärd. Den mest frekventa åtgärden är varning som utdelades i drygt 60 procent av fallen.

Förhandsbesked skall avgöras inom två månader från det datum komplett ansökan inkommit till nämnden. Under året inkom 7 ansökningar om förhandsbesked. År 2001 inkom 8 ansökningar. Samtliga besked lämnades inom utsatt tid.

I det internationella arbetet har frågan om revisorers oberoende fortsatt prioriterats högt. Nämnden har deltagit i EU:s revisionskommitté.

I övrigt visar statistiken att sjukfrånvaron varit relativt hög för nämnden. Detta skall dock ses mot bakgrund av att nämnden är en myndighet med få anställda varför även ett enskilt sjukdomsfall får stort genomslag i statistiken. Det finns inget som tyder på att sjukfrånvaron skulle vara föranledd av ohälsosam psykisk eller fysisk miljö. Vidare har Revisorsnämnden avgivit en redovisning av miljöledningsarbetet.

3.7.3 Analys och slutsats

Förenkling av regelverk

Granskningen av alla förslag på nya lagar och förordningar ur ett småföretagsperspektiv fortsätter att utvecklas. Regeringens bedömning är att gällande krav på konsekvensanalyser av förslagens effekter för små företag samt SimpLex granskande funktion sammantaget har haft en avgörande betydelse för den slutliga utformningen av ett stort antal lagar och förordningar. Granskningen av regelförslag är ett centralt inslag i regeringens regelförenklingsarbete. Det finns dock fortfarande utrymme för ytterligare förbättringar av arbetet med konsekvensanalyser.

För att få till stånd regler som är anpassade till små företag krävs god förståelse bland ansvariga tjänstemän för de mindre företagens villkor. Utbildningsinsatser riktade mot tjänstemän i Regeringskansliet, övriga myndigheter och kommittéväsande är därför en annan viktig del i strävan att förenkla regler. Även denna verksamhet kommer att fortsätta. I den handlingsplan som regeringen presenterar i sin skrivelse till riksdagen (2003/04:8) redovisas ett bredare an-

greppssätt för att få till stånd offensiva åtgärder för att minska den administrativa bördan för företaget.

Patenträttsliga frågor m.m.

De uppsatta målen för PRV har i stort sett kunnat uppnås, dock kvarstår problem avseende vissa handläggningstider för registrering av varumärken. Det kan konstateras att förbättringar gjorts inom flera verksamheter och att arbetet med en systematisk och kundorienterad verksamhetsutveckling fortgår.

Måluppfyllelsen för patentmålen och de övriga målen, d.v.s. målen om varumärken, mönster, släktnamn och utgivningsbevis, vid Patentbesvärsrätten är tillfredsställande.

Utredningen om Patentbesvärsrättens verksamhet lämnade sitt förslag (SOU 2001:33) i mars 2001. Beredning pågår i Regeringskansliet.

Elsäkerhet

Verksamheten under det kommande budgetåret bör bedrivas enligt den allmänna inriktning som gäller för elsäkerhetsarbetet för innevarande budgetår.

Utvecklingen vad gäller elolycksfall och elbränder bör nogra följas för att bl.a. möjliggöra analyser av de statliga insatserna och elsäkerhetsnivåns utveckling. I anslutning till insatserna bör Elsäkerhetsverket följa den internationella utvecklingen samt främja svenskt deltagande i internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde.

Elsäkerhetsverket har mot bakgrund av riksdagens ställningstagande våren 2001 fått regeringens uppdrag att utreda åtgärder och metoder för att reducera strålningsriskerna från kraftledningar. Uppdraget har redovisats. För att få ytterligare underlag avser Elsäkerhetsverket genomföra studier av boende vid kraftledningar.

Minerallagen, miljömålsarbete och miljösäkring

Handläggningstiderna hos Bergsstaten är fortfarande föredömligt korta. Under året har tre beslut tagits om nya eller utvidgade bearbetningskoncessioner. Regeringen anser att verksamheten fungerar väl.

Miljömålsarbetet är organiserat verksamhetsövergripande, vilket innebär att miljömålsarbetet och den geologiska undersökningsverksamheten kan samverka på ett ekonomiskt effektivt sätt. Medlen för miljömålsverksamheten tilldelades sent under 2001. Detta innebär att miljömålsarbetet först under våren 2003 är i full verksamhet.

Oljelagringsanläggningarnas avveckling gick fram till maj 2003 enligt plan då en allvarig olycka inträffade vid anläggningen i Sala. Utredning av olycksorsaken pågår. Regeringens bedömning är att olyckan kommer att medföra vissa förseningar i det fortsatta miljösäkringsarbetet.

Tillsyn över revisorer

Regeringens bedömning är att nämndens verksamhet, framförallt tillsynsverksamheten och de disciplinära åtgärder som vidtas mot revisorer och revisionsbolag, på ett bra sätt har bidragit till att uppnå det övergripande målet. Regeringen konstaterar att verksamhetsmålen i regleringsbrevet för 2002 i stort sett har uppnåtts.

3.8 Väl fungerande marknader

3.8.1 Insatser

Statliga insatser inom politikområdet

Konkurrensområdet

Ett av regeringens viktigaste styrmedel för att verka för en effektiv konkurrens är Konkurrensverkets tillämpning av konkurrenslagen. Konkurrenslagen är baserad på EG:s konkurrensregler. Den innehåller förbud mot konkurrensbegränsande samarbete och missbruk av dominerande ställning. Lagen innehåller också regler för kontroll av företagskoncentrationer. Förvärv och andra företagskoncentrationer över vissa tröskelvärden skall alltid anmälas till Konkurrensverket för prövning.

Konkurrensverket har även till uppgift att ge förslag på regeländringar och andra åtgärder för att undanröja hinder mot en effektiv konkurrens. Konkurrensverket skall ge marknadens aktörer vägledning och spelregler för en effektiv konkurrens samt i övrigt främja ett konkurrensinriktat synsätt.

Även länsstyrelserna har till uppgift att främja en effektiv konkurrens och skall bland annat beakta konkurrensaspekterna vid tillståndsprövning och stödgivning.

3.8.2 Resultatbedömning

Mål

Målet för verksamhetsområdet Vål fungerande marknader är: Verka för effektiv konkurrens till nytta för konsumenterna.

Resultat

Konkurrensområdet

Tips och klagomål från företag och privatpersoner utgör en viktig källa till information som används i Konkurrensverkets arbete med att identifiera konkurrensproblem inom olika sektorer. Under 2002 har 750 tips inkommit till verket. En allt större andel konsumenter klagar på prishöjningar eller höga priser i allmänhet. Ofta gäller dessa klagomål tele (främst bredband), energi, transporter och försäkringar. Andra vanligt förekommande tips och klagomål rör offentliga aktörer som bedriver näringsverksamhet i konkurrens med privata företag och agerandet från tidigare monopolföretag på omreglerade marknader.

Under 2002 har Konkurrensverket bland annat gjort en oanmäld undersökning hos återförsäljare av Volvobilar i södra Sverige. Detta efter att verket fick kännedom om att en återförsäljare av Volvobilar skickat ett e-brev till andra återförsäljare med uppgifter som kunde tyda på en överenskommelse om priser. Utredningen pågår fortfarande.

Den omfattande asfaltsutredningen mot bland annat NCC, Skanska, Peab och Vägverket Produktion har fortsatt under hela 2002. Bakgrunden var att verket fick uppgifter som tydde på att ett stort antal statliga och kommunala upphandlingar av asfaltsentreprenader i Sverige under lång tid varit föremål för kartellsamverkan vid anbudsgivningen. Utredningen fortsätter under 2003.

Verket har också fortsatt processen mot de fem bensinbolagen om misstänkt kartellsamarbete genom att till marknadsdomstolen överklaga den dom tingsrätten meddelat. Bland de skäl som Konkurrensverket angett för överklagande finns att verket anser att den konkurrens-skadeavgift som utdömts av Stockholms tingsrätt är alltför låg för att vara förenlig med tankarna bakom lagen.

Under året har verket tagit fram flera rapporter, föreslagit regeländringar samt yttrat sig över förslag i betänkanden och utredningar. I rapporten *Vårda och skapa konkurrens – Vad krävs för ökad konsumentnytta?* (Konkurrensverkets rapportserie 2002:2) har verket analyserat tillämpningen av konkurrenslösningar i den offentliga sektorn samt möjligheter och svårigheter att öka inslaget av konkurrens. Äldreomsorgen har granskats särskilt.

Den höga svenska prisnivån på dagligvaror har uppmärksammats i flera studier. Matkostnaderna utgör en stor utgift för konsumenterna. Regeringen gav därför Konkurrensverket i uppdrag att kartlägga och analysera strukturella problem inom dagligvaruhandeln samt att ytterligare analysera förekomsten av och orsaker till en hög prisnivå på den svenska marknaden. Uppdraget redovisades i december 2002 (*De svenska priserna kan pressas!* Konkurrensverkets rapportserie 2002:5 samt *Dagligvaruhandeln – struktur, ägarform och relation till leverantörer*, Konkurrensverkets rapportserie 2002:6). Rapporterna slår fast att konkurrensen måste stärkas för att de svenska priserna ska pressas.

Konsumentverket har i uppgift att i samarbete med Konkurrensverket genomföra systematiska studier av vilka konsekvenser de nyligen konkurrensutsatta marknaderna har fått för konsumenterna. Under år 2002 studerades elmarknaden i syfte att kartlägga vilka konsekvenser konkurrensutsättningen av marknaden har medfört och kommer att medföra för konsumenterna. Studien har redovisats i en rapport till regeringen.

3.8.3 Analys och slutsats

Konkurrensområdet

En väl fungerande konkurrens tvingar företagen till kostnadseffektivitet vilket ger stora vinster för konsumenterna. För tionde året i rad har Konkurrensverket låtit Sifo genomföra en undersökning bland några av verkets viktigaste intressenter. Undersökningen visar att förtroendet för Konkurrensverket alltså är mycket stort och att kännedomen om konkurrenslagen är så gott som fullständig. Den positiva attityden till konkurrenslagen har ökat och mer än 50 procent av de tillfrågade intressenterna anser att Konkurrensverket aktivt motverkar skadliga konkurrensbegränsningar.

Verket har även genomfört en undersökning hos parter och ombud i ärenden hos verket för att bedöma hur ärendehantering upplevs. Resultatet skall tjäna som ett underlag för arbetet med kvalitetssäkring och kvalitetsförbättring. Resultatet visar på genomgående positiva omdömen och helhetsomdömet bland parter har förbättrats medan det är oförändrat hos ombuden.

Genom Konkurrensverkets tillämpning av konkurrenslagen samt genom de förslag som lämnats för att förbättra konkurrensen, bl.a. på marknader som tidigare varit samhällliga monopol eller starkt reglerade, har verket bidragit såväl till en bättre fungerande konkurrens som till en ökad kunskapsupbyggnad.

Av verksamheten har 50 procent av resurserna för lagtillämpning lagts på egna initiativ och uppföljningar, vilket mer än väl uppfyller regeringens anvisade mål. Detta har synliggjorts genom de utredningar och domstolsprocesser rörande allvarliga brott mot konkurrensreglerna som verket initierat. Detta är enligt regeringens uppfattning en mycket viktig uppgift.

Konkurrensverket har även ett nära samarbete med Europeiska kommissionen i ärenden som kommissionen handlägger.

Från och med 2004 kommer tillämpningen av EU:s konkurrensregler att förändras såtillvida att fler ärenden kommer att handläggas av nationella konkurrensmyndigheter som då direkt skall tillämpa artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget. Samtidigt ska samarbetet mellan de nationella konkurrensmyndigheterna och kommissionen utvecklas genom ett nytt nätverk.

Även EG:s koncentrationsförordning ses över vilket kan komma att leda till anpassningar i konkurrenslagen och andra regelverk.

Regeringen bedömer att Konkurrensverkets arbete är effektivt och att verket har uppfyllt de krav som ställts.

Arbete med lagtillämpning är viktigt och verket bör även fortsättningsvis lägga stor tyngd på kartellbekämpning. Arbetet med att beivra aktörer som missbrukar sin dominerande ställning är också viktigt och då även tillsynen av hur offentliga aktörer uppträder på marknaden.

Riksrevisionsverket har i en rapport (2002:24) granskat länsstyrelsernas konkurrensfrämjande arbete. Rapporten visar att det finns en diskrepans mellan statsmakternas mål för den konkurrensbefrämjande verksamheten på regional nivå

och den verksamhet som bedrivs av länsstyrelserna. Frågan bereds vidare i Regeringskansliet.

3.9 Forskning och utveckling

3.9.1 Insatser

Statliga insatser inom politikområdet

Regeringens politik inriktas på att stärka förmågan hos näringsliv, offentlig sektor och forskningsinstitutioner att utveckla och nyttiggöra kvalificerad kunskap till nytta för samhällliga och industriella behov. Huvuddelen av insatserna redovisas under politikområde Forskningspolitik.

Rymdverksamhet

Svensk rymdverksamhet inrymmer forskning och utvecklingsprojekt för tillämpningar inom främst navigering, kommunikation och jordobservation, även benämnt fjärranalys. Verksamheten bedrivs till största delen inom ramen för ESA-samarbetet. Huvuddelen av statens resurser för rymdverksamhet går till Rymdstyrelsen som ansvarar för det svenska deltagandet i ESA:s olika program. En mycket stor del av rymdverksamheten är beroende av förmågan att sända upp satelliter i omloppsbanan runt jorden. Detta kräver en omfattande infrastruktur i form av uppsändningsbaser och bärraketer. Uppsändningsbaser och bärraketer utvecklas och finansieras också inom ramen för ESA-samarbetet. Medlemskapet i ESA innebär att man är skyldig att delta i vissa obligatoriska program i relation till den s.k. BNI-andelen som för Sverige f.n. utgör 2,6 procent. Man har också möjlighet att delta i frivilliga program med så stor andel man önskar, dock minst en fjärdedels BNI-andel. Det obligatoriska programmet innehåller ett vetenskapsprogram samt ett program kopplat till bland annat infrastrukturen för att kunna sända upp bärraketer. Sveriges deltagande i de frivilliga programmen bestäms av den kompetens som finns hos företag och forskare i Sverige. De frivilliga programmen består främst av program för utveckling av tillämpningar av olika slag såsom telekommunikation och jordobservation. Nationella program bedrivs främst inom jordobservation och generell teknikutveckling. Dessa program ger förutsättningar för att delta i

det internationella rymdsamarbetet genom att nödvändig kompetens byggs upp hos svenska företag och forskare.

Bilateralt samarbete genomförs i projekt som ofta fortsätter som ESA-projekt, men också i fristående samarbeten som i fjärranalysprojektet SPOT med Frankrike.

Geovetenskaplig forskning m.m.

SGU har till uppgift att inom det geovetenskapliga området främja och stödja riktad grundforskning, tillämpad forskning och kompetensutveckling.

Upprätthållande av nationell metrologi

Statens insatser på området består i att säkerställa internationell överensstämmelse för de mätstorheter som används inom landet samt i att bedriva mätteknisk forskning.

Riksmätplatser utses i Sverige av regeringen och återfinns inom Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut AB (SP) och Statens strålskyddsinstitut (SSI).

Inom EU har ett arbete med framtagande av ett inre marknadsdirektiv för ett 20-tal mätinstrument som bl.a. används för att mäta mängder eller flöden som ligger till grund för betalningar och s.k. bevisinstrument gjorts. Direktivet har antagits i rådet och skall nu implementeras i Sverige.

FoU-insatser bidrar till att upprätthålla och utveckla verksamheten på en hög nivå. På svenskt initiativ pågår ett nordiskt projekt i regi av Nordiska ministerrådet genom Nordtest. Projektet syftar till att initiera en bättre samordning av den mättekniska forskningen inom Norden, bl.a. med sikte på en effektivare användning av EU:s forskningsmedel.

Experimentell teknik

För att stödja kompetensbasen inom experimentell teknik, underlätta forskningssamverkan och kunskapsöverföring till framför allt små och medelstora företag betalar staten ut bidrag till Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut AB (SP). Institutet spelar en viktig roll i det svenska innovationssystemet som brobyggare mellan universitet och högskolor och näringsliv. SP identifierar och genomför samfinansierad forskning och verkar som problemlösare och teknikspridare i konkreta forsknings- och utvecklingsuppdrag.

Standardisering

Standardiseringen är ett viktigt instrument i EU:s ansträngningar för att höja det europeiska näringslivets konkurrenskraft. I det internationella och europeiska standardiseringsarbetet representeras Sverige av de svenska standardiseringsorganen. Målet för statens bidrag till den svenska standardiseringen är att den skall utgöra en kompetent, flexibel och rationell resurs för Sveriges deltagande i europeiskt och internationellt standardiseringsarbete. Statens bidrag motsvarar ca 15 procent av kostnaderna för den svenska standardiseringsorganisationen. Huvuddelen av kostnaderna bärs av de medverkande intressenterna, främst företag men även myndigheter och organisationer. Statens bidrag utgår dels för att tillhandahålla och utveckla en svensk standardiseringsorganisation som är tillgänglig för alla intresserade parter i Sverige och som kan driva svenska intressen i det europeiska och internationella standardiseringsarbetet, dels till sådant arbete som berör medborgarnas skydd till liv, hälsa, egendom och miljö och därvid främst med standarder som genom EG-lagstiftningen ges rättslig verkan. Därutöver utgår medel ur bidraget till att stödja grund- och tvärstandardisering av betydelse för hela samhället samt till att stödja medverkan från konsumentorganisationer m.fl. i standardiseringsarbetet.

Den svenska standardiseringsorganisationen genomgick under 2001 en omfattande omorganisation. I den nya organisationen representeras huvudmännen för den svenska standardiseringen, staten och Svenskt Näringsliv av ett nyinrättat organ, Sveriges standardiseringsråd (SSR). SSR har vissa övergripande och väl definierade funktioner inom svensk standardisering, bl.a. utser SSR de organ som ska representera Sverige i det europeiska och internationella standardiseringsarbetet. Vidare kanaliseras statsbidraget via SSR.

SSR har utsett tre organ, SIS, SEK och ITS, att vart och ett bedriva standardiseringsarbete inom sina områden och representera Sverige i motsvarande europeiska och internationella organ. De tre av SSR utsedda organen styrs av respektive intressenter.

Ingenjörsvetenskapsakademien

Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) är en sammanslutning av invalda ledamöter som är verksamma inom teknik, industriell produktion och ekonomi. IVA:s huvuduppgift är att följa,

analysera och informera om den tekniska och industrielltekniska utvecklingen, samt att skapa och initiera samverkan mellan olika teknikområden.

3.9.2 Resultatbedömning

Mål

Målet för verksamhetsområdet Forskning och utveckling är: Öka den kunskap och kompetens, inom i första hand i näringslivet, som behövs för att stimulera innovationer, tillväxt och förnyelse.

Resultat

Rymdverksamhet

Rymdstyrelsen hade under 2002 tre definierade mål inom politikområdet Näringspolitik: att bidra till stärkt konkurrenskraft i svensk rymdindustri, att stärka rymdanknuten verksamhet i Kiruna samt att stärka användningen av rymdteknik inom för samhället viktiga områden. Inom politikområdet Forskningspolitik har Rymdstyrelsen verksamhetsmål som till stor del sammanfaller med de mål som är formulerade för andra forskningsfinansierande myndigheter. Målen gäller bland annat forskningskvalitet, forskarkarriärer, jämställdhet, internationellt samarbete samt samverkan med andra forskningsfinansiärer.

Rymdverksamhet bedrivs i stor utsträckning som långsiktiga projekt inom ramen för internationella eller bilaterala samarbeten. Effekterna av myndighetens prestationer är därför dels långsiktiga, dels beroende av den internationella utvecklingen på området. Det gäller särskilt utvecklingen inom industrin.

Basen för industrins verksamhet inom rymdsektorn utgörs i stor utsträckning av deltagande i internationella utvecklingsprojekt, framförallt inom ESA. Svensk industri har sedan lång tid etablerat framskjutna positioner inom olika delar av det europeiska samarbetet. Svensk industri inom rymdsektorn drabbades, liksom industrin globalt, av lågkonjunkturen inom framförallt telekommunikationssektorn med kraftigt vikande efterfrågan på såväl satelliter som uppsändningstjänster. Omsättningsminskningen under 2001 har fortsatt under 2002. Rymdverksamheten, och därmed beställningar till industrin, finansie-

ras i stor utsträckning med offentliga medel. Det beror bland annat på att kostnaderna för utveckling och infrastruktur är mycket stora. Industrins andel så kallad öppen försäljning mäts årligen av Rymdstyrelsen för att redovisa hur mycket industrin, vid sidan av de offentliga eller institutionella beställningarna, säljer på den internationella kommersiella marknaden. Denna försäljning har under perioden 1991-1999 haft en stigande trend. Därefter har trenden brutits och andelen öppen försäljning ligger idag på cirka 50 procent. Det är jämförbart med övrig europeisk industri inom rymdsektorn.

Under 2002 erhöll svenska företag ESA-kontrakt till ett värde motsvarande cirka 580 miljoner kronor. Utfallet för ESA-kontrakten för ett enskilt år beror på när ESA placerar kontrakt hos europeiska huvudleverantörer och vilka underkontrakt de svenska företagen då får. Rymdbolaget fick år 2000 av ESA uppdraget att utgöra huvudleverantör för forskningssatelliten SMART 1. Satelliten levererades våren 2003 och uppsändningen är planerad till oktober 2003.

Rymdverksamheten har en positiv inverkan på näringsverksamheten i Kiruna-regionen. Den positiva utvecklingen fortsatte under 2002, framförallt genom verksamheten på Esrange i samverkan med Tyskland, Frankrike och Schweiz. ESA:s program för forskning under tyngdlöshet är den viktigaste kunden, men de unika förutsättningarna gör också att till exempel Japan och USA bedriver prov- och testningsprojekt på Esrange. ESA har gjort stora investeringar i en anläggning i Salmijärvi nära Esrange för att styra och ta emot data från miljösatelliten Envisat.

Rymdstyrelsen skall verka för ökad användning av rymdtillämpningar inom för samhället viktiga områden. Resultaten utvecklas under lång tid och det kan konstateras att betydelsen av rymdbaserad teknologi ökar kontinuerligt inom områden som navigering och för miljöövervakning av t ex, skogsskador. Användningen av rymdteknik utvecklas i Sverige bland annat inom skogsbruket där fjärranalysmetoder används i ökande utsträckning för att inventera skogsbestånd med mera. Satellitbaserad navigering utgör idag ett viktigt hjälpmedel inom såväl landtransporter som inom luft- och sjöfart. Det finns potential för ökad användning av kommunikation via satellit för bredbandstjänster.

Geovetenskaplig forskning m.m.

Från SGU:s FoU-anslag har 23 projekt (5,16 mnkr) fått stöd. Inkomna ansökningar omfattade 50 projekt (19,7 mnkr). Intresset för stödet är jämnt fördelat över berörda universitet och högskolor i landet. Internationella utvärderingar av SGU:s stöd genomförs regelbundet och nästa utvärdering kommer att göras 2003 omfattande perioden 2000–2003.

Gällivare Hard Rock Research har erhållit 1 miljon kronor för arbetet med utvecklingscentrum i Gällivare med inriktning mot bergteknik. Projektbidraget från SGU har tillsammans med andra finansörer bidragit till att skapa aktiviteter för att föra projektet vidare genom uppbyggnadsfasen.

Georange i Malå har beviljats sammanlagt 6,5 miljon kronor till fyra FoU-projekt (tre inom malmgeologi och ett inom miljögeologi). Vissa förseningar har iakttagits men bedöms inte påverka projektens planerade inriktning, omfattning och genomförandetid.

Upprätthållande av nationell metrologi

Riksmätplatsverksamheten stärks av mätteknisk och metrologisk forskning. Spridning av mätteknisk och metrologisk kunskap bidrar till ökad kvalitet och utveckling av ny teknik bl.a. inom svensk industri. Inom ramen för riksmätplatsen för tid och frekvens tillhandahålls också tid över Internet i Sverige.

SSI har hand om riksmätplatsen för joniserande strålning och besitter kompetens inom ansvarsområdet dosimetri. Detta är särskilt avgörande för säkerhetskrav inom kärnkraftsindustrin, processindustrin samt inom sjukvård och vid forskningsinstitutioner. Övriga mätstorheter upprätthålls hos SP.

Metrologirådet spelar en viktig roll som rådgivare och granskare av metrologiverksamheten hos SP. Rådet lämnar årligen ett särskilt yttrande till regeringen. Av detta framgår att Metrologirådet granskat SP:s metrologiska FoU under året och den visar på stor kreativitet, tydlighet och behovsanpassning. Metrologirådet uttalar sig om riksmätplatsverksamheten på SP generellt som mycket kompetent och effektiv.

SWEDAC utför sedan 1999 systemteknisk tillsyn hos riksmätplatserna baserad på internationella standarder. Vid 2002 års tillsyn bedömdes riksmätplatserna för acceleration och ljudtryck, högfrekvenselektriska storheter samt bedömning av primärmetrologin för kemi.

SWEDAC:s tillsyn är kvalitetshöjande och ger tillsammans med internationella jämförelsemätningar en god bild av verksamhetens kompetens, kvalitet och effektivitet. Tillsynen visar på en operativ verksamhet som uppfyller kraven.

Experimentell teknik

SP:s verksamhet under 2002 har bl.a. utgjorts av egen kompetensuppbyggnad, forskningsprojekt i samverkan med andra FoU-aktörer samt kunskapsöverföring. Tvärvetenskapliga projekt utförs i stor omfattning och bidrar till näringslivets tillväxt. FoU-verksamheten bedrivs i nära samarbete med näringslivet och med koppling till universitet och högskola. Avhandlingsarbete, undervisning vid universitet och deltagande i internationellt standardiseringsarbete är exempel på verksamheter vars omfattning är beroende av den statliga grundfinansieringen.

SP samarbetar med andra industriforskningsinstitut då främst, Svenska miljöinstitutet, IVL, Institutet för Livsmedel och Bioteknik, SIK och Institutet för träteknisk forskning, Trätek under namnet United Competence med syfte att dra nytta av varandras kompetens och resurser.

Standardisering

I SSR:s resultatredovisning för 2002 avseende hela den svenska standardiseringsorganisationen framgår att det uppsatta målet med omorganisationen, en effektivisering av verksamheten och en kostnadsbesparing om 10 procent, uppnåtts.

Vissa tydliga utvecklingstendenser bekräftas av redovisningen:

- Den svenska organisationens insatser i det globala arbetet har ökat på bekostnad av insatserna i det europeiska arbetet,
- Flertalet nya standardiseringsprojekt avser ledningssystem, t.ex. miljö- eller kvalitetsledningssystem eller Corporate Social Responsibility,
- Det europeiska arbetet på byggvaruområdet är nu i slutskedet och arbetet med säkerhetsstandarder för konsumentvaror intensifieras,
- Minskade insatser från svensk näringsliv i standardiseringen avseende säkerhet hos produkter på grund av minskad industriell bas på dessa områden,

- Ökad användning av elektroniska sammanträden.

Ingenjörsvetenskapsakademien

IVA har genomfört angelägna utredningar och projekt samt lämnat värdefulla synpunkter som underlag till utformningen av regeringens politik inom området forskning och utveckling. Dagens samhälle är under ständig förändring som till stor del drivs av ny teknik. För att vi skall förstå förändringsprocesser ur olika perspektiv spelar IVA en viktig roll. IVA har, genom sina ledamöter stor kompetens inom många branscher verksamma i Sverige och fungerar som inspiratör för gränsöverskridande dialog.

3.9.3 Analys och slutsats

Rymdverksamhet

Den verksamhet Rymdstyrelsen ansvarar för består av såväl grund- och tillämpad forskning, som utvecklingsarbete och konkreta industriprojekt. Dessa delar är sammankopplade och inbördes beroende i långsiktiga internationella projekt som bedrivs i nära samverkan mellan företag, forskningsinstitut och universitet. Antalet inblandade parter är många och planeringstiderna är långa. I kombination med de tekniskt och vetenskapligt mycket avancerade frågeställningarna, gör det rymdverksamhet till en mycket komplex verksamhet.

En förutsättning för en mycket stor del av rymdverksamhet som sådan är kapaciteten att sända upp satelliter i omloppsbana runt jorden. Det ställer krav på dels markbaserad infrastruktur för uppsändning, dels tillgång till bärraketer. Detta utgör en del av förklaringen till varför rymdverksamhet är förknippat med stora kostnader, och att det är motiverat med en relativt stor andel offentlig finansiering.

Regeringen bedömer att rymdverksamheten bidrar till utvecklingen av svensk industris internationella konkurrenskraft. Genom rymdverksamheten får svensk industri möjlighet att i samverkan med nationella och internationella samarbetspartner inom akademi och näringsliv delta i mycket avancerade projekt med högt teknikinnehåll. Regeringen bedömer att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt.

Geovetenskaplig forskning m.m.

Den forskning som stöds av SGU är en nödvändig länk till kunskapsflödet för utveckling av

SGU:s verksamhet. De projekt som fått stöd koncentreras på för samhället viktiga geologiska problem och kompletterar SGU:s egen forskning och utnyttjar den höga kompetens och moderna instrumentering som finns i svenska universitet och högskolor. Bl.a. har ett radonprojekt bidragit till att göra tillförlitliga radonprognoser. Stöd till projekten Gellivare Hard Rock Research och Georange under åren 2000–2003 bidrar till den inledande fasen av forskning och kompetensutveckling inom bergbearbetande industri i Norr- och Västerbotten.

Upprätthållande av nationell metrologi

Metrologisk verksamhet är långsiktig och kräver långsiktiga investeringar och FoU. Det är även ett område som är generellt och har tillämpningar inom breda sektorer. Upprätthållande av den högsta mättekniska nivån i landet, den s.k. primärnivån är ett offentligt åtagande.

Sverige har sedan länge en infrastruktur inom fysikalisk mätteknik som ger internationell spårbarhet och acceptans. Detta innebär att t.ex. en vikt eller temperatur som har uppmätts på ett svenskt företag är internationellt spårbart och kan därför gälla i andra länder vilket underlättar handel mellan länder. Detta innebär att Sverige inom detta område uppfyller det s.k. MRA (Mutual Recognition Arrangement).

Regeringens bedömning är att både SP och SSI har uppfyllt de för riksmätplatsverksamheterna uppställda målen.

Experimentell teknik

För att få tydligare styrning av forskningsområdet experimentell teknik har regeringen beslutat att VINNOVA skall ha uppdraget att fördela medel avsatta för forskning och utveckling inom experimentell teknik. Syftet är att uppnå en ökad samordning av statens resurser för forskning och utveckling. Regeringen bedömer att detta kommer att leda till ett effektivare resursutnyttjande.

Standardisering

Det är regeringens bedömning att den svenska standardiseringen i huvudsak lyckats uppfylla uppsatta mål.

Användningen och framtagandet av standarder på produktsäkerhetsområdet behöver stimuleras. Insatserna har hittills i huvudsak avsett medverka i det europeiska arbetet. En omprioritering till det internationella arbetet och ledningsprocesser bör övervägas.

Riktlinjebeslutet för 2002 innebar en nyordning för statens stöd till konsumentorganisationer m.fl. för medverkan i standardiseringsarbetet. Hitills vunna erfarenheter tyder på att nyordningen gett positiva resultat.

Regeringen avser att närmare behandla de små och medelstora företagens möjligheter att dels medverka i standardiseringsarbetet dels tillgodogöra sig resultatet av arbetet.

Ingenjörsvetenskapsakademin

Regeringens bedömning är att IVA:s verksamhet bidrar till att stärka och utveckla Sveriges industriella kompetens och konkurrenskraft. IVA arbetar idag med bl.a. området teknik och samhälle. Där arbetar man med att förbättra dialogen mellan forskare och allmänhet samt öka intresset för naturvetenskap och teknik för hos ungdomar

3.10 Omvärldsanalys, utvärdering och statistik

3.10.1 Insatser

Insatser inom politikområdet

Omvärldsanalys

ITPS har fått i uppdrag att kartlägga förändringar i näringslivets ägarstruktur mot bakgrund av näringslivets internationalisering. ITPS skall vidare analysera skillnader mellan utlandsägda och svenska företag.

Under 2002 redovisade ITPS ett regeringsuppdrag att utveckla metoder att med regionala prognoser och indikatorer beskriva den ekonomiska utvecklingen i landets regioner. En fortsättning på uppdraget gavs i regleringsbrevet för 2003.

Regeringen har gett ITPS i uppdrag att svara för den nationella bedömningen av förslag till regionala tillväxtprogram. ITPS skall ge underlag för regeringens godkännande av de regionala tillväxtprogrammen.

Som ett led i att utveckla den utlandsbaserade omvärldsbevakningen inrättar ITPS under 2003 kontor i Bryssel och Beijing. Verksamheten kommer att bedrivas på försök i tre år och finansieras av de medel som överfördes till ITPS då stiftelsen Sveriges Tekniska Attachéer, STATT, upplöstes i juni 2002.

I juni 2002 tillkallade regeringen en särskild utredare med uppdrag att utreda och ge förslag på hur ITPS skall kunna öppna nya kontor och bankkonton i utlandet samt vara arbetsgivare för lokalanställd personal i utlandet. Ärendet bereds nu inom Regeringskansliet efter remiss av utredningens betänkande (SOU 2002:123).

Utvärdering

ITPS har fått i uppdrag att utveckla metoder för uppföljning och utvärdering av politikområdet Regional utvecklingspolitik.

Statistik

Regeringen har gett ITPS i uppdrag att utveckla statistik som beskriver och analyserar företagens demografi samt förbättra statistiken över företagare. Resultatet skall användas som kunskapskälla för att förstå de mekanismer som bidrar till tillväxt och förnyelse i näringslivet.

För att förbättra tillgängligheten till den officiella statistiken som ITPS ansvarar för, utarbetar myndigheten en databas för publicering på ITPS hemsida.

3.10.2 Resultatbedömning

Mål

Målet för verksamhetsområdet Omvärldsanalys, utvärdering och statistik är: Förbättra kunskapsunderlaget för att därigenom skapa förutsättningar för att utveckla närings- och innovationspolitiken.

Resultat

Omvärldsanalys

Verksamhetsgrenen Omvärldsanalys, som även innehåller utlandsbaserad omvärldsbevakning, stod för över 60 procent av ITPS kostnader under 2002. Utöver de regeringsuppdrag som institutet får initierar och genomför ITPS egna projekt.

ITPS har genomfört en studie om kapitalförsörjningen till små och medelstora företag i olika länder. Studien påvisar att det i alla de studerade länderna finns brister i systemen för kapitalförsörjning av mindre och nystartade företag.

En kartläggning av sambandet mellan entreprenörskap och tillväxt har redovisats av ITPS. ITPS drar slutsatsen att mer uppmärksamhet bör

ägnas entreprenörskap i befintliga företag och dess konsekvenser för tillväxten.

Studier som beskriver den regionala utvecklingen i Sverige gällande tillväxt, sysselsättning, befolkningsutveckling m.m. har genomförts. Studierna redovisas i ITPS rapporter "Rapport om den regionala utvecklingen i Sverige" och "Regionernas tillstånd 2002".

Organisationen för den utlandsbaserade omvärldsbevakningen har kommit igång under 2002. Samarbetet mellan ITPS, Verket för innovationssystem, VINNOVA, Verket för näringslivsutveckling, NUTEK, samt Statens energimyndighet, STEM, har intensifierats.

Utvärdering

Kostnaderna för utvärderingarna minskade jämfört med 2001, trots att antalet utvärderingar ökade. Utvärderingarna stod för knappt 20 procent av ITPS kostnader.

ITPS har utvärderat de näringspolitiska effekterna av den arbetsmarknadspolitiska insatsen stöd till start av näringsverksamhet.

ITPS har också utvärderat programmet för regional näringspolitik och särskilda regionalpolitiska åtgärder samt sysselsättningsbidraget.

I syfte att initiera en diskussion om målformulering, uppföljning och lärande har institutet genomfört en seminarierie – En lärande tillväxtpolitik – som har vänt sig till politiker och övriga genomförare av tillväxtpolitiken.

Statistik

ITPS ansvarar för Sveriges officiella statistik inom området Näringsverksamhet och redovisar statistik över Internationella företag, Konkurer och offentliga ackord samt Nystartade företag. Statistiken stod för drygt 20 procent av ITPS kostnader under 2002.

Under 2002 har ITPS höjt kvaliteten på statistiken över nystartade företag samt svenskägda koncerner med verksamhet i utlandet.

Efterfrågan och tillgängligheten på den statistik som ITPS tillhandahåller har ökat, närmare 54 000 statistikrapporter laddades ned från ITPS hemsida under 2002.

3.10.3 Analys och slutsats

De omvärldsanalyser och utvärderingar som ITPS genomför bidrar till att förbättra kunskapsunderlaget för närings- och innovationspolitiken. Den statistik som publicerats ger yt-

terligare en beskrivning och kunskap om företags- och internationella företag i Sverige. Regeringen bedömer att myndigheten på ett tillfredsställande sätt har uppfyllt verksamhetens mål.

3.11 Statligt ägande

Den svenska staten är Sveriges största företagsägare. Genom Regeringskansliet förvaltas 59 företag med statligt ägande, varav 47 är helägda av staten. Totalt omsätter dessa företag cirka 340 miljarder kronor. Under 2002 lämnades cirka 10,2 miljarder i utdelningar.

Svenska staten är även den största ägaren på Stockholmsbörsen. Detta medför ett stort ansvar och ställer krav på att regeringens ägarförvaltning är långsiktig och professionell. Det övergripande målet är att skapa värde för ägarna, det svenska folket.

Regeringen lämnar varje år en skrivelse till Riksdagen med en redogörelse för företag med statligt ägande, (skr. 2002/03:120). För att öka genomlysningen av företag med statligt ägande framställer regeringen årligen en verksamhetsberättelse samt fyra kvartalsrapporter. Genomlysning är ett viktigt verktyg i utvärderingen av förvaltningen av den del av statens tillgångar som finns i företag med statligt ägande.

I samband med regeringsombildningen vid valet 2002 beslutades att ta ett samlat grepp om förvaltningen av de statligt ägda företagen. Ägarförvaltningen har därför ytterligare koncentrerats till Näringsdepartementet som även har ett övergripande ansvar för ägarfrågor. avser därefter att fusionera de två företagen.

3.12 Statliga insatser utanför politikområdet

Skatter

Skatteområdet är ett av de politikområden utanför näringspolitiken som är av störst betydelse för näringslivet.

Nystartade företag har sedan årsskiftet möjlighet att få uppskov i tre månader med betalningen av preliminär skatt. Den s.k. pomperipossaeffekten har eliminerats genom nya regler som trädde i kraft vid det senaste

årsskiftet. Den sista dagen för inlämnande av självdeklaration för företag har från och med i år flyttats fram från den 31 mars till den 2 maj. Förseningsavgiften vid för sent lämnade skattedeclarationer har differentierats och företagare som har en enstaka försening får numera betala en lägre avgift (500 kronor) än tidigare (1 000 kronor). Dessutom har kapitalvinstbeskattningen på näringsbetingade andelar avskaffats.

Det finns därutöver en rad pågående lagstiftningsprojekt som är av särskild betydelse för näringsliv och företagande. Det gäller de vidare beredningarna av 3:12-utredningens slutbetänkande Beskattning av småföretagare (SOU 2002:52), Skattebasutredningens betänkande Våra skatter? (SOU 2002:47), Bygghögskommitténs betänkande Skärpning gubbar! Om konkurrens, kvaliteten, kostnaderna och kompetensen i byggsektorn (SOU 2002:115) samt Skattenedsättningskommitténs betänkande Svåra skatter (SOU 2003:38) med förslag till en förändrad energibesättning. Ett flertal av de förslag som presenterats i bl.a. de nämnda utredningarna och som nu bereds inom Regeringskansliet har till syfte att förbättra villkoren för företagande och näringsliv. Det gäller också de pågående utredningarna 2002 års företagsskatteutredning (dir. 2002:28) och Mervärdesskattesatsutredningen (dir. 2002:141).

Regional utvecklingspolitik

Insatser inom politikområdet Regional utvecklingspolitik som har betydelse för uppfyllandet av det Näringspolitiska målet är dels de regionala företagsstöden, dels arbetet som utförs inom de nuvarande regionala tillväxtavtalen och kommande regionala tillväxtprogram. Utförligare information finns i återrapporteringen av utgiftsområde 19 Regional utveckling.

Europabolag och europakooperativ

Från och med oktober 2004 kommer det att vara möjligt att bilda s.k. publika europabolag i alla EU:s medlemsstater. Reglerna om sådana bolag finns i en EG-förordning som antogs år 2001. Under år 2003 remitterade Justitiedepartementet en promemoria med förslag till svensk lagstiftning som skall komplettera förordningen (Ds 2003:15). Lagrådsremiss och proposition planeras under våren 2004.

I juli 2003 antogs förordningen 10218/03 om stadga för europeiska kooperativa föreningar. Förordningen träder i kraft år 2006. Ett arbete

med att ta fram kompletterande svensk lagstiftning kommer att inledas under år 2004.

3.13 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket (RRV) har angivit revisionsberättelse med två invändningar mot NUTEK. Invändningarna avsåg befogenhetsöverträdelse genom anslagsöverskridande. Efter en skrivelse från NUTEK ser regeringen för närvarande över vilka åtgärder som bör vidtas för att förhindra att motsvarande händer igen.

RRV har inte haft någon invändning i revisionsberättelse för övriga myndigheter inom politikområdet.

3.14 Budgetförslag

3.14.1 38:1 Verket för näringslivsutveckling: Förvaltningskostnader

Tabell 3.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2002	Utfall	211 603	Anslags-sparande	15 809
2003	Anslag	207 719	Utgifts-prognos	219 807
2004	Förslag	205 534		
2005	Beräknat	210 052 ¹		
2006	Beräknat	213 131 ²		

¹ Motsvarar 205 534 tkr i 2004 års prisnivå.

² Motsvarar 205 534 tkr i 2004 års prisnivå

Anslaget täcker förvaltningskostnader för NUTEK och ALMI. Anslagssparandet från 2002 avser finansiering av uppbyggnad av ärendesystem inom de regionala stöden (NYPS).

Anslaget minskar med 2 185 000 kr till följd av bl.a. en retroaktiv justering av pris- och löneomräkningen.

Regeringens överväganden

Verket för näringslivsutveckling har sedan omorganisationen 2001 arbetat målmedvetet med att utveckla den nya myndighetens roll och funktion. Ytterligare omstruktureringar för att fokusera och effektivisera verksamheten är dock nödvändiga.

Tabell 3.5 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för 38:1 Verket för näringslivsutveckling: Förvaltningskostnader

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	207 719	207 719	207 719
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	4 716	9 386	12 568
Beslut ³	-4 813	-4 919	-4 991
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	-2 088	-2 134	-2 165
Förslag/beräknat anslag	205 534	210 052	213 131

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2003 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.³ Beslut inklusive retroaktivt PLO.

3.14.2 38:2 Näringslivsutveckling m.m.

Tabell 3.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2002	Utfall	161 753	87 489	
2003	Anslag	214 562 ¹		214 261
2004	Förslag	249 562		
2005	Beräknat	215 562		
2006	Beräknat	195 562		

¹ Inklusive av riksdagen redan beslutad minskning med 15 000 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2003.

Anslaget får användas för näringslivsfrämjande åtgärder.

Anslaget höjs med 10 000 000 kronor för att finansiera inrättande av centrum för och särskilda satsningar inom områdena miljödriven näringslivsutveckling och miljöteknikexport.

Den särskilda satsningen på kvinnors och in-vandrades företagande samt kooperativt företa-gande ökar med 10 000 000 kronor år 2004. Som en följd av redan fattade beslut avslutas pro-grammen 2005 varför anslagsnivån sjunker. Efter programperioden skall verksamheterna utvärde-ras. Anslaget sjunker ytterligare år 2006 till följd av att den särskilda satsningen om 20 000 000 kronor per år på design upphör enligt tidigare beslut. Efter designprogrammets slut skall verk-samheten utvärderas.

Tabell 3.7 Härledning av anslagsnivån för 2004–2006, för 38:2 Näringslivsutveckling m.m.

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	229 562	229 562	229 562
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	10 000	-24 000	-44 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	10 000	10 000	10 000
Förslag/beräknat anslag	249 562	215 562	195 562

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.14.3 38.3 Institutet för tillväxtpolitiska studier: Förvaltningskostnader

Tabell 3.8 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2002	Utfall	71 044	152	
2003	Anslag	72 460		70 648
2004	Förslag	74 344		
2005	Beräknat	75 958 ¹		
2006	Beräknat	77 055 ²		

¹ Motsvarar 74 344 tkr i 2004 års prisnivå.² Motsvarar 74 344 tkr i 2004 års prisnivå.

Institutet för tillväxtpolitiska studier, ITPS, har till uppgift att utveckla och förbättra kunskaps-underlaget för tillväxtpolitiken. Institutet utför omvärldsbevakning och utvärderingar med rele-vans för närings- och innovationspolitiken samt den regionala utvecklingspolitiken. Omvärldsbe-vakningen är delvis utlandsbaserad. ITPS har även ett statistikansvar för delar av den officiella statistiken. I anslaget ingår ITPS förvaltnings-kostnader.

Tabell 3.9 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för 38:3 Institutet för tillväxtpolitiska studier: Förvaltningskostnader

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	72 460	72 460	72 460
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 884	3 498	4 595
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	74 344	75 958	77 055

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2003 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.14.4 38:4 Turistfrämjande

Tabell 3.10 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2002	90 427	1 236	
2003	91 066		89 453
2004	Förslag	101 535	
2005	Beräknat	103 440 ¹	
2006	Beräknat	105 304 ²	

¹ Motsvarar 101 535 tkr i 2004 års prisnivå.² Motsvarar 101 535 tkr i 2004 års prisnivå.

Turistdelegationen är central förvaltningsmyndighet för turistfrågor.

Verksamheten inom turistområdet bedrivs dels i Turistdelegationen, dels i det av staten och turistnäringen gemensamt ägda bolaget Sveriges Rese- och Turistråd AB. Sveriges Rese- och Turistråd AB har ansvar för marknadsföringen av Sverige som turistland utomlands och har även ansvar för varumärket Sverige och för "Sverige-bilden" gentemot den inhemska marknaden.

Regeringens överväganden

Det av riksdagen våren 1995 beslutade övergripande målet, att Sverige skall ha en hög attraktionskraft som turistland och en långsiktigt konkurrenskraftig turistnäring, bör ligga fast.

Det samlade förslaget till åtgärder och nationell strategi för den svenska turistnäringen som den s.k. Framtidsgruppen presenterade i sin slut-

rapport bör utgöra en grund för arbetet med att utveckla den svenska turistnäringen.

Den omstrukturering av sin verksamhet som Sveriges Rese- och Turistråd AB har påbörjat för att få större flexibilitet och lägre fasta kostnader bör fortsätta. Minskade fasta kostnader och en mer flexibel organisation genom ett ökat användande av modern informationsteknik gör det bl.a. möjligt att få en bredare och mer kostnads-effektiv representation utomlands samt att medel frigörs till marknadsaktiviteter och till satsningar på nya marknader.

Till anslaget 38:4 Turistfrämjande föreslås 10 000 000 kronor överföras från anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder inom utgiftsområde 19. Regional utveckling

Tabell 3.11 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för 38:4 Turistfrämjande

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	91 066	91 066	91 066
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	301	2 015	3 693
Beslut	168	171	174
Överföring till/från andra anslag	10 000	10 188	10 371
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	101 535	103 440	105 304

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2003 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.14.5 38:5 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.

Tabell 3.12 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2002	164 960	33 711	
2003	166 792		167 740
2004	Förslag	172 109	
2005	Beräknat	176 072 ¹	
2006	Beräknat	178 912 ²	

¹ Motsvarar 172 109 tkr i 2004 års prisnivå.² Motsvarar 172 109 tkr i 2004 års prisnivå.

Anslaget disponeras av Sveriges geologiska undersökning (SGU) för myndighetsverksamhet, Bergsstaten och förvaltning av oljelagringsanläggningar som tidigare använts för civil beredskap samt av regeringen.

SGU är central förvaltningsmyndighet för frågor om landets geologiska beskaffenhet och mineralhantering. I detta ingår att vara chefsmyndighet för Bergsstaten, som utfärdar tillstånd och bedriver tillsyn enligt mineralagen (1991:45). SGU har uppdraget att förvalta och miljösäkra anläggningar som tidigare använts för statens civila beredskapslager för olja samt det statliga gruvfältet i Adak. SGU svarar också för samordning, uppföljning och rapportering i fråga om miljökvalitetsmålet Grundvatten av god kvalitet.

Ökningen av uppdragsvolymen beror på ett ökat intresse för SGU:s tjänster, huvudsakligen har man fått uppdrag från Naturvårdsverket, Svensk kärnbränslehantering samt internationellt i Afrika och Estland.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.13 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (Som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2002	7 724		7 979	-255
Prognos 2003	9 500		7 480	2 020
Budget 2004	9 500		7 630	1 870

Tabell 3.14 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2002	22 925	22 284	641
(varav tjänsteexport)	(348)	(414)	(-66)
Prognos 2003	36 535	35 473	1 062
(varav tjänsteexport)	(1 850)	(1 850)	(0)
Budget 2004	32 000	32 000	0
(varav tjänsteexport)	(1 500)	(1 450)	(50)

Tabell 3.15 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för 38:5 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget ¹	166 792	166 792	166 792
Förändring till följd av:			
Pris- och löneomräkning ²	4 890	8 843	11 676
Beslut	427	437	444
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	172 109	176 072	178 912

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2003 års statsbudget.

Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.14.6 38:6 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning

Tabell 3.16 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2002	Utfall	12 665	Anslags-sparande	23
2003	Anslag	9 228	Utgifts-prognos	8 997
2004	Förslag	5 211		
2005	Beräknat	5 354 ¹		
2006	Beräknat	5 487 ²		

¹ Motsvarar 5 211 tkr i 2004 års prisnivå.

² Motsvarar 5 211 tkr i 2004 års prisnivå.

Anslaget disponeras av SGU för att främja och stödja riktad geovetenskaplig forskning och tillämpad forskning.

Regeringens överväganden

Stödet till geovetenskaplig forskning fortsätter inom oförändrade ramar. Insatserna för kompetensutveckling inom gruvnäringen i Norrbotten och Västerbottens län för åren 2001–2003 avslutas enligt plan och kommer att utvärderas.

Tabell 3.17 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för 38:6 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	9 228	9 228	9 228
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	159	416	657
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	-4 176	-4 291	-4 397
Förslag/beräknat anslag	5 211	5 354	5 487

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2003 års statsbudget.

Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.14.7 38:7 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.

Tabell 3.18 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2002	Utfall	50 047	Anslags-sparande	34 775
2003	Anslag	27 000	Utgifts-prognos	26 325
2004	Förslag	27 000		
2005	Beräknat	27 000		
2006	Beräknat	27 000		

Anslaget disponeras av SGU och regeringen för att täcka kostnader för efterbehandling av tömda oljelagringsanläggningar och det statliga gruvfältet i Adak, Malå kommun.

Regeringens överväganden

Av anslagssparandet har 19,4 miljoner kronor dragits in, 15,1 miljoner kronor har lagts till regeringens disposition i avvaktan dels på haveriutredningen efter olyckan vid oljelagringsanläggningen i Sala och dels på att vissa ytterligare miljötillstånd erhålls. Olyckan i Sala leder troligen till att miljösäkringsarbetet för ett antal anläggningar av liknande typ kommer att försenas.

Tabell 3.19 Härledning av anslagsnivån för 2004–2006, för 38:7 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	27 000	27 000	27 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	27 000	27 000	27 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.14.8 38:8 Patentbesvärsmålet

Tabell 3.20 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2002	Utfall	15 503	Anslags-sparande	14
2003	Anslag	14 575	Utgifts-prognos	14 444
2004	Förslag	15 249		
2005	Beräknat	15 619 ¹		
2006	Beräknat	15 895 ²		

¹ Motsvarar 15 249 tkr i 2004 års prispå. ² Motsvarar 15 249 tkr i 2004 års prispå.

Anslaget används för förvaltningskostnader för Patentbesvärsmålet.

Anslaget motsvaras av inbetalningar från Patent- och registreringsverket till inkomsttitel 2529 Avgifter vid Patent- och registreringsverket.

Tabell 3.21 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för 38:8 Patentbesvärsmålet

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	14 575	14 575	14 575
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	564	931	1 205
Beslut	110	113	115
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	15 249	15 619	15 895

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2003 års statsbudget.

Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.14.9 38:9 Patent- och registreringsverket: Finansiering av viss verksamhet (likvidatorer)

Tabell 3.22 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2002	Utfall	7 712	Anslags-sparande	2 288
2003	Anslag	8 000	Utgifts-prognos	7 800
2004	Förslag	8 000		
2005	Beräknat	8 000		
2006	Beräknat	8 000		

Anslaget finansierar verksamhet vid Patent- och registreringsverket avseende kostnader i samband med likvidation av företag.

Anslagsparandet har dragits in.

Tabell 3.23 Härledning av anslagsnivån för 2004–2006, för 38:9 Patent- och registreringsverket: Finansiering av viss verksamhet (likvidatorer)

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget ¹	8 000	8 000	8 000
Förändring till följd av:			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	8 000	8 000	8 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.14.10 38:10 Upprätthållande av nationell metrologi m.m.

Tabell 3.24 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2002	Utfall	27 939	Anslags-sparande	606
2003	Anslag	26 786	Utgifts-prognos	26 116
2004	Förslag	26 786		
2005	Beräknat	26 786		
2006	Beräknat	26 786		

Från anslaget betalas bidrag till riksmätplatserna vid Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut AB (SP) och Statens strålskyddsinstitut (SSI).

Riksmätplatsbidraget används i dag för drift- och underhåll av riksmätplatser, upprätthållande av internationell spårbarhet för mätstorheter, investeringar i mätteknisk utrustning samt till mätteknisk forskning och utveckling (FoU).

Det övergripande målet för riksmätplatsverksamheten är att riksmätplatserna skall upprätthålla en hög standard med normaler av tillräcklig omfattning och relevans. Spårbarhet för mätnormaler skall säkerställas och utvecklas genom internationella jämförelser samt FoU-insatser.

Tabell 3.25 Härledning av anslagsnivån 2004–2006 för 38:10 Upprätthållande av nationell metrologi m.m.

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget ¹	26 786	26 786	26 786
Förändring till följd av:			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	26 786	26 786	26 786

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.14.11 38:11 Elsäkerhetsverket

Tabell 3.26 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2002	Utfall	38 014	Anslags-sparande	5 974
2003	Anslag	40 211	Utgifts-prognos	40 235
2004	Förslag	41 548		
2005	Beräknat	42 488 ¹		
2006	Beräknat	43 150 ²		

¹ Motsvarar 41 548 tkr i 2004 års prisnivå.

² Motsvarar 41 548 tkr i 2004 års prisnivå.

Elsäkerhetsverket är förvaltningsmyndighet för tekniska säkerhetsfrågor på elområdet. De övergripande målen för verksamheten är att förebygga av elektricitet orsakad skada på person och egendom samt störningar på radiokommunikation och näringsverksamhet inom området elektromagnetisk kompatibilitet (EMC). Elsäkerhetsverket skall därvid svara för statliga insatser för att bygga upp, upprätthålla och utveckla en god säkerhetsnivå för elektriska anläggningar och elektrisk materiel samt medverka till en tillfredsställande elektromagnetisk kompatibilitet. Inkomster hos Elsäkerhetsverket som myndigheten inte får disponera redovisas på statsbudgetens inkomstsida under inkomstiteln 2552 Övriga offentligt rättsliga avgifter.

Tabell 3.27 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (Som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2002	255 876	2 752	1 204	1 548
Prognos 2003	306 750	2 000	1 000	1 000
Budget 2004	306 750	1 500	800	700

Regeringens överväganden

Regeringens bedömning är att verksamheten inom myndigheten under budgetåret 2004 bör bedrivas enligt den allmänna inriktning som gäller för elsäkerhetsarbetet för budgetåret 2003.

I anslutning till insatserna skall verket följa den internationella utvecklingen samt främja svenskt deltagande i internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde.

Regeringen förutsätter att Elsäkerhetsverket noga följer utvecklingen vad gäller elolycksfall och elbränder för att bl.a. analysera de statliga insatserna och elsäkerhetsnivåns utveckling med särskild uppmärksamhet på elmaterielområdet.

Tabell 3.28 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för 38:11 Elsäkerhetsverket

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget ¹	40 211	40 211	40 211
Förändring till följd av:			
Pris- och löneomräkning ²	1 163	2 099	2 758
Beslut	174	178	181
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	41 548	42 488	43 150

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2003 års statsbudget.

Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.14.12 38:12 Bidrag till standardisering och FoU inom experimentell teknik m.m.

Tabell 3.29 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2002	Utfall	73 852	Anslags-sparande	1
2003	Anslag	70 363	Utgifts-prognos	68 603
2004	Förslag	71 475		
2005	Beräknat	72 828 ¹		
2006	Beräknat	73 938 ²		

¹ Motsvarar 71 475 tkr i 2004 års prisnivå.

² Motsvarar 71 475 tkr i 2004 års prisnivå.

Från anslaget betalas bidrag till den svenska standardiseringsorganisationen för att verka för svensk standardisering, nationellt, europeiskt och globalt.

Det övergripande målet för standardiseringen är att öppna marknader, höja produktiviteten och konkurrenskraften hos svenskt näringsliv samt bidra till att statens specifika ansvar för medborgarnas skydd för liv, hälsa, miljö och egendom tillgodoses. Från anslaget lämnas också bidrag till forskning och utveckling inom experimentell teknik. För teknisk informationsförsörjning lämnas bidrag till AB Terminologisentrum (TNC) och Svenska föreningen för informationsspecialister.

Regeringens överväganden

Den svenska standardiseringsorganisationen har med framgång drivit svenska intressen i det europeiska och internationella standardiseringsarbetet. Den nya organisationen har medfört en ökad effektivitet och internationell slagkraft.

Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut AB (SP) ger värdefulla bidrag till det svenska näringslivets utveckling genom sin förmåga att arbeta med både forskningsnära och marknadsnära frågeställningar. VINNOVA betalar fr.o.m. 2003 ut bidraget till SP. VINNOVA ansvarar också för styrning och uppföljning av resurserna till SP. Denna förändring innebär att SPs roll i innovationssystemet tydliggörs. Vidare underlättas medverkan i det strukturarbete som pågår inom institutssektorn.

Tabell 3.30 Härledning av anslagsnivån 2004–2006 för 38:12 Bidrag till standardisering och FoU inom experimentell teknik m.m.

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	70 363	70 363	70 363
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 112	2 465	3 575
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	71 475	72 828	73 938

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2003 års statsbudget.

Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.14.13 38:13 Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader

Tabell 3.31 Anslagsutveckling

Tusental kronor

			Anslags-sparande	
2002	Utfall	20 952		96
2003	Anslag	21 344	Utgifts-prognos	20 906
2004	Förslag	22 360		
2005	Beräknat	22 863 ¹		
2006	Beräknat	23 214 ²		

¹ Motsvarar 22 361 tkr i 2004 års prisnivå.² Motsvarar 22 361 tkr i 2004 års prisnivå.

Under anslaget anvisas medel till förvaltningskostnader vid Rymdstyrelsen. Rymdstyrelsen utgör en liten expertmyndighet med ansvar för den svenska rymdverksamheten, vilken till stora delar är kopplad till det europeiska rymdsamarbetet inom ESA. Rymdstyrelsen fördelar också statligt stöd till verksamhet som bedrivs nationellt eller i bilateralt samarbete med framför allt Frankrike. Rymdstyrelsen skall därutöver bereda ärenden om tillstånd att bedriva rymdverksamhet från svenskt territorium och utöva kontroll av sådan verksamhet.

Tabell 3.32 Härledning av anslagsnivån 2004–2006 för 38:13 Rymdstyrelsen

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	21 344	21 344	21 344
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	766	1 263	1 610
Beslut	250	256	260
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	22 360	22 863	23 214

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2003 års statsbudget.

Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.14.14 38:14 Rymdverksamhet

Tabell 3.33 Anslagsutveckling

Tusental kronor

			Anslags-sparande	
2002	Utfall	526 573		-5 957
2003	Anslag	497 855 ¹	Utgifts-prognos	504 720
2004	Förslag	541 510		
2005	Beräknat	561 580 ²		
2006	Beräknat	571 430 ³		

¹ Inklusive av riksdagen redan beslutad minskning med 15 000 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2003.² Motsvarar 551 328 tkr i 2004 års prisnivå.³ Motsvarar 551 328 tkr i 2004 års prisnivå.

Under anslaget anvisas medel för industriutvecklingsprojekt, fjärranalys och forskning, som bedrivs inom ramen för deltagande i internationellt samarbete, framför allt inom det europeiska rymdsamarbetet inom European Space Agency (ESA). Verksamheten kan också bedrivas i nationella eller bilaterala program.

Huvuddelen av anslaget, cirka 80 procent, utgörs av betalningar till ESA för Sveriges deltagande i långsiktiga samarbetsprojekt. Anslaget disponeras av Rymdstyrelsen.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringen föreslår ett bemyndigande för ekonomiska åtaganden även för 2004. Detta möjliggör att det för delar av verksamheten kan göras ekonomiska åtaganden som exempelvis omfattar långsiktiga program under en flerårig planeringsperiod.

Tabell 3.34 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	2002 utfall	2003 prognos	2004 beräknat	2005 beräknat	2006 – beräknat
Utestående förpliktelser vid årets början	1 545 000	1 407 000	1 285 000	1 146 000	
Nya förpliktelser	293 000	399 000	315 000		
Infriade förpliktelser*	431 000	521 000	454 000	539 000	573 000
Utestående förpliktelser vid årets slut	1 407 000	1 285 000	1 146 000		
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	1 600 000	1 400 000	1 400 000		

* Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser.

Regeringens överväganden

Rymdstyrelsen har på ett framgångsrikt sätt verkat för svenska intressen inom framför allt det europeiska rymdsamarbetet. Rymdverksamheten bidrar till att stärka den svenska industrins konkurrenskraft. Regeringen bedömer att rymdverksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och att uppnådda resultat svarar mot de fastställda målen.

För 2004 ökar anslaget med 20 miljoner kronor och för 2005 med ytterligare 10 miljoner kronor då en tidigare beslutad tillfällig neddragning om 30 miljoner kronor för budgetåren 2002 och 2003 upphör.

Tabell 3.35 Härledning av anslagsnivån 2004–2006 för 38:14 Rymdverksamhet

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	512 855	512 855	512 855
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	8 019	17 705	27 011
Beslut	20 636	31 020	31 563
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	541 510	561 580	571 430

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2003 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.14.15 38:15 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien

Tabell 3.36 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2002	Utfall	5 359	Anslags- sparande	0
2003	Anslag	5 359	Utgifts- prognos	5 225
2004	Förslag	5 359		
2005	Beräknat	5 359		
2006	Beräknat	5 359		

Från anslaget lämnas statens bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) grundläggande verksamhet, som till exempel ledningsfunktion, utrednings-, informations- och ekonomiverksamhet. IVA:s verksamhet inriktas på att följa, analysera och sprida information om aktuella utvecklingstendenser, samt på att skapa och initiera samverkan mellan olika aktörer i samhället.

Tabell 3.37 Härledning av anslagsnivån 2004–2006 för 38:15 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	5 359	5 359	5 359
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	5 359	5 359	5 359

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.14.16 38:16 Konkurrensverket

Tabell 3.38 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2002	Utfall	77 549	Anslags-sparande	120
2003	Anslag	79 922	Utgifts-prognos	78 002
2004	Förslag	82 510		
2005	Beräknat	84 438 ¹		
2006	Beräknat	85 834 ²		

¹ Motsvarar 82 510 tkr i 2004 års prisnivå.

² Motsvarar 82 510 tkr i 2004 års prisnivå.

Anslaget täcker förvaltningskostnader för Konkurrensverket.

Tabell 3.39 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för 38:16 Konkurrensverket

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget ¹	79 922	79 922	79 922
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	2 358	4 280	5 673
Beslut	230	235	239
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	82 510	84 438	85 834

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2003 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.14.17 38:17 Konkurrensforskning

Tabell 3.40 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2002	Utfall	6 518	Anslags-sparande	637
2003	Anslag	6 479	Utgifts-prognos	6 238
2004	Förslag	6 581		
2005	Beräknat	6 730 ¹		
2006	Beräknat	6 838 ²		

¹ Motsvarar 6 581 tkr i 2004 års prisnivå.

² Motsvarar 6 581 tkr i 2004 års prisnivå.

Konkurrensverket disponerar medel under anslaget för att främja konkurrensrelaterad forskning inom i första hand disciplinerna ekonomi och juridik.

Tabell 3.41 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för 38:17 Konkurrensforskning

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget ¹	6 479	6 479	6 479
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	102	251	359
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	6 581	6 730	6 838

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2003 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

3.14.18 38:18 Täckande av förluster vid viss garantigivning m.m.

Tabell 3.42 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2002	Utfall	2 328	Anslags-sparande	-54
2003	Anslag	2 000	Utgifts-prognos	1 850
2004	Förslag	2 000		
2005	Beräknat	2 000		
2006	Beräknat	2 000		

Från anslaget täcks kostnader för räntestöd m.m. till varvsindustrin enligt förordningen (1989:824) om statligt stöd till fartygsfinansiering (upphävd 1992:1064) eller motsvarande äldre bestämmelser.

Sedan 1993 fattas inga nya beslut om stöd enligt några av dessa bestämmelser. Några nya åtaganden som kan leda till utbetalningar från anslaget görs således inte längre.

Tabell 3.43 Härledning av anslagsnivån för 2004–2006, för 38:18 Täckande av förluster vid viss garantigivning m.m.

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget ¹	2 000	2 000	2 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	2 000	2 000	2 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.14.19 38:19 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen

Tabell 3.44 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2002	15 000		
2003	15 000		14 625
2004	Förslag	15 000	
2005	Beräknat	15 000	
2006	Beräknat	15 000	

Anslaget disponeras för kostnader i samband med upprustning och drift av kanalen.

Regeringens överväganden

Riksdagen beslöt våren 1992 (prop. 1991/92:134, bet. 1991/92: NU 33, rskr. 1991/92:351) bl.a. att finansieringen av kanalens upprustning skall tillförsäkras genom statsmakternas försorg.

Varje budgetår sedan anslaget inrättades budgetåret 1992/93 har riksdagen anvisat 15 miljoner kronor för upprustning och drift av kanalen. De statliga insatserna har bidragit till att kanalens värde som kulturhistoriskt byggnadsverk och attraktivt turistmål ökat. Även för 2004 bedöms 15 miljoner kronor vara tillräckligt för att klara av nödvändig upprustning och drift av kanalen. Regeringen bedömer att denna nivå även är tillräcklig för åren 2005 och 2006.

Tabell 3.45 Härledning av anslagsnivån för 2004–2006, för 38:19 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget ¹	15 000	15 000	15 000
Förändring till följd av:			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	15 000	15 000	15 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.14.20 38:20 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.

Tabell 3.46 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2002	43 152		44 023
2003	25 000		24 375
2004	Förslag	25 000	
2005	Beräknat	25 000	
2006	Beräknat	25 000	

Anslaget disponeras för kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m. De utgifter som belastar anslaget är kostnader i samband med förvaltning och genomlysning av företag med statligt ägande.

Den av Riksdagen godkända ändringen av anslagsvillkor för anslaget Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m. i regeringens proposition 2002/03:100 punkt 36 kommer inte att behöva återopas då medel ej behöver tas i anspråk för detta ändamål.

Av anslagssparandet har 36 000 000 kronor dragits in.

Regeringens överväganden

Regeringen arbetar med att både förbereda och genomföra de beslut riksdagen fattat avseende det statliga ägandet och ett antal specifika bolag.

Genom Regeringskansliet förvaltas 59 företag med statligt ägande, varav 47 är helägda av staten. Statens förvaltningskostnad för företag med statligt ägande uppgick under 2002 till 58,5 miljoner kronor, varav 15,5 miljoner kronor avsåg interna kostnader såsom löner, resor och kontorsmaterial och 43 miljoner kronor avsåg externt köpta tjänster.

Under 2003 har Regeringskansliet slutit ramavtal med externa rådgivare. Projekt där konsultinsatser avropas sker vid behov. Vissa projekt är på lång sikt, andra projekt innebär en snabb och väl avgränsad konsultinsats.

Regeringen föreslår ett anslag för 2004 på 25 miljoner kronor. För 2005 och 2006 har anslaget beräknats till 25 miljoner kronor per år.

Tabell 3.47 Härledning av anslagsnivån för 2004–2006, för 38:20 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget ¹	25 000	25 000	25 000
Förändring till följd av:			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	25 000	25 000	25 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.14.21 38:21 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tabell 3.48 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Utfall	Anslags-sparande	Utfall
2002	Utfall	6 771	Anslags-sparande	317
2003	Anslag	6 519 ¹	Utgifts-prognos	6 552
2004	Förslag	6 519		
2005	Beräknat	6 519		
2006	Beräknat	6 519		

¹ Inklusivt av riksdagen redan beslutade anslag på tilläggsbudget och förslag på tilläggsbudget i samband med BP för 2004.

Anslaget disponeras för avgifter och bidrag för Sveriges deltagande i vissa internationella näringspolitiska organ. Utgiftsstyrande faktorer är medlemsavgifternas utveckling i aktuell valuta samt fluktuationer i valutakurser. Deltagandet bedöms av regeringen som nödvändigt för att möjliggöra svensk påverkan på den internationella utvecklingen och för ett aktivt svenskt deltagande i internationellt samarbete samt för informationsinhämtning på för Sverige viktiga områden. Bidraget ges bl.a. till följande organisationer:

- Internationella byrån för mått och vikt (BIPM),
- Internationella organisationen för legal metrologi (OIML),
- Organisationen för intellektuell äganderätt (WIPO),
- Internationella bly- och zinkstudiegruppen (ILZSG),
- Internationella nickelstudiegruppen (INSG),
- Eureka,

- Efta, Ädelmetallkonventionen,
- COST, 4:th Fund (tekniskt-vetenskapligt samarbete),
- Internationella frysinstitutet samt
- Energistadskonferensen.

Av anslagssparandet har 121 000 kronor dragits in.

Tabell 3.49 Härledning av anslagsnivån 2004–2006, för 38:21 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget ¹	6 519	6 519	6 519
Förändring till följd av:			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	6 519	6 519	6 519

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10).

3.15 Övrig statlig verksamhet

3.15.1 Patent- och registreringsverket

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.50 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (Som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2002	286 036	628 205	604 697	23 508
Prognos 2003	266 000	625 600	628 726	- 3 126
Budget 2004	266 000	635 400	619 010	15 790

Patent- och registreringsverket (PRV) är central förvaltningsmyndighet för ärenden om patent, varumärken, mönster, efternamn och förnamn samt för registerärenden angående aktiebolag, filialer och europeiska ekonomiska intressegrupperingar. Verket är också central förvaltningsmyndighet för handels- och föreningsregisterärenden samt registrerar kommunvapen och meddelar utgivningsbevis för periodisk skrift. PRV för även register över konkurser samt näringsförbud.

Verksamheten finansieras genom avgifter. Verksamheten med patent, varumärken och mönster skall ge ett överskott som motsvarar

kostnaderna för Patentbesvärslättens verksamhet.

3.15.2 Revisorsnämnden

Revisorsnämndens verksamhet är helt avgiftsfinansierad. Intäkterna uppgick under 2002 till knappt 18 miljoner kronor, varav årsavgifter utgjorde drygt 13,7 miljoner kronor. Nämndens driftskostnader uppgick till 20,1 miljoner kronor, varav personalkostnader utgjorde 13,4 miljoner kronor. Vid utgången av 2002 hade Revi-

sorsnämnden ett negativt myndighetskapital om 1,9 miljoner kronor.

Under 2003 beräknas ett positivt resultat om drygt 0,8 miljoner kronor att uppstå.

Tabell 3.51 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kost- nad)
Utfall 2002	17 916	20 095	-2 179
Prognos 2003	22 012	21 211	801
Budget 2004	22 150	21 832	318

4 Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

4.1 Omfattning

Politikområdet Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande består av följande delområden:

- inre marknaden
- handelspolitik
- handels- och investeringsfrämjande
- näringslivsutveckling i Östersjöregionen.

Politikområdets verksamhet syftar till att skapa tillväxt, sysselsättning och utveckling i Sverige genom att främja öppen handel och avveckla handelshinder i samklang med målet om en rättvis och hållbar global utveckling. Det sker genom att öka rörligheten på EU:s inre marknad som förbättrar EU-ländernas konkurrenskraft. Även globalt värnas och utvecklas öppna, rättvisa, robusta och legitima ramvillkor för handel och investeringar i Världshandelsorganisationen (WTO) och genom EU:s frihandelsavtal med andra länder. Dessutom görs insatser för att företag skall ta ökat etiskt, socialt och miljömässigt ansvar samt för att motverka korruption. OECD är ett viktigt forum för dessa insatser. Det sker också genom att främja export, import och utländska investeringar i Sverige, liksom ekonomisk och miljömässigt hållbar utveckling i Östersjöregionen. Det sker även genom att stärka profileringen av Sverige i utlandet till stöd för svensk export och för ökade utländska investeringar i Sverige.

Inom politikområdet finns följande myndigheter och andra statliga verksamheter:

Kommerskollegium, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC), Sveriges exportråd (Exportrådet), AB Svensk Exportkredit (SEK), Exportkreditnämnden (EKN), Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest in Sweden Agency, ISA), anslaget Avgifter till internationella handelsorganisationer samt äldreanslaget Näringslivsutveckling i Östersjöregionen (Östersjömiljard 2).

Utrikesdepartementet är inom Regeringskansliet ansvarigt för politikområdet.

4.2 Utgiftsutveckling

Tabell 4.1 Utgiftsutvecklingen inom politikområdet Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

Miljoner kronor	Utfall 2002	Anslag 2003 ¹	Utgifts- prognos 2003	Förslag anslag 2004	Beräknat anslag 2005	Beräknat anslag 2006
39:1 SWEDAC (Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll)	18,7	19,2	19,3	19,9	20,3	20,6
39:2 Kommerskollegium	57,2	63,2	63,3	65,4	67,0	68,0
39:3 Exportfrämjande verksamhet ¹	185,4	204,0	199,0	224,0	324,0	324,0
39:4 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	0,2	0,1	0,1	0,1	-	-
39:5 Investeringsfrämjande ¹	57,4	70,7	75,2	67,3	68,9	69,9
39:6 Avgifter till internationella handelsorganisationer ³	14,1	15,5	16,7	15,5	15,5	15,5
2003 39:6 Näringslivsutveckling i Östersjöreg. ^{1, 2}	217,6	150,0	145,0			
Totalt för politikområde 39 inom utgiftsområde 24	550,6	522,7	518,6	392,2	495,7	498,0

¹ Inklusive förslag i samband med 2003 års ekonomiska vårproposition.

² Anslaget 39:6 Näringslivsutveckling i Östersjöregionen (Östersjömiljard 2) avser femårsperioden 1999-2003. År 2004 övergår anslaget till ett äldreanslag.

³ Tidigare benämnt 39:7 Avgifter till internationella handelsorganisationer.

4.3 Mål

Målet är en effektiv inre marknad och en öppen handelspolitik i EU, ett förstärkt multilateralt handelssystem inom Världshandelsorganisationen (WTO), ökad svensk export och ökade utländska direktinvesteringar i Sverige.

4.4 Politikens inriktning

Sverige är en del i den internationella ekonomin och är för sitt välstånd och sin framtida utveckling beroende av den globala ekonomiska utvecklingen samt ett omfattande ekonomiskt utbyte med omvärlden. Detta illustreras av att Sveriges export år 2002, som ett exempel, motsvarade omkring 60 procent av landets samlade varuproduktion.

Regeringens arbete med att åstadkomma tillväxt och sysselsättning hänger nära samman med utvecklingen på det internationella planet. Genom ett aktivt och kraftfullt agerande för frihandel, för förutsägbara, konkurrensneutrala spelregler och för en väl fungerande inre marknad och genom handels- och investeringsfrämjandet bidrar verksamheten inom politikområdet till att öka den långsiktiga

tillväxttakten i svensk ekonomi, liksom till att uppnå regeringens sysselsättningsmål.

Sveriges arbete för en friare världshandel förenas inom den samlade utrikespolitiken med en strävan efter en ekonomiskt, ekologiskt, jämställd och socialt hållbar utveckling samt ett förstärkt handelsrelaterat tekniskt bistånd. Det är av stor vikt att utvecklingsländerna integreras i världshandelssystemet och bistås i att utnyttja dess fördelar. Det är också viktigt att främja företagens etiska, sociala och miljömässiga ansvar, samt att bekämpa korruption.

Sverige är en betydande handelsnation, även i ett globalt perspektiv. Vårt land har en ledande position inom många branscher, såväl nya som etablerade. Väl fungerande marknader och ett väl fungerande regelverk för världshandeln är av avgörande betydelse för vår ekonomi. Inte minst viktigt för Sverige är att EU:s inre marknad och det multilaterala handelsregelverket i WTO fungerar väl, att vårt land är attraktivt för utländska investeringar och att den globala ekonomiska utvecklingen, liksom utvecklingen i vårt närområde, är gynnsam.

Insatser och resultatbedömning för respektive delområde

4.5 Inre marknaden

4.5.1 Mål för delområdet

Målet är en effektiv inre marknad genom öppen handel, avveckling av handelshinder, fri konkurrens och regelförbättring.

4.5.2 Politikens inriktning

EU-området är den viktigaste regionen i Sveriges utrikeshandel med cirka 54 procent av exporten och 67 procent av importen 2002. En väl fungerande inre marknad inom EU och avveckling av handelshinder är därför av avgörande betydelse för Sveriges ekonomiska utveckling.

Arbetet med att utveckla EU:s inre marknad – och externa handelspolitik – är av mycket stor betydelse för att främja såväl export som import. Tydliga regler och villkor underlättar handeln i bägge riktningar. Regelförbättring liksom åtgärder för att få till stånd en effektivare konkurrens är prioriterade insatser.

Den inre marknaden är en av hörnstenarna i EU-samarbetet. Genom reformarbete på detta område förbättras det europeiska näringslivets långsiktiga konkurrenskraft och tillväxt. Europeiska rådet enades våren 2000 om en moderniseringsprocess som syftar till att EU år 2010 skall vara den mest konkurrenskraftiga och kunskapsbaserade ekonomin i världen. Som följd av detta bildades under 2002 en ny rådskonstellation – Konkurrenskraftsrådet – som skall integrera frågor om den inre marknaden samt närings- och forskningspolitiken. Kommissionens Strategi för den inre marknaden 2003-2006 stödjer detta övergripande angreppssätt.

Regeringen verkar för en hållbar effektiv inre marknad i företagens, konsumenternas och miljöns intresse. Målet är att den inre marknaden skall ge konkreta fördelar i form av ett större utbud av säkra varor och tjänster till konkurrenskraftiga priser utan att ge upphov till negativa effekter på miljön och människors hälsa. Det är därför viktigt att från svensk sida aktivt fortsätta att arbeta för en effektivare inre marknad. De möjligheter som den inre

marknaden ger till ökad export och den prispress som uppstår genom import och ökat utbud lämnar således ett viktigt bidrag till den samhällsekonomiska utvecklingen. Enligt regeringens bedömning går utvecklingen på EU:s inre marknad för närvarande i rätt riktning, men takten i dess förverkligande måste öka ytterligare. EU:s framtidskonvents förslag till ett nytt fördrag för unionen synes inte påverka balansen mellan fri rörlighet, säkerhet och konsumentintressen i det nuvarande fördraget, vilket är bra för Sverige.

I takt med att den inre marknaden alltmer kännetecknas av tydliga regler för fri rörlighet ökar även möjligheterna att förbättra relationerna till tredje land. Formen för detta är avtal om förbättrat marknadstillträde, s.k. Mutual Recognition Agreements (MRA), och med kandidatländer, Protocols on Conformity Assessment and Acceptance of Industrial Products (PECA). MRA-avtal har slutits mellan EG och Australien, Israel, Japan, Kanada, Nya Zeeland, Schweiz och USA. Dessa avtal är till stor del fullt operativa och ger förenklat marknadstillträde. Ett särskilt avtal mellan EU och USA angående marin säkerhetsutrustning väntas bli klart under året. PECA-avtal har ingåtts med Estland, Lettland, Litauen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern. Ett liknande avtal kommer att slutas med Malta. PECA-avtalen är viktiga för att närma kandidatländerna till EU. Sverige har varit aktivt när det gäller att understödja ingåendet av avtalen.

4.5.3 Insatser

Insatser inom politikområdet

På inre marknadsområdet verkar Sverige för att konsumenternas intresse och moderniseringen av EU sätts i fokus. Bland de frågor som Sverige prioriterar är en översyn av system för frivillig märkning, förslag till effektivisering av principen om ömsesidigt erkännande, avskaffandet av förbudet mot parallellimport och en ökad rörlighet för tjänster. En annan viktig fråga är översynen av den s.k. nya metoden för harmonisering på produktsäkerhetsområdet samt en vidgad användning av denna metod. Genom den nya metoden har standardisering

blivit ett centralt instrument för inremarknadsarbetet.

Sverige har varit pådrivande i moderniseringen av EU genom beslut om ekonomiska reformer på den inre marknaden. Vidare har Sverige, på högsta politiska nivå, lyft fram behovet av att förbättra och förenkla regler som styr företagens förmåga att bedriva sin verksamhet.

Sverige deltar aktivt i det omfattande arbete som pågår i tekniska kommittéer om standardisering m.m., i s.k. anmälningsprocedurer och i annat arbete på mer teknisk nivå i syfte att motverka handelshinder och skapa konkurrenskraft för svenskt och europeiskt näringsliv. EU har under året upprättat ett nätverk för lösande av handelshinder på den inre marknaden, SOLVIT. Kommerskollegium medverkar från svensk sida i nätverket.

Kommerskollegium har också vidareutvecklat och fått brett genomslag för sin funktion som central samordnare och kontaktpunkt för företag och enskilda som möter problem på den inre marknaden. I kollegiets reguljära verksamhet har även ingått att allmänt bevaka och motverka handelshinder, bl.a. genom granskning av nya svenska och utländska förslag till föreskrifter enligt anmälningsprocedurerna i EU, EFTA och WTO.

Kommerskollegium har fortsatt att driva projektet "Östersjöwebben" med syftet att främja handeln i Östersjöregionen. "Gränslösa affärer", med syftet att öka medvetandet hos företag om betydelsen av ett aktivt deltagande i offentlig upphandling, lades dock ned efter samråd med departementet. Kollegiet har givits nya uppgifter rörande rådgivning i handelspolitiska frågor till u-länder i samarbete med Sida.

SWEDAC, som är central förvaltningsmyndighet för kontrollfrågor, har verkat för att svenska kontrollordningar utvecklas i öppna system, dvs. system för provning och kontroll av produkter m.m., som är öppna för deltagande av alla provningsorgan som kan styrka sin kompetens. Myndigheten har också vidareutvecklat sin internationella uppdragsverksamhet på ackrediteringsområdet. Inom legal mätteknik har SWEDAC medverkat vid tillkomsten av ett EU-mätinstrumentdirektiv liksom vid uppdateringen av en kontrollordning avseende märkning av ädelmetallarbeten.

Under 2002 blev SWEDAC för Sveriges räkning signatär i den internationella överenskommelsen för ömsesidigt erkännande av IT-certifikat, Common Criteria, som är en ISO-standard för säkerhetsvalidering av IT-utrustning. Med anledning av den inre marknads tioårsjubileum 2003 har SWEDAC initierat en kampanj för att informera om CE-märket som innebär att produkter uppfyller vissa grundläggande säkerhetskrav.

Insatser inom andra politikområden

Genom den vikt standardiseringen givits i det europeiska och globala arbetet har betydelsen av en effektiv svensk medverkan inom den nationella standardiseringsorganisation ökat. Staten stödjer den svenska standardiseringsorganisationen genom SSR – Sveriges Standardiseringsråd. Dessa insatser finansieras från utgiftsområde 24, Näringsliv, politikområde 3, Näringspolitik.

4.5.4 Resultatbedömning

Resultat

På inremarknadsområdet har viktiga steg tagits vad gäller frågan om gemenskapspatent. Direktivet om övertagandebud förhandlas fortfarande. Det är osäkert när direktivet kan komma att antas. En central fråga är om det svenska systemet med A- och B-aktier skall omfattas av direktivet. Strategin för den inre marknaden 2003-2006, som Europeiska rådet fastställt, innehåller en rad för Sverige viktiga reformer och kommissionen delar Sveriges åsikt om behovet av en översyn av systemen för frivillig märkning.

Vad gäller genomförandet av EG-direktiv är EU:s mål att medlemsstaterna i varje skede skall ha genomfört minst 98,5 procent av alla direktiv. Detta är ett centralt led i säkerställandet av den inre marknaden och moderniseringen av Europa, vid sidan av de generella beslut som fattats om ekonomiska reformer. Sedan denna uppföljning började praktiseras har Sverige, med undantag för något enstaka mättillfälle, uppfyllt målsättningen.

Kommerskollegium har bidragit till att svenska intressen tas tillvara i det

handelspolitiska arbetet. Till kollegiet har under året inkommit 74 klagomål och 82 ärenden löstes. Antalet anmälda tekniska föreskrifter var 508 och av dessa utgjorde 48 stycken svenska anmälningar. De svenska anmälningarna föranledde 15 reaktioner. Även kollegiets utredningsverksamhet har bidragit till värdefulla uppslag för att motverka handelshinder, till gagn för företag och enskilda.

I samarbete med partners i andra länder har SWEDAC varit pådrivande för att stärka och utveckla samordningen av marknadskontrollen såväl nationellt som på EU-nivå samt bidragit till en mer överblickbar och enhetlig internationell lagstiftning för kontrollordningar. Myndigheten har vidareutvecklat och expanderat sin ”twinning”- och projektverksamhet avseende bland andra östeuropeiska kandidatländer. Dessa projekt bidrar till att snabbt få till stånd den lagstiftning och infrastruktur om bl.a. ackreditering och standardisering samt den marknadskontroll som krävs av dessa länder som medlemmar i EU.

Som ett led i Sveriges ordförandeprogram för nordiskt samarbete 2003 har de nordiska länderna inlett en samverkan med nya EU-medlemsländer i närområdet (Estland, Lettland, Litauen och Polen). Det syftar till att främja kunskapsöverföring och samspel som kan bidra till att de nya medlemsländerna snabbt kan integreras i EU:s inre marknad, till stöd för ökad handel i närområdet.

Analys och slutsatser

Sverige har under 2002 och första halvåret 2003 bidragit till utvecklingen av en bättre fungerande inre marknad inom EU och verkat för fortsatta handelsliberaliseringar såväl regionalt som multilateralt.

Kommerskollegium har genom sina handelspolitiska utredningar och verksamheter på inre marknadsområdet bidragit till att svenska intressen tagits tillvara i det internationella och europeiska arbetet. Regeringen anser således att kollegiet har uppfyllt sitt uppdrag att verka för en väl fungerande inre marknad.

Den inre marknadens funktion beror till stora delar på hur frågor om fri varuörlighet hanteras, däribland att ställda säkerhetskrav uppfylls. Det svenska systemet som administreras av SWEDAC röner internationell respekt.

Regeringen anser att SWEDAC också gör viktiga analysinsatser för att bistå kandidatländerna på det regeltekniska området. Regeringen gör vidare bedömningen att SWEDAC:s verksamhet bidragit till en förbättrad marknadskontroll.

4.6 Handelspolitiken

4.6.1 Mål för delområdet

Det övergripande målet för den svenska handelspolitiken är att värna och utveckla öppna, rättvisa, robusta och legitima ramvillkor för handel och investeringar.

4.6.2 Politikens inriktning

Inom den globala handelspolitiken verkar Sverige för att stärka det multilaterala handelssystemet genom att skapa öppna, rättvisa, robusta och legitima ramvillkor för handel och investeringar. Ett handelssystem som uppfyller dessa villkor är av stor vikt för Sveriges ekonomiska utveckling och svenskt näringsliv. Det bidrar också till att främja målet om en rättvis och hållbar global utveckling, som anges i prop. 2002/03:122 Gemensamt ansvar: Sveriges politik för global utveckling. Ramvillkoren skall utformas så att de bidrar till FN:s Millennieutvecklingsmål om att halvera fattigdomen till 2015 samt till en hållbar ekologisk och social utveckling.

Sverige stödjer anslutningen av nya medlemmar till WTO. Samtidigt utgör den ökande regionala integrationen ett allt mer betydelsefullt komplement till den multilaterala handelsliberaliseringen. Sverige stödjer även denna utveckling förutsatt att de frihandelsavtal den leder till uppfyller kraven i WTO:s regelverk. De utvecklingsrelaterade frågorna har under senare år givits ökad vikt och resurser har omfördelats till detta område.

Inom WTO har ansträngningarna inriktats på att dels undanröja kvarvarande handelshinder, dels reformera och vidga WTO:s regelverk. De nya WTO-förhandlingarna som lanserades i Doha i november 2001, den s.k. Doha-dagordningen för utveckling, innebar en framgång för Sveriges, och EU:s, ansträngningar.

U-länderna och utvecklingsperspektivet är i fokus. I kombination med det ökade intresset för handelspolitiska frågor leder förhandlingsrundan till ett växande behov av analys av och information om handelspolitiska frågor. Sveriges positioner i förhandlingen bereds i en interdepartemental beredningsgrupp för WTO-frågor. Fackföreningar, näringslivets organisationer och frivilligorganisationer informeras löpande och ges möjlighet att ge synpunkter på förhandlingarna.

Utöver WTO-förhandlingarna är ett aktivt arbete för att företag skall ta ett stort etiskt, socialt och miljömässigt ansvar av vikt, liksom korruptionsbekämpning, för att uppnå de övergripande handelspolitiska målsättningarna.

Sverige deltar också i ett antal internationella handels- och näringspolitiska organisationer för att påverka den internationella utvecklingen på områden som är viktiga för Sverige, t.ex. avseende tull- och råvarufrågor.

4.6.3 Insatser

Insatser inom politikområdet

Som medlem av EU har Sverige att agera inom ramen för den gemensamma handelspolitiken. Den utformas på förslag från Kommissionen i samråd med medlemsländerna i den s.k. 133-kommittén, som möts varje vecka. Sverige är pådrivande vad gäller ökad öppenhet i EU:s handelspolitik gentemot andra länder.

Av avgörande betydelse i de pågående Doha-förhandlingarna är att marknadstillträdet för u-ländernas produkter kan förbättras, främst för jordbruksprodukter, tyg och kläder. Framsteg på dessa områden leder också till betydande vinster i form av billigare varor på EU:s marknad. En annan viktig förhandlingsfråga är hur fattiga länder, inom ramen för WTO:s regler, skall kunna få tillgång till mediciner mot t.ex. HIV/AIDS och malaria. Utan framsteg på dessa områden bedöms möjligheterna små att nå resultat på andra områden som är viktiga för Sverige.

Sverige prioriterar kraftfulla sänkningar av tullar på industrivaror, ökad öppenhet för handel med jordbruksprodukter samt bättre villkor för handeln med tjänster. Frågan om förenkling av krångliga handelsprocedurer är också av särskild vikt. Sverige har fått förhållandevis gott gehör

för sina ståndpunkter, även om Sverige på många områden önskat gå längre och fortare fram än vad man förmått enas om i EU. Dohadagordningen har goda förutsättningar att bidra till EU:s s.k. Lissabonstrategi för att vitalisera EU-ländernas ekonomi. Genom att utvecklingsfrågorna går som en röd tråd genom förhandlingarna är förhoppningen att en framgångsrik förhandlingsrunda också kan bidra till en rättvis och hållbar global utveckling.

Under året har Sverige sökt utnyttja det analysarbete som bedrivs i främst OECD, men också i UNCTAD, för att nå framsteg i Doha-förhandlingarna. Exempelvis har Sverige föreslagit en studie i OECD av vilka nationella åtgärder som understödjer nödvändig strukturomvandling för att underlätta internationell handel i enlighet med åtaganden i WTO-förhandlingarna.

Härutöver är arbetet med att tillvarata svenska intressen i pågående och hotande handelstvister av vikt. Tvister angående EU:s importrestriktioner för hormonbehandlat kött, USA:s ståltullar, exportsubventioner och beräkning av antidumpningstullar hotar möjligheterna till handel mellan EU och USA. Skadeverkningarna av USA:s ståltullar har begränsats något genom undantag. Sverige söker motverka godtyckligt användande av skyddsåtgärder. Vidare har insatser bl.a. gjorts för att säkerställa Göteborgs ställning som utskeppningshamn för export till USA.

Sverige har ett intresse av att så många länder som möjligt omfattas av WTO:s multilaterala handelspolitiska regelverk och stödjer för närvarande aktivt bl.a. Rysslands strävan att bli medlem av WTO. Sverige söker också underlätta u-ländernas anslutning till WTO.

Under pågående WTO-runda har EU inte startat nya förhandlingar om bilaterala frihandelsavtal. Men framgångar kan noteras i EU:s pågående bilaterala frihandelsförhandlingar, där Sverige aktivt deltar. Förhandlingarna med Argentina, Brasilien, Paraguay och Uruguay (MERCOSUR) fortsätter, liksom arbetet med att skapa frihandel mellan EU och övriga länder runt Medelhavet samt EU:s förhandlingar om ekonomiska partnerskapsavtal med Afrika, Västindien och Stillahavsländerna. Förutsättningarna för att – efter Doha-förhandlingen – inleda ytterligare frihandelsförhandlingar, eventuellt med länder i Sydostasien, övervägs inom EU.

Sverige har under året fört bilaterala förhandlingar om avtal om skydd för investeringar med Algeriet, Etiopien, Iran, Kuba och Mongoliet.

Som ett led i Sveriges arbete för att underlätta u-ländernas integrering i världsekonomin undersöker Sverige för närvarande möjligheten att skapa någon form av ombudsmannafunktion för att ge information, råd och stöd till exportörer från fattiga länder som vill sälja sina produkter på den svenska marknaden.

Regeringen fäster också vikt vid att näringslivet tar sin del av ansvaret för att främja en hållbar utveckling. Därför driver regeringen sedan 2002 projektet "Globalt Ansvar" för att främja företagets etiska, miljömässiga och sociala agerande, bl.a. genom dialog och erfarenhetsutbyte om internationella regelverk på området. För att motverka korruption i samband med internationell handel och investeringar arbetar Sverige bl.a. för en bredare tillämpning av OECD-konventionen om mutor och för att FN skall kunna komma överens om en ny konvention i syfte att bekämpa korruption.

Insatser inom andra politikområden

Sverige har under senare år avsatt ökade resurser för det handelsrelaterade tekniska biståndet, särskilt för att höja u-ländernas kapacitet att delta och tillvarata sina intressen i internationella handelsförhandlingar. Dessa insatser finansieras dels från utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, politikområde 8 Internationellt utvecklingssamarbete, delposten 1 Övrigt multilateralt samarbete och dels från Sidas regionposter och näringslivsstöd.

Standardiseringen har traditionellt varit ett viktigt instrument för att undanröja handelshinder och får en ökad betydelse för att främja företagets kvalitets- och miljöledningssystem. Dessa insatser finansieras från utgiftsområde 24 Näringsliv, politikområde 38 Näringspolitik.

4.6.4 Resultatbedömning

Resultat

Inom ramen för EU:s gemensamma externa handelspolitik har Sverige aktivt verkat för ökad öppenhet för handel, såväl i EU som i resten av världen, och en förbättring av WTO:s regelverk.

Doha-förhandlingarna skall enligt mandatet vara avslutade senast den 1 januari 2005. Vid halvtidsöversynen vid WTO:s ministermöte i Cancún i Mexiko i september 2003 utvärderas hittillsvarande förhandling. Av stor vikt är att i Cancún besluta om grunden för de fortsatta förhandlingarna om jordbruks- och industrivaror. De uppsatta tidsgränserna har hittills inte kunnat uppnås även om förhandlingarna om bl.a. tjänster och marknadstillträde för industrivaror framskrider förhållandevis väl. En uppgörelse om hur fattiga länder skall få tillgång till mediciner nåddes en kort tid före mötet i Cancún. Sverige har under 2002 i egenskap av ordförande för WTO:s kommitté för de minst utvecklade länderna (MUL) spelat en aktiv roll för att ta fram riktlinjer som syftar till att underlätta för MUL-länderna att ansluta sig till WTO, bl.a. genom balanserade förhandlingskrav, minskad administrativ börda samt tekniskt bistånd. Riktlinjerna har bl.a. underlättat anslutningsförhandlingarna för Kambodja och Nepal, som därmed blir de första MUL-länderna som blir medlemmar sedan organisationen grundades 1995 när de ansluter sig till WTO i samband med ministermötet i Cancún i september 2003.

Ett frihandelsavtal med Chile slöts 2002. Avtal om skydd för investeringar har ingåtts med Algeriet 2003 och avtal med Iran planeras undertecknas under hösten 2003.

Kommerskollegium har under 2002 och 2003 gjort omfattande insatser på området EU:s gemensamma handelspolitik, främst med anledning av pågående WTO-förhandlingar. Bland viktigare WTO-relaterade utredningsinsatser kan bl.a. nämnas en analys av implikationerna för svenskt näringsliv och internationell handel av Kinas WTO-medlemskap och en analys av tulleffekter vid olika utfall i Doha-rundan om industrivaror som underlag för arbetet att bevaka både svenska intressen och u-landsintressen i förhandlingarna. Kommerskollegium samt Jordbruksverket har

även bidragit med analyser inför WTO:s jordbruksförhandlingar. Kollegiet har gjort särskilda insatser med avseende på frågan om förenkling av handelsprocedurer och givits nya uppgifter rörande rådgivning i handelspolitiska frågor till u-länder i samarbete med Sida.

Inom projektet "Globalt Ansvar" har under året ett antal seminarier hållits för att öka företagets kunskap om sociala och miljömässiga frågor samt för att främja dialogen mellan olika aktörer. Vidare har den Nationella Kontaktpunkten för OECD:s riktlinjer för multinationella företag under året behandlat en anmälan som gäller miljöhänsyn och mänskliga rättigheter i Ghana. Processen innebar en fördjupad dialog om företagets sociala, etiska och miljömässiga ansvar och en större förståelse för företagets möjligheter och begränsningar i detta avseende. Avsikten är att öka kunskapen om och efterlevnaden av OECD:s riktlinjer. Ärendet kunde avslutas under sommaren 2003 genom ett uttalande som samtliga parter i Nationella Kontaktpunkten ställde sig bakom.

Analys och slutsatser

Inom ramen för de pågående Doha-förhandlingarna har regeringen varit drivande för att påverka EU:s ståndpunkter i nyckelfrågor såsom jordbruk, tjänster, industriprodukter, handelsprocedurer samt miljö och handel. Sverige har inte fått gehör för alla sina förslag, men har bidragit till att EU tagit viktiga steg mot mer frihandelsvänliga positioner på flera områden, t.ex. att avskaffa låga s.k. krångeltullar.

Genom att föra fram såväl svenska som utlandsintressen har Sverige också bidragit till att göra EU:s positioner mer samstämmiga mellan handels- och utvecklingspolitiken. Detta gäller inte minst på jordbruksområdet. Svenskt stöd till tekniskt bistånd på handelsområdet har också bidragit till bättre förutsättningar för fattiga länder att delta i WTO-arbetet och att genomföra de reformåtaganden som WTO-medlemskapet innebär, även om mycket återstår att göra på detta område. Vidare har regeringen genom ett omfattande beredningsarbete inom Regeringskansliet samt i kontakter med näringsliv, fackföreningar och frivilligorganisationer bidragit till att sprida kunskap om handelspolitiska frågor. Dessa kontakter har också medfört att underlaget för

svenska ställningstaganden och beslut i förhandlingarna har förbättrats. Högsta prioritet bör också fortsättningsvis ges åt förberedelser och förhandlingar inom ramen för Doha-rundan så länge denna fortsätter. Andra aktiviteter som har bidragit till att undanröja handelshinder bör fortsätta som tidigare, t.ex. tvistlösning samt arbetet med bilaterala och regionala avtal.

Projektet "Globalt Ansvar" och den Nationella Kontaktpunkten för OECD:s riktlinjer för multinationella företag har genom sitt arbete visat hur den traditionella handelspolitiken kan kompletteras på områden där det är av vikt att agera tillsammans för att uppnå gemensamma globala mål. Sverige har också haft visst genomslag i sitt arbete med att minska korruption i internationella affärstransaktioner. Verksamheten på dessa områden bör därför utvecklas vidare.

Kommerskollegium har bidragit till att svenska intressen tas tillvara i det handelspolitiska arbetet, bl.a. genom sin utredningsverksamhet. Regeringen anser därför att Kommerskollegium har uppfyllt sitt uppdrag att verka för ett öppet och starkt multilateralt handelssystem och fortsatt liberalisering av handeln.

4.7 Handels- och investeringsfrämjande

4.7.1 Mål för delområdet

Målet är ökad export och ökade utländska direktinvesteringar i Sverige.

4.7.2 Politikens inriktning

Handels- och investeringsfrämjandet är en integrerad del av regeringens program för tillväxt, jobb och rättvisa. Utgångspunkten för den särskilda främjandeoffensiv ("Aktiva, Attraktiva Sverige") som lanserades inför valrörelsen 2002 är att det i en globaliserad värld är allt viktigare att kunna hävda sig på de internationella arenorna. Därigenom kan Sverige främja export, utländska investeringar, attrahera turister och förstärka bilden i utlandet av vårt land som ett modernt, öppet och framfördorienterat välfärdssamhälle.

Exporten motsvarade 43 procent av BNP 2002 och spelar därmed en avgörande roll för den svenska ekonomin och hur den utvecklas. En ökad förmåga att exportera varor och tjänster är avgörande för tillväxten. Regeringen prioriterar därför ett aktivt exportfrämjande för att öka de svenska, särskilt de små och medelstora, företagens förmåga till internationalisering. På motsvarande sätt prioriterar regeringen ett aktivt investeringsfrämjande för att attrahera utländska direktinvesteringar till Sverige, som bidrar med arbetstillfällen och ny kompetens.

Sveriges framtida välstånd kommer i hög grad att avgöras av att vi ständigt förnyar oss och att fler företag med fler produkter får fotfäste på fler marknader. Allt fler företag måste för att kunna konkurrera inom sina produktområden agera på en väsentligt större marknad än på den inhemska marknaden. Det är också tydligt att nya marknader som traditionellt inte varit av någon större betydelse för svenska företag blir allt viktigare.

Att Sverige är väl länkat till omvärlden innefattar också en ökad etablering av utländska företag i Sverige. Den internationella konkurrensen om företagens investeringar är idag mycket hård och det är viktigt för Sverige att få del av dessa investeringar. En avgörande faktor för dynamiken inom en viss sektor är att de allra främsta företagen finns på plats och bidrar till att sporra varandra till utveckling, nytänkande och framgångar som ger ökad sysselsättning.

Det är mot denna bakgrund som regeringen satsar på ökad närvaro och aktivitet gentemot strategiska marknader i vårt närområde som de blivande EU-medlemmarna i Östersjöregionen och Ryssland. Också Indien, Japan och Kina prioriteras – länder som erbjuder särskilt stora möjligheter framöver. Redan viktiga marknader som USA, Norden och övriga Europa kräver också riktade insatser.

En ambition för handels- och investeringsfrämjandet är att befästa och förstärka positionen för Sverige, svenska företag och svensk kompetens på områden där vi har särskilda förutsättningar att konkurrera.

Verksamheten med statsstödda exportkrediter och garantier spelar en central roll för att skapa förutsättningar för ökad svensk export. Detta gäller inte minst projekt och affärer med långa kredittider.

Regeringskansliets Projektexportsekretariat inom UD (EIM-PES) verkar för att öka svensk projektexport och upphandling från svenska företag till projekt finansierade av EU, FN-systemet och internationella finansinstitutioner. Inom fem svenska utlandsmyndigheter finns särskilda projektexportfrämjare som har i uppdrag att främja sådan svensk export.

Den ökade uppmärksamhet som utrikesförvaltningen under senare år ägnat åt främjandet av Sverige i utlandet gäller även fortsättningsvis. Det innefattar uppdraget att aktivt främja svenska intressen i utlandet, med särskild inriktning på handel med varor och tjänster, utländska direktinvesteringar och Sverigeprofilering.

Regeringen lägger här stor vikt vid ett offensivt och slagkraftigt Sverigefrämjande och att det genomförs så att kombinationsmöjligheter mellan näringslivsfrämjande och allmänt Sverige- och kulturfrämjande tas tillvara.

Främjande av utrikeshandeln innefattar även import, som också är viktig för att skapa välstånd och sysselsättning. Sveriges konsumenter är beroende av en effektiv import – importen bidrar till ökat utbud, sund konkurrens på den svenska marknaden och till lägre priser för konsumenterna. En viktig del av importfrämjandet är att vidareutveckla EU:s inre marknad. I Sveriges internationella utvecklingssamarbete spelar ömsesidigheten i handeln en allt viktigare roll. Genom att öppna våra marknader för import av produkter som utvecklingsländerna kan producera ger vi dem en reell möjlighet till utveckling.

4.7.3 Insatser

Insatser inom politikområdet

Exportfrämjande

Exportrådet är regeringens viktigaste instrument för att stimulera en ökad export och underlätta små och medelstora företags internationella expansion. Exportrådet har inom ramen för det s.k. statliga uppdraget och särskilda program med statlig finansiering genomfört åtgärder för att främja svensk export, bl.a. genom att förse framför allt små och medelstora företag med information och råd om exportmöjligheter och handelsteknik. Inom ramen för regeringens

satsning på strategiska marknader och branscher har särskilda exportsatsningar genomförts inom it och telekom, bioteknik, upplevelseindustri, miljöteknik och förnybar energi. Samarbete sker mellan Exportrådets branschprogram och ISA:s verksamhet inom näralliggande områden.

Under 2002 har Exportrådet genomfört småföretagsprogram och projekt med cirka 600 företag, i många fall med finansiering med statliga medel, t.ex. programmet "Internationell marknadsföring särskilda branscher". Motsvarande siffra för 2001 var cirka 1 000 företag. Programmet "Svensk miljöteknikexport" genomförde 2002 sitt fjärde verksamhetsår. Under 2002 fattade regeringen beslut om en förnyad satsning på export av svensk miljöteknik genom detta program, som aktiverat ett nätverk med nära 600 företag. Exportrådet har med särskild finansiering inlett eller projekterat satsningar på bl.a. export av förnybar energi, marknadsintroduktion för småföretag, utbildning av exportsäljare för Latinamerika och andra marknader där personer med invandrarbakgrund har särskilda förutsättningar.

Nya handelssekreterarkontor har öppnats i Seoul och i Mexiko.

Programmet "Marknadsplats Östersjön" med finansiering ur Östersjömiljard 2 erbjuder små och medelstora företag stöd och vägledning i samband med exportsatsningar i Östersjöregionen. Exportrådet har sedan starten 1999 kontinuerligt vidareutvecklat programmet, som getts en allt tydligare inriktning på tjänster som omgående kan bidra till konkreta, mätbara affärer för företagen. Antalet deltagande företag har stadigt ökat.

På uppdrag av Jordbruksdepartementet genomför Exportrådet åren 2002-2004 en särskild satsning på livsmedellexport.

Under 2002 introducerade regeringen ett antal satsningar på Kina, som blir en allt viktigare marknad för svenska företag, inte minst sedan landet blivit medlem i WTO. År 2003 har en särskild satsning på Indien inletts.

Inom projektexporten lades år 2002 stor vikt vid konceptuellt arbete, bl.a. utformning av marknadsföringskonceptet "Sustainable City" i samarbete med Miljödepartementet och Exportrådet, vilket för första gången presenterades vid FN:s världstoppmöte för miljö och utveckling i Johannesburg. Konceptet

innefattar integrerad samhälls- och miljöplanering för stadsbebyggelse.

Svenska ambassader och generalkonsulat har 2002 och första halvåret 2003, parallellt med sitt löpande främjandearbete, genomfört ett stort antal fokuserade aktiviteter i samverkan med andra främjandeorganisationer, företag och lokala samarbetspartners för att främja strategiska branscher, både nya högteknologiska och mer traditionella branscher. Syftet är att främja svenska företags affärsmöjligheter, attrahera utländska direktinvesteringar till Sverige och förstärka bilden av Sverige som en ledande nation inom olika områden. Sammanlagt har under 2002 ett 90-tal större aktiviteter med inriktning på strategiska branscher genomförts i ett 50-tal länder.

De svenska honorärkonsulaten har, bl.a. genom tillägg i regelverket för utrikesförvaltningen, konsulskonferenser och -besök, lyfts fram som en viktig resurs för den Sverigefrämjande verksamheten vid utlandsmyndigheterna.

Exportfinansiering

Exportkreditnämnden (EKN) har 2002 reserverat betydande medel för kompensation för den riskkoncentration som följer av stora enstaka affärer med vissa länder och har i samma syfte tecknat vissa återförsäkringar. EKN har stora engagemang i enstaka länder och branscher. I synnerhet är engagemanget stort i Brasilien, Kina, Mexiko, Sydafrika och Turkiet.

EKN har med verkan från den 1 juli 2002 antagit nya miljöriktlinjer som medfört ökad hänsyn till internationella standards och ökad transparens. Fortsatta insatser har gjorts för att främja garantigivningen till små och medelstora företag.

Representanter för regeringskansliet och EKN har deltagit i EU:s rådsarbetsgrupp för exportkrediter och i OECD:s arbete för att motverka handelssnedvridning. Arbetet påverkas i hög grad av pågående WTO-förhandlingar.

Regeringen föreslog i prop. 2002/03:142 Vissa ägarfrågor m.m. rörande AB Svensk Exportkredit bl.a. att staten skulle förvärva ABB Structured Finance Investment AB:s aktier i AB Svensk Exportkredit. Efter riksdagens godkännande (rskr. 2002/03:244) fick AB Svensk Exportkredit (SEK) vid halvårsskiftet en ny ägarstruktur genom att statens ägarandel ökade till 100 procent.

Regeringen erhöll genom samma riksdagskrivelse bemyndigande att ställa ut garantiförbindelse gentemot AB Svensk Exportkredit i samband med att den garantiförbindelse som ABB Structured Finance Investment AB ingått för bolaget upphör. Frågan bereds med sikte på beslut före årsskiftet 2003/04.

Importfrämjande

Under 2002 initierades insatser för att bygga upp ett allmänt importfrämjande. Svensk Handel beviljades bidrag för särskilda importfrämjande insatser i samverkan med Sida, Exportrådet, handelskammare och andra handelsfrämjande organisationer och projekt. Under året inleddes ett antal projekt, såväl på närmarknader i Östersjöområdet och övriga Europa som i länder i Asien och Latinamerika. Satsningen fortsätter under innevarande år.

Investeringsfrämjande

Inom investeringsfrämjandet har den centrala myndigheten, Invest in Sweden Agency (ISA), verkat för att antalet utländska direktinvesteringar i Sverige skall öka. ISA har bland annat vidareutvecklat sin projektverksamhet och de uppsökande aktiviteter som syftar till att etablera kontakter med investerare i utlandet. Genom höjda anslag med 13 miljoner kronor 2003 och särskilda uppdrag avseende Kina på 3 miljoner kronor har ISA 2003 fått ökade möjligheter att locka utländska företag till Sveriges olika innovationssystem inom t.ex. it och elektronik.

Projektet "IT Sweden" informerar strategiska marknader och målgrupper om Sveriges ledande ställning inom it. Projekten "Intelligent Vehicle Systems", IVSS (fordonssäkerhet) och "Life and Bio Sciences" (biovetenskap) har igångsatts våren 2003. Ett ISA-kontor öppnades i december 2002 i Shanghai i Kina. Satsningen på Kina innefattar också verksamhet i Peking och Kanton. Samarbetet med nationella, regionala och lokala aktörer har stärkts. Ett viktigt inslag i detta var de medel, närmare 10 miljoner kronor, som regeringen 2001 avsatte för en särskild satsning på internationell marknadsföring av Skåne-delen av Öresundsregionen under en period om två och ett halvt år.

Som ett led i regeringens styrning och uppföljning av ISA genomfördes 2001 en planerad utvärdering av ISA:s verksamhet.

Denna resulterade i betänkandet "Statens roll för att främja viktiga utländska investeringar i Sverige" (SOU 2001:109). Utredningens allmänna slutsats var att ISA väl uppfyllt de politiska målsättningarna för verksamheten och att den i allt väsentligt borde fortsätta som dittills. Flertalet av utredningens förslag och synpunkter är genomförda eller beaktas i samråd med ISA och andra berörda aktörer. Regeringen har genom beslut den 5 juni 2003, "Förordning med instruktion för Myndigheten för utländska investeringar i Sverige" (2003:331), i linje med utredningens förslag omvandlat ISA från delegation till reguljär myndighet.

Insatser inom andra politikområden

Inom handels- och investeringsfrämjandet är ett flertal såväl statliga och kommunala som privata aktörer verksamma eller involverade. Exportrådet och ISA samarbetar med dessa inom sina respektive verksamhetsfält, t.ex. med ITPS (Institutet för Tillväxtpolitiska Studier) och/eller Nutek (Verket för Näringslivsutveckling). Det är angeläget att detta samarbete fortsätter.

Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet (NSU) är ett forum för informationsutbyte, samordning och gemensamt agerande mellan de statliga och halvstatliga organisationerna inom Sverigefrämjandet. NSU tar initiativ till Sverigefrämjande projekt.

4.7.4 Resultatbedömning

Resultat

Exportfrämjande

Den totala svenska varuexporten var 2002 oförändrad i värde jämfört med 2001 men ökade med knappt 3 procent i volym, dvs. i ungefär i samma takt som världshandeln i stort. Under första kvartalet 2003 ökade exporten i värde med 2 procent jämfört med samma period 2002.

Vissa exportframgångar kunde 2002 noteras trots en svag internationell efterfrågan. Bland annat var exportutvecklingen god till USA, som 2002 blev Sveriges största exportmarknad. Central- och Östeuropa var den region som ökade snabbast inom svensk export. I regionen ökade framför allt exporten till Ryssland (+ 19

procent), de baltiska länderna och Ungern. Merparten av den svenska exporten gick fortfarande till Västeuropa, men den svaga konjunkturen i flera länder ledde till vikande export, bl.a. till Tyskland som tidigare länge varit vår största exportmarknad.

Importen av varor minskade för andra året i rad. Den svaga utvecklingen hänger till stor del samman med den svaga exportutvecklingen. Under det första kvartalet 2003 steg importen med 7 procent i värde jämfört med samma period 2002.

Det svenska handelsnettot förstärktes 2002 och fortsatte att vara kraftigt positivt (+ 143,6 miljarder kronor).

Med målsättningen att hjälpa svenska företag, särskilt små och medelstora, att växa internationellt har Exportrådet utfört ett antal årsuppdrag med statlig finansiering. Inom verksamhetsområdet Exportinformation har Exportrådets kontor och representanter i totalt 40 länder (43 kontor) under 2002 besvarat cirka 50 000 affärsförfrågningar. Till detta kommer cirka 25 000 affärsförfrågningar i Sverige från svenska företag. Undersökningar visar att många av dessa förfrågningar leder till nya exportaffärer. Exportrådet har under 2002 vidareutvecklat it-stödet för affärsförfrågningar och fortsatt satsningen på webbplatserna. I internationell jämförelse har Exportrådet en ledande position på detta område.

Den avgiftsfria rådgivningen har blivit alltmer kvalificerad. Exportrådet har fortsatt att bygga upp ett kunskaps- och kompetenscentrum för elektronisk handel. Exportrådet har utfört ett stort antal avgiftsfria konsultationer vid utlandskontoren för besökande svenska företag samt tagit emot och utformat program för inkommande delegationer. Man har genomfört kurser och konferenser för cirka 750 deltagare samt fortsatt att bygga ut samarbetet med utrikesförvaltningen, utbildat personal vid utlandsmyndigheter som är prioriterade inom exportfrämjandet, inklusive förstärkt it-stödet för dessa.

Inom Exportrådets konsultverksamhet, som är avgiftsfinansierad, har under 2002 cirka 1 200 konsultuppdrag genomförts i ett 40-tal länder. Intäkterna i konsultverksamheten gick ned på grund av minskad efterfrågan. Utsikterna för konsultverksamhet 2003 beror i hög grad på konjunkturutvecklingen på de viktigaste marknaderna. Exportrådet har 2002 drivit

sammanlagt 13 samverkansgrupper med 400 medlemsföretag. Exportrådets resultat bedöms utvecklas positivt 2003 under förutsättning att den internationella konjunkturen inte försvagas ytterligare.

Exportrådet har hittills finansierats förutom med konsultintäkter med anslagsmedel och till en mindre del med medlemsavgifter. Mot bakgrund av sjunkande medlemsavgifter föreslog regeringen i prop. 2002/03:84 Ändring i avtalet om Sveriges Exportråd att dessa avgifter skulle avskaffas och från och med 2003 ersättas av ett årligt bidrag på 10 miljoner kronor från Sveriges Allmänna Exportförening, och att avtalet om Exportrådet skulle ändras som en följd av detta. Efter riksdagens godkännande den 4 juni 2003 (rskr. 2000/03:214) har regeringen genomfört denna ändring.

Svenska företags projektexport ökade inom flera multilaterala organ, bl.a. FN, Världsbanken och EU:s Tacis-program, till en del som ett resultat av högre aktivitet från företagens sida och en medveten satsning på projektexportfrämjande. Satsningarna på projektexportfrämjande har också inneburit ökad tonvikt på insatser av strategiskt värde, där det konkreta resultatet kommer att märkas först på längre sikt.

De näringslivs- och Sverigefrämjande aktiviteter som svenska ambassader och generalkonsulat med samarbetspartners genomfört, har inneburit goda exponeringsmöjligheter på olika marknader, vilket framgår av avrapportering från berörda ambassader, och har rönt stort intresse hos målgrupperna. Genomslaget i utländska medier har i många fall varit mycket positivt.

Exportfinansiering

Verksamheten med statsstödda exportkreditgarantier låg 2002 på i stort sett samma nivå som föregående år. Nya garantiutfästelser utfärdades till ett värde av 85 miljarder kronor. Per den 31 december 2002 hade Exportkreditnämnden (EKN) utestående garantier och bundna utfästelser på 88 miljarder kronor. Ramutnyttjandet, vilket även inkluderar utfästelser, var 147 miljarder kronor, inom den ram om 200 miljarder kronor som riksdagen beslutat om. Ramutnyttjandet beräknas genom att garantier och bundna utfästelser avräknas till 100 procent, obundna utfästelser till 40 procent och förhandsbesked till 20 procent. EKN visade

2002 ett överskott på 774 miljoner kronor, vilket innebär att det ackumulerade resultatet åter är positivt (+ 854 miljoner kronor).

Under första halvåret 2003 har garantiverksamheten gått ned något, främst på grund av minskad efterfrågan inom telekomsektorn. För denna period var överskottet 220 miljoner kronor. Överskotten 2002 och första halvåret 2003 har åstadkommit trots stora avsättningar för riskkoncentration.

Verksamheten med statsstödda exportkrediter låg 2002 på en låg nivå vilket främst berodde på ränteläget. Systemet med statsstödda exportkrediter gav 2002 ett överskott på 113 miljoner kronor.

Investeringsfrämjande

Inom investeringsområdet var den internationella utvecklingen under 90-talet och t.o.m. år 2000 mycket dynamisk och direktinvesteringarna växte snabbare än både utrikeshandeln och BNP. År 2001 skedde dock en minskning för första gången sedan 1991. De internationella investeringsflödena mer än halverades och 2002 skedde en ytterligare minskning med omkring en tredjedel. Trots den kraftiga globala nedgången av utländska direktinvesteringar 2002 var minskningen till Sverige endast elva procent. I en global jämförelse låg Sverige 2002 på en sjuttonde plats bland mottagare av utländska direktinvesteringar, jämfört med en tolfteplats 2001. Det totala inflödet till Sverige minskade till knappt 108 miljarder kronor 2002, jämfört med knappt 122 miljarder kronor 2001 och 213 miljarder kronor 2000.

År 2002 var de in- och utgående investeringsflödena i balans. Sett över ett något längre tidsperspektiv har Sverige haft ett nettoinflöde av investeringar. Inflödet under perioden 1997-2001 var cirka fem gånger så stort som för perioden 1992-1996. Under femårsperioden 1997-2001 var inflödet av utländska direktinvesteringar cirka 20 procent större än utflödet. Utflödet av direktinvesteringar uppgick 2002 till nära 106 miljarder kronor, jämfört med drygt 68 miljarder kronor 2001 och cirka 372 miljarder kronor 2000. Dessa siffror illustrerar att både ut- och inflödena av direktinvesteringar kan variera mycket mellan enstaka år, främst till följd av stora förvärv.

ISA medverkade under 2002 i 112 nya genomförda etableringar, jämfört med 122 år 2001. Dessa nya etableringar ledde till mer än 800 nya arbetstillfällen i Sverige. Drygt 450 arbetstillfällen kunde bibehållas genom förvärv av utländska ägare. För investeringar som kommit till stånd 1999-2001 (446 stycken) har sysselsättningen ökat med 2 800 anställda. De utländska investeringarna bidrar förutom med arbetstillfällen med ny teknik och nya arbetsmetoder och medför också skärpt konkurrens på den svenska marknaden. Vid årsskiftet 2002/2003 hade ISA en aktiv kundstock om cirka 1 650 kvalificerade förfrågningar jämfört med 1 300 år 2001. Under första halvåret 2003 har ISA medverkat i 55 etableringar.

Analys och slutsatser

Exportfrämjande

Regeringen anser att Exportrådet under 2002 genomfört åtgärder för att främja svensk export på ett mycket positivt sätt. Genom Exportrådets verksamhet har små och medelstora företag fått tillgång till kvalificerad exportinformation, kompetensutveckling och rådgivning av stor betydelse för företagens exportansträngningar. Programmet "Internationell marknadsföring särskilda branscher" med statlig finansiering, liksom det särskilda uppdraget "Marknadsplats Östersjön" inom ramen för Östersjömiljard 2, är exempel på framgångsrika exportsatsningar. Programmen har nått ett stort antal små och medelstora företag, av vilka många avser att gå vidare i en aktiv marknadssatsning. Det kan också konstateras att förhållandevis många företag snabbt kommit i gång med affärer liksom att värdefulla order tecknats i anslutning till specifika exportfrämjande aktiviteter. Genom både strategiska och operativa konsulttjänster har Exportrådet hjälpt svenska företag att stärka sin närvaro och öka sin framgång på internationella marknader. Under 2002 genomförde man 1 200 konsultuppdrag i 39 länder.

Arbetet med att främja projektexport har bidragit till att öka projektexportens betydelse, byggt nätverk med näringslivet och innefattat insatser av strategisk betydelse för svenska företags möjligheter att positionera sig på projektexportmarknaden.

Erfarenheterna från genomförda satsningar att främja strategiska branscher internationellt är goda. Aktiviteterna har bidragit till att förstärka bilden av Sverige som ledande högteknologiskt land och har tjänat som plattform för affärsinriktade satsningar. Samordningen mellan departement, myndigheter och näringsliv har stärkts när det gäller den internationella marknadsföringen av svensk kompetens.

Exportfinansiering

Regeringen anser att det är viktigt att svenska företag har tillgång till statsstödd exportfinansiering för att uppnå konkurrensneutralitet mellan svenska och utländska företag. Verksamheten med statsstödd exportfinansiering har 2002 och första halvåret 2003 utgjort ett viktigt bidrag för att stärka svensk industris internationella konkurrenskraft.

Exportkreditnämnden har genom sin garantigivning medverkat till att svenska exportföretag kan erbjuda med konkurrentländerna likvärdiga villkor i konkurrensen om exportkontrakt. Regeringen anser att EKN på ett framgångsrikt sätt har förenat målet om garantigivning för svensk exportindustri på gynnsamma villkor med målet att verksamheten skall vara självbärande på sikt. Insatserna med att komma tillrätta med problem med riskkoncentrationen i garantiportföljen har varit värdefulla.

Investeringsfrämjande

Främjandet av utländska direktinvesteringar i Sverige är av stor betydelse för tillväxt och sysselsättning och ISA fyller här en central funktion på ett mycket förtjänstfullt sätt. Regeringen bedömer att ISA:s aktiva bearbetning av medier och det intresse som detta skapar för Sverige, har positiva effekter även utanför investeringsfrämjandet. ISA har bidragit till att bygga nätverk nationellt-regionalt-lokalt.

Regeringen ser det som angeläget att ISA också fortsättningsvis aktivt samverkar med nationella, regionala och lokala aktörer för att utveckla investeringsfrämjandet, bl.a. genom projektverksamhet, utbildningsverksamhet och samarbetsavtal.

4.8 Näringslivsutveckling i Östersjöregionen

4.8.1 Mål för delområdet

Målet är att förstärka svenska företags position i Östersjöregionen och förbättra svenska företags deltagande i utvecklingen av regionens näringsliv.

4.8.2 Politikens inriktning

Efter förslag i 1998 års vårproposition inrättades anslaget *Näringslivsutveckling i Östersjöregionen*, den s.k. Östersjömiljarden 2, för femårsperioden 1999-2003. Medlen skall användas till näringslivssatsningar och omfatta stöd till företagsetableringar, projektexport och marknadssatsningar samt till angelägna miljö- och energisatsningar och andra främjandeinsatser.

Sveriges export till regionen uppgick 2002 till 33,4 miljarder kronor. Trots en viss avmattning i den polska ekonomin har vår export till dessa fem grannländer ökat med 13 procent per år de senaste tre åren. Rysslands integrering i världsekonomin och de baltiska ländernas och Polens blivande anslutning till EU och dess inre marknad innebär att potentialen för investeringar, företagande och handel i Östersjöregionen i växande takt ökar.

I regeringsförklaringen hösten 2002 framhölls att Östersjöområdets potential som Europas snabbaste tillväxtområde skall tillvaratas. Regeringen ger också fortsatt hög prioritet åt insatser för att skapa bästa möjliga förutsättningar för svenska företag att delta i den ekonomiska utvecklingen i området, vilket genom ökad export och ökade investeringar samtidigt bidrar till allt närmare relationer mellan Sverige och länderna på andra sidan Östersjön.

För 2004 anvisas inga nya medel till anslaget *Näringslivsutveckling i Östersjöregionen*. Anslaget övergår därmed i ett äldre anslag.

4.8.3 Insatser

Anslagets användning följer rekommendationerna från Östersjöberedningen, vilken tillkallades i december 1998 med uppgift att lämna förslag till prioriteringar, riktlinjer och

beredningsordning. Verksamheten avser de baltiska länderna, Polen och nordvästra Ryssland inklusive Kaliningrad. Vissa av anslagets program har utvidgats till att gälla även Moskva-området och Ukraina. Särskild tonvikt har lagts vid små och medelstora företags deltagande i Östersjöregionens näringsliv. Strävan är att delegera beslut om enskilda insatser till statliga myndigheter eller andra statsstödda organ. Till och med första halvåret 2003 har regeringen fattat beslut om insatser motsvarande cirka 870 miljoner kronor.

Besluten har innefattat stöd till demonstrations- och pilotinsatser på miljö- och energiområdet (DemoÖst), internationella kurser, it-satsningar, investeringsfrämjande insatser och till programmet ”Marknadsplats Östersjön” genom Exportrådet.

Nutek och Länsstyrelsen i Stockholms län har tilldelats medel för att stödja regionala samarbetsinitiativ, främst inom ramen för de regionala tillväxtavtalen. Ett stort antal insatser för näringslivsutveckling i Barentsregionen har kunnat genomföras med stöd ur anslaget.

Som ett led i genomförandet av den högt prioriterade miljöinsatsningen Agenda 21 för en hållbar utveckling i Östersjöregionen har Nutek erhållit medel till projekt inom den särskilda insatsen Baltic 21 – Näringsliv.

Medel har även avsatts för satsningar på riskkapital i Central- och Östeuropa genom delfinansiering av ett kapitaltillskott till det statliga riskkapitalbolaget Swedfund.

Multilaterala insatser har främjats genom stöd till Nordiska Investeringsbanken (NIB), Nordiska projektexportfonden (Nopef) och International Finance Corporation (IFC). De år 2000 inledda stödinsatserna för ”Aktiv Projektutveckling” och arbetet inom ”Den nordliga dimensionen” har fortsatt. Medel har avsatts för ”Northern Dimension Environmental Partnership” (NDEP), ett partnerskap på miljöområdet mellan fyra internationella finansieringsinstitutioner (EBRD, EIB, IBRD, NIB) och Europeiska kommissionen.

Inom ramen för stödet till näringslivsutveckling i Östersjöregionen avsattes i 2000 års ekonomiska vårproposition 60 miljoner kronor för att finansiera integrationsfrämjande insatser i Öresundsregionen.

Sammanlagt har per den 30 juni 2003 närmare 600 miljoner kronor utbetalats från anslaget.

4.8.4 Resultatbedömning

Resultat

Verksamheten inom Östersjömiljard 2 startade i praktiken första halvåret 2000. Intresset från svenskt näringsliv, kommuner, länsstyrelser och samarbetsländer är stort. Insatserna har varit avgörande för många små och medelstora företags introduktion på de nya marknaderna i Östersjöregionen och även för svenska företags deltagande i den växande projektexporten till dessa marknader, liksom för flertalet av svenska regioners främjandesatsningar i Östersjöområdet.

Exportrådet har genom ”Marknadsplats Östersjön” besvarat närmare 21 600 förfrågningar inom området för affärs- och marknadsrådgivning. Drygt 620 företag har genom sitt deltagande i programmet givits möjlighet att besöka marknaderna i Östersjöregionen. Närmare 230 personer från samarbetsländerna har deltagit i de internationella kurserna och på så sätt lärt känna svensk affärskultur och svenska företag. Inom DemoÖst har hittills 27 stycken demonstrations- och pilotprojekt beviljats stöd för projekt på miljö- och energiområdet. Genom en god geografisk spridning har samtliga partnerländer fått möjlighet att ta del av svensk teknik på området. Inom ramen för Baltic 21 – Näringsliv, vars målsättning är att till 2030 skapa ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart näringsliv i Östersjöregionen, har runt 200 svenska företag engagerats och ett drygt hundratal projektidéer identifierats.

I de regionala satsningar som genomförs av Nutek och länsstyrelsen i Stockholm har drygt 110 projekt startat med medfinansiering ur Östersjömiljard 2. Genom insatserna i Barentsregionen har näringslivet i de svenska Barentslänen bättre rustats för att möta export- och handelsutmaningar mot nordvästra Ryssland. Insatserna har berört över 400 företag, varav ett hundratal har tagit viktiga steg mot kontraktsskrivning och ett 30-tal har genomfört affärer med ryska företag.

Regeringskansliets Projektexportsekretariat bereder för närvarande inom ramen för

uppdraget "Aktiv Projektutveckling" (AP) ett 30-tal projekt med en potentiell exportvolym på 10 miljarder kronor med betydande positiva sysselsättningseffekter. Hitills har ett tiotal beslut fattats om stöd till insatser inom bl.a. hälso- och sjukvårdssektorn i Estland, energisektorn i Litauen och livsmedelsproduktionen i Ryssland. Svenska projektexporterande företag betraktar AP som ett föredöme för ett framgångsrikt exportfrämjande.

Ett flertal näringslivsfrämjande aktiviteter har även genomförts inom ramen för Projektexportsekretariatets uppdrag inom EU-initiativet "Den nordliga dimensionen".

Analys och slutsatser

Östersjöregionen är en av världens snabbast växande regioner. Sverige och svenskt företagande deltar aktivt i denna dynamiska process. Östersjömiljard 2 är ett instrument för att stärka svenska företags position i Östersjöregionen och att förbättra förutsättningarna för svenska företags deltagande i utvecklingen av regionens näringsliv. Erfarenheterna av hittills beslutade insatser för näringslivsutvecklingen i Östersjöregionen har varit goda. Genom de olika program som finansieras ur Östersjömiljard 2 har svenska företag inom en rad olika sektorer fått tillgång till handfast stöd i sina exportansträngningar i Östersjöområdet. Regeringens bedömning är att insatserna inom Östersjömiljard 2 har bidragit till nya affärsmöjligheter för svenska företag i Östersjöregionen.

En utvärdering av hittillsvarande verksamhet och resultat genomförs för närvarande av Statskontoret. Anslaget kommer även att utvärderas i sin helhet i anslutning till att samtliga insatser är avslutade.

4.9 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket (RRV) har inte haft några invändningar i revisionsberättelserna för 2002 avseende myndigheterna inom politikområdet.

4.10 Budgetförslag

4.10.1 39:1 SWEDAC (Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll): Myndighetsverksamhet

Tabell 4.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slags	Belopp	Slags	Belopp
2002	Utfall	18 662	Anslags-sparande	1 756
2003	Anslag	19 207	Utgifts-prognos	19 296
2004	Förslag	19 853		
2005	Beräknat	20 308 ¹		
2006	Beräknat	20 630 ¹		

¹ Motsvarar 19 853 tkr i 2004 års prisnivå.

Anslaget finansierar Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC) verksamhet. SWEDAC är central förvaltningsmyndighet för teknisk kontroll och nationellt ackrediteringsorgan för laboratorier och för certifierings-, provnings- och besiktningsorgan. Myndighetsverksamheten omfattar ansvar för den totala marknadskontrollen i Sverige (ett 20-tal myndigheters tillsyn på marknaden av att produkter uppfyller väsentliga säkerhets-, miljö- och hälsokrav). Härutöver har SWEDAC ett sektorsansvar för legal mätteknik, att varor håller mått och vikt, samt ädelmetallkontrollen.

Ackrediteringsverksamheten svarar för drygt 75 procent av SWEDAC:s omsättning. Som ackrediteringsorgan åligger det SWEDAC att i internt och externt arbete uppfylla högt ställda kvalitetskrav och genomgå internationella kvalitetsrevisioner.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.3 Budget för avgiftsbelagd verksamhet - Ackreditering

Tusental kronor

Slags	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2002	67 881	70 134	-2 253
(varav tjänsteexport)	14 431	14 758	- 273
Prognos 2003	68 370	68 630	-260
(varav tjänsteexport)	18 420	17 860	560
Budget 2004	71 970	71 730	240
(varav tjänsteexport)	18 000	17 270	730

Under 2002 uppgick intäkterna från uppdragsverksamheten till knappt 68 miljoner

kronor, vilket innebar ett sämre resultat jämfört med föregående år. Kostnaderna översteg intäkterna med 2 253 000 kronor, vilket sammantaget innebär ett betydligt sämre resultat än föregående år (som redovisade ett underskott på 270 000 kronor). Kvaliteten i verksamheten är fortsatt hög.

Regeringens överväganden

Det är angeläget att SWEDAC fortsätter att verka för att utveckla svenska kontrollordningar i öppna system. I ljuset av myndighetens internationella engagemang är det angeläget att arbetet med att förbättra och internationalisera bedömningskriterier avseende överensstämmelse med ställda säkerhetskrav drivs vidare.

SWEDAC har en viktig roll att fylla för att förbättra kandidatländernas förutsättningar att ingå i EU:s inre marknad.

Regeringen fattade den 5 maj 2003 beslut om hur det utgående anslagssparandet som översteg tre procent av anslaget för 2002 skall disponeras. Beslutet innebär att 1 187 000 kronor skall föras bort som indragning.

Tabell 4.4 Härledning av anslagsnivån 2004–2006 39:1 för SWEDAC (Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll)

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget ¹	19 207	19 207	19 207
Förändring till följd av:			
Beslut			
Pris- och löneomräkning ²	646	1 101	1 423
Förslag/beräknat anslag	19 853	20 308	20 630

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.
² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2003 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.10.2 39:2 Kommerskollegium

Tabell 4.5 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2002	Utfall	57 214	Anslags-sparande	2 891
2003	Anslag	63 159	Utgifts-prognos	63 341
2004	Förslag	65 442		
2005	Beräknat	66 959 ¹		
2006	Beräknat	68 046 ¹		

¹ Motsvarar 65 442 tkr i 2003 års prisnivå.

Anslaget finansierar Kommerskollegiums verksamhet. Kollegiet är central förvaltningsmyndighet för utrikeshandel och handelspolitik. Kommerskollegiums funktionsansvar för funktionen "Utrikeshandel" inom civilt försvar upphörde per den 1 juli 2002 då översynen av totalförsvaret medförde att den tidigare beredskapsförordningen upphörde. Förändringen saknar relevans för anslagets storlek.

Regeringens överväganden

Det är angeläget att Kommerskollegium fortsätter att ha kontinuerlig beredskap att bistå Regeringskansliet i det löpande arbetet och förser regeringen med kvalificerat underlag inför beslut och förhandlingar. Detta gäller särskilt arbetet med att förbättra den inre marknadens funktion, arbetet inom den gemensamma handelspolitiken, pågående WTO-förhandlingar, arbetet med EU:s anti-dumpningsåtgärder och förhandlingsarbetet i förhållande till länder utanför EU. Detsamma gäller kollegiets insatser för att öka kunskapen om handelspolitiska frågor i ett vidare perspektiv hos allmänheten. Vidare är kollegiets roller inom anmälningsprocedurerna och som samordningscentral och kontaktpunkt för aktivt arbete mot handelshinder fortsatt viktiga. Regeringen ser också positivt på kollegiets fortsatta engagemang i webbplatsen "Östersjöwebben" samt ser det som angeläget att kollegiets samverkan med kandidatländerna, som hittills haft formen av s.k. "twinning", blir en integrerad del av verksamheten efter deras inträde i EU.

Regeringen fattade den 15 maj 2003 beslut om hur det utgående anslagssparandet som översteg tre procent av anslaget för 2002 skall disponeras. Beslutet innebär att 1 130 000 kronor skall föras bort som indragning.

**Tabell 4.6 Härledning av anslagsnivån 2004–2006 för 39:2
Kommerskollegium**

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	63 159	63 159	63 159
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	134	137	139
Pris- och löneomräkning	2 149	3 663	4 748
Summa förändring	2 283	3 800	4 887
Förslag/beräknat anslag	65 442	66 959	68 046

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10).

4.10.3 39:3 Exportfrämjande verksamhet

Tabell 4.7 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2002	185 388		1 121
2003	Anslag 203 956 ¹		198 877
2004	Förslag 223 956		
2005	Beräknat 323 956		
2006	Beräknat 323 956		

¹ Inklusive förslag i samband med 2003 års ekonomiska vårproposition.

Anslaget finansierar det statliga uppdraget till Sveriges exportråd (Exportrådet), exportfrämjande insatser, särskilda handelsfrämjande och handelspolitiska insatser samt Sverigeprofilering till stöd för främjande.

Exportrådets verksamhet grundar sig på ett avtal mellan staten och Sveriges Allmänna Exportförening. Verksamheten inriktas på tre områden: exportinformation, exportprogram och exportkonsulting. Exportinformationen finansieras i huvudsak med statliga medel. Många exportprogram är delfinansierade med statliga medel, medan konsultverksamheten bedrivs med avgifter på marknadsmässiga grunder.

Regeringens överväganden

I budgetproposition för 2003 föreslog regeringen en särskild satsning på exportfrämjande under åren 2003–2004. För 2003 beslutade riksdagen att tilldela 234 miljoner kronor till exportfrämjande verksamhet. Enligt förslag i 2003 års ekonomiska vårproposition beslutade riksdagen att minska de anslagna medlen med 30 miljoner kronor för att

medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten. Av samma skäl minskas anslaget budgetåret 2004 med 70 miljoner kronor.

Regeringen finner det angeläget att långsiktiga, strategiska och offensiva satsningar görs inom exportfrämjandet. Satsningarna inriktas bl.a. på exportutvecklingsprogram och internationell marknadsföring av särskilda branscher, förstärkt svensk närvaro i ekonomiskt dynamiska regioner samt särskilda handelsfrämjande och handelspolitiska insatser.

Regeringen avsätter vidare 2 miljoner kronor till Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet (NSU) för budgetåren 2004 och 2005 till stöd för Sverigeprofilering och samverkan mellan Sverigefrämjandets aktörer.

Företrädare för regeringen och Sveriges Allmänna Exportförening har vid en genomgång under 2003 av avtalet om Exportrådet kommit fram till att det vore önskvärt att på vissa punkter förtydliga och modernisera avtalet. Regeringen begär riksdagens bemyndigande att få genomföra sådana förändringar i avtalet som inte gäller användningen av de statliga medlen eller den huvudsakliga inriktningen av verksamheten.

Regeringen fattade den 15 maj 2003 beslut om hur det utgående anslagssparandet som översteg tre procent av anslaget för 2002 skall disponeras. Beslutet innebar att 352 000 kronor skall föras bort som indragning.

**Tabell 4.8 Härledning av anslagsnivån 2004–2006 för 39:3
Exportfrämjande**

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	233 956	233 956	233 956
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-10 000	90 000	90 000
Summa förändring			
Förslag/beräknat anslag	223 956	323 956	323 956

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10)
Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.10.4 39:4 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning

Tabell 4.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2002	Utfall	199	Anslags-sparande	238
2003	Anslag	141	Utgifts-prognos	137
2004	Förslag	144		
2005	Beräknat	-		
2006	Beräknat	-		

AB Svensk Exportkredits (SEK) verksamhet syftar främst till att tillhandahålla medellång och lång exportfinansiering till svenska företag.

Anslaget disponeras för ersättning till AB Svensk Exportkredit för eventuellt underskott som utgör skillnaden mellan intäkter och kostnader inom ramen för systemet med statsstödda exportkrediter. Skillnaden utgörs huvudsakligen av skillnaden mellan ränteintäkter och räntekostnader. Villkoren för statsstödda krediter följer den överenskommelse om statligt stöd vid exportkreditgivning som Sverige godkänt inom ramen för OECD.

Regeringens överväganden

Anslaget disponeras för ersättning för underskott som utgör skillnad mellan ränteintäkt och räntekostnad i olika valutor. Dessa ränteskillnader avtar i takt med att gamla krediter förfaller. Utgifterna belastar främst anslagssparandet.

Regeringen fattade den 15 maj 2003 beslut om hur det utgående anslagssparandet över tre procent för 2002 skall disponeras. Beslutet innebar att 234 000 kronor skall föras bort som indragning.

4.10.5 39:5 Investeringsfrämjande

Tabell 4.10 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2002	Utfall	57 385	Anslags-sparande	10 808
2003	Anslag	70 734 ¹	Utgifts-prognos	75 170
2004	Förslag	67 328		
2005	Beräknat	68 887 ²		
2006	Beräknat	69 934 ²		

¹ Inklusive förslag i samband med 2003 års ekonomiska vårproposition.
² Motsvarar 67 328 tkr i 2004 års prisnivå.

Anslaget finansierar verksamheten vid Myndigheten för utländska investeringar i Sverige (Invest in Sweden Agency, ISA), som är den centrala myndigheten för investeringsfrämjande åtgärder i Sverige. Verksamheten inriktas på informationsinsatser, marknadsföringsprojekt inom särskilda fokusområden samt regional samverkan och utbildningsverksamhet.

Verksamheten finansieras dels med anslagsmedel, dels med bidrag från regeringen avseende bl.a. regionalpolitiska medel och från partners i projektverksamheten.

Regeringens överväganden

Regeringen finner det angeläget att offensiva satsningar genomförs inom investeringsfrämjandet. För 2004 föreslår regeringen en tillfällig tidsbegränsad förstärkning av investeringsfrämjandet med 8 miljoner kronor. Det är en minskning från de 13 miljoner kronor per år i tillfällig förstärkning för åren 2003-2004 som föreslogs i budgetpropositionen för 2003. Härtill kommer den förstärkning om 5 miljoner kronor för 2004 som föreslogs i budgetpropositionen för 2002.

Regeringen fattade den 15 maj 2003 beslut om hur det utgående anslagssparandet som översteg tre procent av anslaget för 2002 skall disponeras. Beslutet innebar att 4 500 000 kronor skall disponeras av myndigheten och 4 604 000 kronor föras bort som indragning.

Tabell 4.11 Härledning av anslagsnivån 2004–2006 för 39:5 Investeringsfrämjande

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	70 734	70 734	70 734
Förändring till följd av:			
Beslut	-4 784	-4 764	-4 735
Pris- och löneomräkning	1 378	2 917	3 935
Summa förändring	406	1 847	800
Förslag/beräknat anslag	67 328	68 887	69 934

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10)
Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.10.6 39:6 Avgifter till internationella handelsorganisationer¹

¹ Tidigare benämnt 39:7.

Tabell 4.12 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2002	14 075		7 158
2003	15 510		16 712
2004	Förslag	15 510	
2005	Beräknat	15 510	
2006	Beräknat	15 510	

Anslaget disponeras för avgifter och bidrag för Sveriges deltagande i vissa internationella närings- och handelspolitiska organ.

Utgiftsstyrande faktorer är medlemsavgifternas utveckling i aktuell valuta samt fluktuationer i valutakurser.

Anslaget disponeras av regeringen och belastas främst för avgifter och bidrag till nedanstående organ. Deltagandet bedöms av regeringen som nödvändigt för att möjliggöra svensk påverkan på den internationella utvecklingen, för ett aktivt svenskt deltagande i internationellt samarbete samt för informationsinhämtning på för Sverige viktiga områden. Anslaget täcker avgifter till följande organisationer:

- Världshandelsorganisationen (WTO)
- Internationella rådet för samarbete på tullområdet (WCO)
- Internationella Tulltariffbyrån (I.C.T.B.)
- Internationella Kakaoorganisationen (ICCO)

- Internationella Byrån för Utställningar i Paris (BIE).

Regeringen fattade den 15 maj 2003 beslut om hur det utgående anslagssparandet som översteg tre procent av anslaget för 2002 skall disponeras. Beslutet innebar att 4 893 000 kronor skall föras bort som indragning och att 1 800 000 kronor disponeras av berörd myndighet (Regeringskansliet).

Regeringens överväganden

Tabell 4.13 Härledning av anslagsnivån 2004–2006 för 39:6 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	15 510	15 510	15 510
Förändring till följd av:			
Beslut			
Summa förändring			
Förslag/beräknat anslag	15 510	15 510	15 510

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10).

4.10.7 Exportkreditnämnden

Exportkreditnämndens (EKN) uppgift är att främja svensk export genom utfärdande av garantier. Garantier skyddar mot förlustrisk i samband med export till och investeringar i utlandet. Verksamheten skall bedrivas så att den är självbärande över tiden och samtidigt ger ett stöd åt den svenska exporten som motsvarar vad konkurrerande företag i andra länder kan erhålla.

Ramutnyttjandet uppgick den 31 december 2002 till 147,2 miljarder kronor för ordinarie exportkreditgarantier och till 0,1 miljarder kronor för investeringsgarantier. Siffrorna avser nettoengagemanget efter schablonmässiga justeringar av utfästelsebeloppen. Schablonen innebär att icke bindande utfästelser medräknas till 50 procent i ramutnyttjandet, förhandsbesked till 20 procent och bindande utfästelser och förbindelser till 100 procent. Utnyttjandet av investeringsgarantier har minskat kraftigt de senaste åren och beror till största delen på att man i investeringsverksamheten i högre utsträckning använder sig av externa finansärer.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.14 Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kost- nad)
Utfall 2002	2 624 335	1 850 665	773 670
Prognos 2003	2 081 650	1 089 550	992 150
Budget 2004	3 826 850	834 500	2 992 350

Budgeten är upprättad enligt kassamässiga principer till skillnad från EKN:s årsredovisning som upprättats enligt riskmässiga principer. De senare belastas även av reservationer för riskerna i engagemang och skadefordringar.

Utöver intäkter i form av garantipremier redovisar EKN stora intäkter i form av återvinningar. Av kostnaderna utgör huvuddelen skadeutbetalningar. Skadeutbetalningar och

återvinningar är mycket svåra att prognostisera och beror till stor del på omvärldsfaktorer. Överskottet för 2003 beräknas bli cirka 1 miljard kronor. Prognoserna för kommande år är också positiva vilket innebär att likviditeten fortsätter att förbättras.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2004 ställa ut exportkreditgarantier intill ett belopp av högst 200 miljarder kronor inklusive tidigare utfärdade garantier samt att under 2004 ställa ut investeringsgarantier intill ett belopp av högst 10 miljarder kronor inklusive tidigare utfärdade garantier. Vidare föreslår regeringen att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2004 besluta att EKN liksom tidigare år får obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret för skadeutbetalningar.

5 Konsumentpolitik

5.1 Omfattning

Till konsumentområdet hör Marknadsdomstolen, Konsumentverket/Konsumentombudsmannen (inklusive Konsument Europa), Allmänna reklamationsnämnden, Fastighetsmäklarnämnden och Resegarantinämnden. Till

konsumentområdet hör även frågor som rör stöd till konsumentorganisationer och konsumentforskning samt bidrag till miljömärkning av produkter. Konsumentpolitiken består därutöver av en rad insatser inom andra politikområden som beskrivs nedan.

5.2 Utgiftsutveckling

Tabell 5.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

<i>Miljoner kronor</i>	Utfall 2002	Anslag 2003 ¹	Utgifts- prognos 2003	Förslag anslag 2004	Beräknat anslag 2005	Beräknat anslag 2006
40:1 Marknadsdomstolen	7,4	8,5	8,4	8,9	9,2	9,3
40:2 Konsumentverket	103,9	107,6	105,0	104,5	107,0	108,6
40:3 Allmänna reklamationsnämnden	20,6	22,3	21,8	23,1	23,7	24,1
40:4 Fastighetsmäklarnämnden	8,5	9,4	9,2	9,4	9,6	9,7
40:5 Åtgärder på konsumentområdet	38,2	16,0	15,6	17,6	17,6	17,6
40:6 Bidrag till miljömärkning av produkter	4,4	4,4	4,3	4,4	4,4	4,4
Totalt för politikområdet konsumentpolitik	183,0	168,2	164,4	167,9	171,5	173,7

¹ Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2003 i samband med den ekonomiska vårpropositionen.

5.3 Politikens inriktning

5.3.1 Mål, villkor och resultatindikatorer

De nuvarande målen för konsumentpolitiken fastställdes av riksdagen den 28 november 2001 i enlighet med propositionen Handlingsplan för konsumentpolitiken 2001–2005 (prop. 2000/01:135, bet. 2001/02:LU2, rskr. 2001/2001:51).

De övergripande målen för konsumentpolitiken är:

- Konsumenternas ställning och inflytande på marknaden skall stärkas, *inflytandemålet*.
- Hushållen skall ha goda möjligheter att utnyttja sina ekonomiska och andra resurser effektivt, *hushållningsmålet*.
- Konsumenternas hälsa och säkerhet skall skyddas, *säkerhetsmålet*.
- Sådana konsumtions- och produktionsmönster skall utvecklas som minskar påfrestningarna på miljön och bidrar till en långsiktigt hållbar utveckling, *miljömålet*.
- Konsumenterna skall ha tillgång till god vägledning, information och utbildning, *kunskapsmålet*.

Målen skall vara styrande för såväl det nationella konsumentpolitiska arbetet som Sveriges arbete i EU och andra internationella forum.

5.3.2 Politikens inriktning

Övergripande inriktning

En ökad välfärd och en bättre fördelning av resurser är grunden för regeringens politik. Konsumentpolitiken är ett viktigt verktyg för att uppnå dessa mål. Konsumentens val sker inte endast utifrån egen behovstillfredsställelse, utan också utifrån miljömässiga och andra etiska hänsyn. Konsumenten måste ha förutsättningar att göra aktiva val på marknaden och känna att det är meningsfullt att välja. God information och ett effektivt skydd är viktiga medel för att uppnå detta.

Att stödja konsumenterna med kunskap och information är därför en övergripande konsumentpolitisk prioritering.

Konsumentpolitiken, vars övergripande inriktning är att konsumenterna skall vara starka

och välinformerade, är en viktig förutsättning för en fungerande marknadsekonomi.

Konsumentpolitiken är en del av välfärdspolitiken och skall stödja enskilda människor i deras egenskap av konsumenter för att ge dem ett större inflytande och för att få dem att känna sig trygga på marknaden. Välinformerade konsumenter kan också bidra till en förbättrad miljö och hållbar utveckling genom eget agerande vid inköp och användning av produkter och tjänster.

Den svenska konsumentpolitiken är en del av den europeiska konsumentpolitiken. Med en ökande gränsöverskridande handel, bl.a. genom de nya möjligheter som näthandeln erbjuder, och med en ökad rörlighet mellan länderna blir betydelsen av en hög skyddsnivå även på EU-nivå allt viktigare. Konsumentfrågorna är därför prioriterade i Sveriges EU-arbete. I mars 2002 överlämnade regeringen skrivelsen Mål och inriktning för det svenska arbetet med konsumentfrågor i EU (skr. 2001/02:148) som rör regeringens arbete under de kommande fem åren. Skrivelsen behandlar övergripande frågor om bl.a. harmonisering av konsumentskydd samt marknads kontroll och konsumentinflytande. I enlighet med intentionerna i skrivelsen deltar Sverige aktivt i EU-arbetet och är på flera områden pådrivande i utvecklingen av en gemensam konsumentpolitik.

Prioriteringar under 2004

I propositionen Handlingsplan för konsumentpolitiken 2001–2005 (prop. 2000/01:135) anger regeringen de åtta delmål som gäller för perioden 2001–2005 och som tydliggör regeringens prioriteringar inom ramen för de fem övergripande målen för konsumentpolitiken. Dessa är:

1. Vägledning, information och utbildning
2. Inflytande
3. Finansiella marknader
4. Produktsäkerhet och marknads kontroll
5. Konsumentforskning
6. Prisinformation
7. Nyligen konkurrensutsatta marknader
8. Miljö

Följande prioriteringar per verksamhetsområde, föreslås gälla för konsumentområdet 2004.

Vägledning, information och utbildning

Boendefrågor skall prioriteras i Konsumentverkets arbete. Förutsättningarna för inrättandet av en boenderådgivningsbyrå skall undersökas.

Arbetet med att nå ungdomar med kunskap om konsumentfrågor har fortsatt prioritet. Inom ramen för den kursplaneöversyn Skolverket väntas få i uppdrag att genomföra som en följd av regeringens kommande proposition om den framtida gymnasieskolan bör Skolverket pröva om det är lämpligt att utveckla en särskild kursplan i konsumenträtt och privatekonomi eller om målen i några befintliga kurser bör förtydligas så att de inrymmer sådana aspekter. Se utgiftsområde 16, Utbildning och universitetsforskning, kapitel 6, Barn- och ungdomsutbildning.

Inflytande

En särskild satsning om totalt 10 miljoner kronor ur Allmänna arvsfonden görs på ungdomsprojekt åren 2002–2004. Satsningen kommer att utvärderas av Centrum för konsumentvetenskap (CFK).

Arbetet med 24-timmars myndigheten intensifieras för konsumentmyndigheterna.

Finansiella marknader

Propositionen Finansiell rådgivning till konsumenter (prop. 2002/03:133) överlämnades i maj 2003. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2004.

En utvärdering av lagen om försöksverksamhet avseende medverkan av Konsumentombudsmannen i vissa tvister har påbörjats och kommer att redovisas 2004.

Information om konsumenternas samlade pensionstillgångar, i första hand från det allmänna pensionssystemet och tjänstepension, kommer att samlas i en Internetportal som beräknas vara i drift första kvartalet 2004.

Mot bakgrund av Konsumentverkets rapport rörande överskuldssättning kommer arbetet med överskuldssättning att vara ett prioriterat område.

Produktsäkerhet och marknadskontroll

En utredning, som skall vara avslutad i september 2003, har tillsatts med uppdrag att lämna förslag till hur det nya produktsäkerhetsdirektivet skall genomföras i svensk lagstiftning (dir. 2001:51). En ytterligare

utredning har tillsatts avseende den framtida organisationen och finansieringen av marknadskontrollen av varor (dir. 2003:34). Med utgångspunkt i de två utredningarnas förslag skall regeringen föreslå åtgärder för att 2004 genomföra det nya produktsäkerhetsdirektivet.

Tjänsters säkerhet prioriteras också under 2004.

Konsumentforskning

Det vetenskapliga råd som Konsumentverket har i uppdrag att inrätta kommer att följa och integrera forskningens resultat i myndighetens löpande arbete.

Prisinformation

En proposition om en ny prisinformationslag överlämnas till riksdagen hösten 2003.

Prisjämförelser är en fortsatt prioriterad fråga 2004.

Nyligen konkurrensutsatta marknader

Konsumentverket skall i samarbete med Konkurrensverket genomföra systematiska studier av vilka konsekvenser de nyligen konkurrensutsatta marknaderna har fått för konsumenterna. De särskilda insatser som gjorts på främst el- och telemarknaderna skall också följas upp.

Miljö

I december 2002 överlämnades en skrivelse till riksdagen om nya delmål för miljöarbetet inom konsumentpolitiken (skr. 2002/03:31). Arbetet med att vidareutveckla indikatorer på området fortsätter.

En utredning om hållbar konsumtion tillsätts under hösten 2003.

En ny handlingsplan för konsumentpolitiken

Arbetet med att utvärdera och arbeta fram en ny konsumentpolitisk handlingsplan påbörjas 2004.

Tvistlösning

Ett arbete påbörjas med att undersöka om Allmänna reklamationsnämnden kan pröva fler ärenden, samtidigt som handläggningstiderna.

5.4 Insatser

Insatser inom politikområdet

Regeringens råd för konsumentfrågor, som i enlighet med Handlingsplanen för konsumentpolitiken 2001–2005 (prop. 2000/01:35) bildats, har 2003 träffats för att diskutera bl.a. miljö och konsumtion samt framtida konsumentfrågor. I rådet, som leds av konsumentministern, deltar ett tiotal myndigheter, bl.a. Konsumentverket, Boverket, Livsmedelsverket, Konkurrentverket och Naturvårdsverket.

Regeringen har under flera år beviljat bidrag till paraplyorganisationerna Sveriges Konsumentråd och Sveriges Konsumenter i Samverkan samt till särskilda projekt. För 2003 erhöll Sveriges Konsumentråd 3 miljoner kronor och Sveriges Konsumenter i Samverkan 1,2 miljoner kronor. Konsumentorganisationerna har under flera år fått ökat statligt bidrag. Bidragen till särskilda projekt, som administreras av Konsumentverket, omfattar 5,2 miljoner kronor budgetåret 2003. Syftet med bidragen är att stimulera ideella organisationers arbete med konsumentfrågor, bl.a. för att de spelar en viktig roll i det europeiska samarbetet.

Regeringen finner det eftersträvsvärt att öka det gränsöverskridande innovativa konsument-samarbetet mellan aktörer i olika länder i Norden och EU. Genom det nya finansiella ramverk för finansiering av gemenskapens åtgärder till stöd för konsumentpolitiken som träder i kraft 2004 och löper fyra år samt olika åtgärder av EU-kommissionen i samband med detta, förbättras förutsättningarna för ett sådant samarbete, i synnerhet möjligheterna att samverka med organisationer i de nya EU-medlemsstaterna. Ett ökat användande av EU-medfinansieringsmedel skulle öka organisationernas totala medelstillgång och även utgöra en finansieringsförstärkning för Konsumentverket för vissa typer av mer långsiktiga initiativ.

Verksamhetsområde 1: *Inflytandemålet*

Inom verksamhetsområdet verkar Marknadsdomstolen, Konsumentverket, Allmänna reklamationsnämnden och Fastighetsmäklarnämnden.

Marknadsdomstolen (MD) är en specialdomstol som enligt lagen (1970:417) om marknadsdomstol m.m. handlägger mål och ärenden enligt flera lagar. MD är enda instans i mål enligt avtalsvillkorlagarna, produkt-säkerhetslagen, lagen om ingripande mot otillbörligt beteende avseende offentlig upphandling samt i vissa mål och ärenden enligt konkurrens-lagen. MD är också enda instans i marknadsföringsmål ifråga om förbud och ålägganden enligt marknadsföringslagen. Domstolen följer EG-domstolens rättspraxis i konkurrens- och konsumentfrågor.

Konsumentverket/Konsumentombudsmannen (KO) arbetar för en hög efterlevnad av konsumentlagstiftning och branschöverenskommelser. Lagstiftningen omfattar ett tjugotal lagar och KO kan bl.a. ingripa genom ansökan hos domstol och genom utfärdande av vitesförelägganden. KO kan även i vissa fall biträda enskilda konsumenter i principiellt viktiga tvister som rör finansiella tjänster och föra grupptalan vid Allmänna reklamationsnämnden såväl som i allmän domstol.

Konsumentverket och Allmänna reklamationsnämnden ansvarar gemensamt för rådgivningskontoret *Konsument Europa* som bl.a. arbetar för att hjälpa konsumenter som har tvister med handlare i en annan av EU:s medlemsstater.

Allmänna reklamationsnämnden (ARN) prövar tvister mellan konsumenter och näringsidkare. Nämnden ger rekommendationer om hur sådana tvister bör lösas. ARN yttrar sig också i konsumenttvister på begäran av domstol, stödjer den kommunala konsumentverksamhetens medling i konsumenttvister samt informerar konsumenter och näringsidkare om nämndens praxis.

Fastighetsmäklarnämnden ansvarar för registrering och tillsyn av fastighetsmäklare enligt fastighetsmäklarlagen (1995:400). Tillsynen innebär att nämnden prövar om de registrerade fastighetsmäklarna följer fastighetsmäklarlagen och iakttar god fastighetsmäklarsed. Nämnden informerar även konsumenter om god fastighetsmäklarsed.

Verksamhetsområde 2: *Hushållningsmålet*

Inom verksamhetsområdet verkar Konsumentverket.

Konsumentverket genomför pris- och matkostnadsundersökningar samt informerar om hushållsekonomi. Verket gör också beräkningar av skäliga levnadsomkostnader som bl.a. används i Socialdepartementets arbete med försörjningsstöd.

Verksamhetsområde 3: Säkerhetsmålet

Inom verksamhetsområdet verkar Konsumentverket.

Konsumentverket genomför fortlöpande marknadskontroller för att kontrollera produkters säkerhet. Arbetet sker främst inom de prioriterade produktgrupperna "leksaker" och "personlig skyddsutrustning". Verket arbetar även för ökad produktsäkerhet genom att delta i det internationella standardiseringsarbetet.

Verksamhetsområde 4: Miljömålet

Inom verksamhetsområdet verkar Konsumentverket och SIS Miljömärkning AB.

Konsumentverket (KOV) ger ut föreskrifter om hur miljömärkning bör tillämpas och granskar miljöargument i marknadsföring. I syfte att underlätta för konsumenter att leva miljöanpassat inkluderar KOV miljöaspekter i sina konsumentvaruprovningar. I samma syfte innehåller verkets webbplats miljöinformation om hushållsprodukter, bl.a. om olika miljömärkningssystem och om KRAV-märkta livsmedel. KOV deltar även i nätverket för en integrerad produktpolitik (IPP).

SIS Miljömärkning AB är ett icke vinstdrivande bolag som på regeringens uppdrag sköter det nordiska miljömärkningssystemet *Svanen* och EU:s miljömärkningssystem *Blomman*. Bolaget samägs av staten och Sveriges Standardiseringsråd (SSR). Uppdraget till SIS Miljömärkning AB omfattar att utveckla, informera om och marknadsföra miljömärkningskriterier för konsumentvaror. Verksamheten finansieras dels genom statsanslag, dels genom omsättningsbaserade avgifter från de företag som har en miljömärkningslicens. Verksamheten syftar till att skapa miljövinster genom att stimulera utveckling och användning av produkter som ur miljösynpunkt är att föredra och därmed bidra till en mer långsiktigt hållbar utveckling.

Verksamhetsområde 5: Kunskapsmålet

Inom verksamhetsområdet verkar Konsumentverket (KOV).

Konsumentverket ger stöd till kommunala konsumentvägledare, budgetrådgivare m.fl. Information lämnas också direkt till konsumenterna, bl.a. via verkets webbplats och tidningen Råd & Rön. Verkets rådgivningskontor Konsument Europa ger som s.k. Euroguichet-kontor information och råd till konsumenter vid handel över gränserna. Verket bistår även lärare med stöd för undervisning i konsumentfrågor.

KOV har tillsatt en intern ungdomsprojektgrupp med syftet att finna former för hur verket kan förbättra informationsinsatserna riktade till unga.

5.4.1 Insatser utanför politikområdet

Konsumentfrågor återfinns inom i stort sett alla samhällsområden och beaktas därför inom ramen för flera andra politikområden främst inom handels-, miljö-, närings-, livsmedels- och konkurrenspolitikområdena. Konsumentverket verkar även inom andra politikområden, t.ex. energipolitik och regional utvecklingspolitik.

Konsumentverket har 2002 fått i uppdrag av regeringen att utveckla och pröva nya lösningar inom det kommersiella serviceområdet samt att stödja berörda länsstyrelser och regionala självstyrelseorgan i arbetet med framtagandet av de lokala utvecklingsprogrammen för kommersiell service.

Riksdagen beslutade i juni 2002 om ett nytt femårigt program med åtgärder för en effektivare energianvändning i enlighet med regeringens energipolitiska proposition Samverkan för en trygg, effektiv och miljövänlig energiförsörjning (prop. 2001/02:143, bet. 2001/02:NU17, rskr. 2001/02:317). Beslutet innebär att Konsumentverket även fortsättningsvis kommer att arbeta med energideklaration av energikrävande utrustning, som t.ex. kylskåp. Åtgärderna redovisas under utgiftsområde 21.

Inom området finansiella tjänster är stiftelserna Konsumenternas Försäkringsbyrå och Konsumenternas Bank- och finansbyrå verkssamma. Byråerna arbetar med fördjupad konsumentrådgivning och bekostas av närings-

livet. Staten deltar som stiftare genom Finansinspektionen och Konsumentverket. År 2002 öppnade Elrådgivningsbyrån på initiativ av branschorganisationen Svensk Energi. Byrån har i uppgift att kostnadsfritt vägleda konsumenter i frågor som rör elmarknaden. Huvudmän för Konsumenternas Elrådgivningsbyrå är Konsumentverket, Energimyndigheten och Svensk Energi.

5.5 Resultatbedömning

5.5.1 Resultat

Verksamhetsområde 1: *Inflytandemålet*

Verksamhetsområdet är *Marknadsdomstolens* (MD) mest resurskrävande. Året har präglats av åtgärder för att effektivisera och modernisera domstolen. Antalet inkomna mål och ärenden ligger i princip på samma nivå som föregående år, detsamma gäller fördelningen av mål som rör konkurrenslagen respektive marknadsföringslagen. Den genomsnittliga handläggningstiden har dock ökat under året, särskilt när det gäller marknadsföringsmålen. En av orsakerna till detta är att målen tenderar att bli allt mer omfattande. Domstolen har utarbetat en strategi för att minska handläggningstiderna så att målen i allmänhet skall kunna avgöras inom högst ett år.

Inom verksamhetsområdet ligger en stor del av *Konsumentverkets* (KOV) och *Konsumentombudsmannens* (KO) arbete. Drygt 32,5 miljoner kronor har använts inom området. KO har 2002 fört 15 nya fall till Marknadsdomstolen/allmän domstol, vilket innebär en ökning med 5 ärenden i jämförelse med 2001. KO har utfärdat sammanlagt 42 förbuds- och informationsförelägganden, vilket innebär markant en ökning jämfört med 2001. Antalet inkomna ärenden till KOV ökade med 12 procent under 2002. Flest ärenden rör marknadsföringsmetoder och Internettjänster.

I samverkan med branschorgan har KOV slutit flera överenskommelser, bl.a. med bryggeribranschen om marknadsföring av lättöl och med Direkthandlarnas förening om informationsmaterial vid telefonförsäljning. Ändringar i konsumentköplagen och konsumenttjänstlagen har föranlett om-

förhandling av ett stort antal branschöverenskommelser om leveransvillkor och garantier.

I arbetet med att öka den lokala tvistlösningen har KOV tillämpat en ny arbetsmetod som utvecklats och provats inom hemelektronikbranschen. De positiva resultaten innebär att verket kommer att använda metoden inom fler branscher. Även när det gäller tvistlösning över gränserna har Konsument Europa inom sina clearinghouse- och FIN-net funktioner bidragit, framförallt när det gäller europeiska konsumenter som handlat av svenska näringsidkare. Dessa har hänvisats till Allmänna reklamationsnämnden.

På de finansiella marknaderna har KOV, bl.a. genom överläggningar med Försäkringsförbundet, medverkat till att livförsäkringsbolagen har förbättrat sin kundinformation om hur börsutvecklingen och bolagens finansiella situation påverkat kundernas försäkrings-sparande. Verket har också träffat en överenskommelse med Fondbolagens förening om god sed när det gäller information om etiska fonder.

Inom verksamhetsgrenen nyligen konkurrensutsatta marknader har KOV genomfört en systematisk studie av elmarknaden i samarbete med Konkurrensverket och de olika sektorsmyndigheterna, i syfte att kartlägga vilka konsekvenser konkurrensutsättningen av marknaden har medfört och kommer att medföra för konsumenterna. Vidare har möjligheter att jämföra elpriser från olika leverantörer introducerats på verkets webbplats.

Antalet inkomna ärenden till *Allmänna reklamationsnämnden* uppgick 2002 till 8 848, vilket innebär en ökning med nära 500 ärenden (ca 6 procent) jämfört med 2001. Efter ökningen av antalet inkomna ärenden under 2000 har ärendemängden således fortsatt att ligga på samma höga nivå och till och med ökat. Ökningstakten var under 2002 särskilt hög på nämndens elavdelning och uppgick där till nära 50 procent. Ökningen avsåg främst telefoni och hemelektronik.

Antalet avgjorda ärenden ökade under året. Nämnden avgjorde sammanlagt 8 692 ärenden 2002, vilket innebär en ökning med nära 1 000 ärenden (ca 12 procent) jämfört med 2001. Trots ökningen har ärendebalansen och handläggningstiderna ökat.

Verksamhetsområdet är *Fastighetsmäklar-nämndens* (FMN) mest resurskrävande. Antalet prövade ansökningar om registrering fortsätter

att öka, under 2002 var ökningen 31 procent. Handläggningstiden har trots detta hållits konstant och styckkostnaden sjunkit något. Nämnden har avgjort nära 900 tillsynsärenden, en mindre minskning i jämförelse med tidigare år. Av dessa avsåg ca 330 ärenden frågan huruvida en fastighetsmäklare handlat i strid med fastighetsmäklarlagen eller på annat sätt brutit mot god fastighetsmäklarsed, en ökning med drygt 23 procent. Övriga tillsynsärenden har i huvudsak avsett frågan huruvida fastighetsmäklare uppfyllt de formella kraven enligt fastighetsmäklarlagen. FMN har under 2002 i ökad utsträckning gjort s.k. efterlevnadskontroller. Dessa innebär bl.a. att mäklare som tidigare varnats granskas på nytt. Nämnden har dessutom gjort fördjupade granskningar av 40-tal mäklares verksamhet.

Verksamhetsområde 2: *Hushållningsmålet*

Inom verksamhetsområdet har *Konsumentverket* (KOV) under 2002 använt ca 12,5 miljoner kronor.

Arbetet har huvudsakligen varit inriktat mot prisinformation och hushållsekonomiska analyser och beräkningar till grund för kunskapsspridning. Matkostnadsundersökningar har genomförts i ett något mindre antal butiker än föregående år. Undersökningarna har varit inriktade på det växande ekologiska utbudet och ger konsumenterna hjälp att värdera kostnader för val av miljömärkta varor. En prisundersökningsguide har utarbetats och lagts ut på verkets webbplats till stöd för organisationer, media m.fl. som vill göra lokala prisundersökningar på dagligvaror.

Kontroller i ett hundratal butiker av hur överenskommelsen med dagligvaruhandeln om jämförpriser visar överlag på stora brister i märkningen. För att öka efterlevnaden har, förutom rättsliga insatser, en handledning tagits fram och distribuerats till de stora affärskedjorna.

Verkets webbaserade dataprogram för beräkning av bankavgifter har gjort jämförelser av kostnader mellan bankerna snabbare och enklare. Mer än 120 000 besökare registrerades under året. En interaktiv marknadsöversikt för krediter och betalkort lanserades på verkets webbplats i starten av året och mötte stor uppmärksamhet.

Nya beräkningar av skäliga levnadskostnader för hushållen har gjorts. Delar av beräkningarna utgör grund för regeringens beslut om riksnorm för försörjningsstödet för 2003.

Hushållsekonomisk information och information om finansiella tjänster har i ökad omfattning förmedlats till konsumenterna, dels via verkets webbplats, Råd & Rön och annat tryckt material, dels genom kommunernas konsumentvägledare, budget- och skuldrådgivare. Broschyren Koll på pengarna, som är verkets viktigaste tryckta material om hushållsekonomi, har en upplaga på över 300 000 exemplar. Informationen finns också på webbplatsen och är där översatt till 14 invandrarspråk.

Verksamhetsområde 3: *Säkerhetsmålet*

På verksamhetsområdet har Konsumentverket lagt 13 miljoner kronor.

Under året har *Konsumentverket* (KOV) ökat antalet marknadskontroller. Verket har genomfört 12 marknadskontroller av bl.a. leksaker och personlig skyddsutrustning, vilket innebär en ökning med två i jämförelse med 2001. Stora brister både vad gäller säkerheten i sig och märkningen och produktinformationen i övrigt har uppdagats och lett till att tillverkarna åtgärdat bristerna eller stoppat försäljningen. Provningsresultaten och annan information rörande produktsäkerhet sprids via Råd & Rön, anslagstavlan i SVT, webbplatsen, konferenser och seminarier.

Konsumentverket deltar aktivt i det europeiska standardiseringsarbetet. Under 2002 har säkerhetsnivån för bl.a. leksaker, engångständare och barnvagnar förbättrats.

Verksamhetsområde 4: *Miljömålet*

På verksamhetsområdet avsatte Konsumentverket närmare 15,5 miljoner kronor.

Konsumentverkets (KOV) verksamhet inom området omfattar bl.a. provning av varors miljöpåverkan. Under 2002 har 20 produktslag och ca 240 märken provats, vilket innebär en ökning jämfört med föregående år. Resultaten sprids genom broschyrer och tidningen Råd & Rön, men också via "Köpguiden" som finns på KOV:s webbplats. På webbplatsen finns även information om ekologiska livsmedel.

Råd & Rön har haft en bilaga om ekologisk mat. En ekokalkyl har lagts ut på webbplatsen som ger möjlighet att beräkna kostnader för ekologiska livsmedel.

KOV deltar i arbetet med såväl den nordiska som den EU-baserade miljömärkningen. En avfallsguide med råd om hushållens sortering av uttjänta varor har tagits fram och lagts ut på verkets webbplats.

Statsanslaget till *SIS Miljömärkning AB* omfattade 2002 4,4 miljoner kronor. Anslaget skall finansiera kriterieutveckling och går till 50 procent till EU:s miljömärkningssystem Blomman, som fortfarande är under uppbyggnad. Anslagets resterande del går till Svanen. I Sverige är Svanen välkänd, med sammanlagt 522 aktiva licenser inom 54 produktgrupper. Inom Blommansystemet finns kriteriedokument för totalt 20 produktgrupper och det finns i Sverige åtta Blommanmärkta produkter inom områdena färg och lack samt textilier. Inom Svanen har under 2002 nya skärpta krav trätt i kraft för 14 olika produktgrupper. År 2002 var ett jubileumsår för Blomman, EU:s miljömärkningssystem, som bl.a. uppmärksammades i Bryssel med en utställning av miljömärkta produkter från hela EU. Jubileet ledde även till ett beslut om att genomföra en större marknadsföringskampanj 2004 för att göra märkningen mer känd bland EU:s konsumenter. SIS Miljömärkning genomförde 2002 en kampanj under temat "Framtiden skapas nu" tillsammans med landets skolor. Elever i mellanstadiet skickade in över 3000 bidrag med uppmaningar om en bättre miljö och framtid. Kampanjen avslutades under Almedalsveckan där alla partiledare fick varsin låda med alla inkomna tankar och uppmaningar om framtidens miljö.

Verksamhetsområde 5: Kunskapsmålet

Marknadsdomstolens informationsinsatser omfattar såväl telefonservice och besvarande av skriftliga förfrågningar som en webbplats. Under året har arbetet med att utveckla webbplatsen fortsatt. Webbplatsen innehåller information om domstolen och dess avgöranden.

Konsumentverket har använt närmare 57 miljoner kronor på verksamhetsområdet, vilket motsvarar nära 45 procent av verkets kostnader inom konsumentpolitiken.

Verkets insatser för att vidareutveckla stödet till vägledningen på kommunal nivå har ökat i volym och effektiviserats. Det har bl.a. gjorts genom ett ökat utbud av kurser samt en effektivare informationsförsörjning med stöd av ny teknik. Ett nytt system för dokumentation av konsumentvägledarnas konsumentkontakter har utvecklats. Antalet kommuner med konsumentverksamhet uppgick 2002 till 252 stycken (2001 var antalet 251). Drygt 90 procent av befolkningen har därmed tillgång till kommunal konsumentrådgivning.

Konsumenternas tillgång till information och vägledning rörande möjligheterna att handla över gränserna har förbättrats i takt med att verksamheten vid den under 2001 inrättade enheten Konsument Europa blivit mer känd. Drygt 2 000 konsumentkontakter noterades under året, vilket innebär en ökning med ca 40 procent jämfört med startåret. Konsumenternas tillgång till information och kunskap har förbättrats till följd av utbyggnad av innehållet på verkets webbplatser. Antalet besök på webbplatserna uppgick under året till ca 3,5 miljoner vilket kan jämföras med cirka 1,5 miljoner besök 2001.

Tidningen Råd & Rön har en genomsnittlig upplaga på ca 125 000 exemplar dvs. en minskning med ca 3 000 jämfört med 2001. Antalet besök på Råd & Rönns egen webbplats ökade med 40 procent jämfört med 2001.

Allmänna reklamationsnämndens stöd till den kommunala konsumentverksamheten har förbättrats bl.a. genom kurser i medling som genomförs i samarbete med KOV. Nämnden har förbättrat informationen till konsumenter och näringsidkare om sin praxis genom en utbyggnad och utveckling av nämndens webbplats. Webbplatsen har i genomsnitt ca 500 unika besökare per dygn.

Fastighetsmäklarnämndens informationsinsatser tar nära två årsarbetskrafter och kostar ca 1,7 miljoner kronor. Insatserna vänder sig både till konsumenter och mäklare och omfattas av en webbplats, telefonservice och faktablad. Nämnden har kontinuerlig kontakt med universitet och högskolor som anordnar mäklarutbildning, med branschorganisationerna samt deltar i KOV:s utbildning av konsumentvägledare.

5.5.2 Analys och slutsatser

Konsumentområdet fortsätter att utgöra ett viktigt politikområde som berör alla medborgare. Genom Handlingsplanen för konsumentpolitiken 2001–2005 (prop. 2000/01:135), som riksdagen slog fast hösten 2001 (bet. 2001/02:LU2, rskr. 2001/2001:51), har konsumentfrågorna fått en starkare roll i regeringens arbete. Handlingsplanen har bl.a. inneburit att ett vidare grepp tas om konsumentfrågorna, som nu uttalat omfattar frågor som rör finansiella tjänster, boende, nyligen konkurrensutsatta marknader m.m.

Handlingsplanen har tillsammans med budgetproposition för 2002 inneburit att nya satsningar gjorts på området. Bl.a. har de konsumentpolitiska myndigheternas anslag ökats och en satsning på den kommunala konsumentvägledningen genomförts. Inom respektive verksamhetsområde har många aktiviteter genomförts. Det gäller främst *Konsumentverket* (KOV), som är den centrala myndigheten inom politikområdet med ansvar inom ramen för alla politikområdets mål.

KOV har kommit långt i utvecklandet av sina webbplatser. Webbplatserna innehåller idag information inom ramen för alla de fem konsumentpolitiska målen och utgör en god informationskälla. Den kraftiga ökningen av antalet besök på webbplatserna från 1,5 till 3,5 miljoner besök jämfört med föregående år är positiv. Ett annat tecken på webbplatsens kvalitet är priset Guldlänken som KOV tilldelades våren 2003. KOV har dessutom ökat webbplatsens tillgänglighet genom att delar av informationen finns på 14 olika språk samt talsyntes.

KOV och Konsumentombudsmannens tillsynsarbete bedöms också som värdefullt. Arbetet med marknadskontroller har utökats och tillsammans med standardiseringsarbetet är det ett viktigt arbete. Verksamheten vid Konsumentverkets rådgivningskontor *Konsument Europa* bedöms som viktig. Konsumentkontaktarna visar på ett tydligt behov av stöd.

De andra myndigheterna inom politikområdet har också satsat på att utveckla sina webbplatser i enlighet med arbetet för en 24-timmars myndighet, särskilt kan *Marknadsdomstolens* arbete nämnas.

Allmänna reklamationsnämnden har haft svårt att klara de utsatta målen och korta handläggningstiderna. Anslaget har under de senaste åren ökat, senast efter förslag i den ekonomiska vårpropositionen för 2003. Den stora och ökande ärendemängden visar att en sådan utomrättslig tvistlösning som tillhandahålls genom nämnden tillgodoser ett angeläget behov. Den fortsatt höga följsamheten till nämndens beslut visar vidare att nämndens verksamhet leder till positiva resultat. Arbetsbelastningen vid nämnden har varit hög vilket bl.a. sjukfrånvaron visar. Frånvaron var 7,64 procent 2002, för kvinnor var den 9,37 procent.

Fastighetsmäklarnämnden har trots ett fortsatt ökat antal registreringsansökningar lyckats hålla ner handläggningstiderna och styckkostnaderna, samtidigt som nämnden arbetat för att förbättra kontakterna med branschorganen och mäklarstudenterna.

SIS Miljömärkning AB:s arbete är positivt. Svanen är enligt undersökningar känd av 91 procent av befolkningen. Arbetet med att göra EU-blomman mera känd bör nu tydligare prioriteras.

5.6 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har uppmärksammat att Konsumentverket haft bristande intern kontroll och styrning av betalningsflöden. Konsumentverket har med anledning av revisionsrapporten tagit fram rutiner för analys och avstämning av betalningsflöden för att stärka den interna styrningen och kontrollen.

Utöver detta bedömer Riksrevisionsverket att årsredovisningarna för politikområdets myndigheter för 2002 i allt väsentligt är rättvisande.

5.7 Budgetförslag

5.7.1 40:1 Marknadsdomstolen

Tabell 5.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2002	Utfall	7 433	Anslags-sparande	100
2003	Anslag	8 539	Utgifts-prognos	8 426
2004	Förslag	8 942		
2005	Beräknat	9 153 ¹		
2006	Beräknat	9 304 ²		

¹ Motsvarar 8 942 tkr i 2004 års prisnivå.

² Motsvarar 8 942 tkr i 2004 års prisnivå.

Efter ett antal år med allt fler omfattande mål och begränsade resurser är domstolens ekonomi åter i balans.

Tabell 5.3 Härledning av anslagsnivån 2004-2006, för 40:1 Marknadsdomstolen

Tusental kronor			
	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	8 539	8 539	8 539
<i>Förändringar till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	296	504	654
Beslut	107	110	111
Överföring till/från andra anslag	-	-	-
Övrigt	-	-	-
Förslag/beräknat anslag	8 942	9 153	9 304

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i December 2002, (bet. 2002/03:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2003 års statsbudget.

Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.7.2 40:2 Konsumentverket

Tabell 5.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2002	Utfall	103 900	Anslags-sparande	830
2003	Anslag	107 643 ¹	Utgifts-prognos	105 049
2004	Förslag	104 464		
2005	Beräknat	106 897 ²		
2006	Beräknat	108 649 ³		

¹ Varav en minskning på 100 tkr på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen 2004.

² Motsvarar 104 464 tkr i 2004 års prisnivå.

³ Motsvarar 104 464 tkr i 2004 års prisnivå.

För 2003 tillfördes anslaget ökade medel för att under året administrera den servicedatabas som

regeringen uppdragit åt Konsumentverket att driva. Under året har myndigheten utrett möjligheten att avgiftsfinansiera verksamheten och kommit till slutsatsen att endast en ringa del av kostnaderna för driften är möjlig att inhämta genom avgifter. Anslaget föreslås därför från 2004 tillföras 3 miljoner kronor från utgifts-område 19 Regional utveckling för att finansiera arbetet med databasen.

Regeringen föreslår också en överföring från utgiftsområde 19 Regional utveckling om 2 miljoner kronor fr.o.m. 2004 för arbetet med lokala utvecklingsprogram för kommersiell service.

Från och med 2004 föreslås även en omföring om 2 miljoner kronor från Konsumentverkets anslag till anslaget 40:3 *Allmänna reklamationsnämnden* för att säkerställa nämndens verksamhet.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Råd & Rön

Tabell 5.5 Råd & Röns utveckling

Tusental kronor				
Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (Som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2002	0	19 701	20 805	-1 104
Prognos 2003	0	20 850	20 216	634
Budget 2004	0	21 000	20 530	470

Råd & Röns upplaga uppgick 2002 till drygt 125 000 exemplar, vilket innebär en minskning med ca 3 000 i jämförelse med föregående år.

Antalet besök på Råd & Röns webbplats har ökat under året. År 2002 hade hemsidan drygt 1,2 miljoner besök. En majoritet av hemsidans besökare är inte prenumeranter av pappers-tidningen.

Tabell 5.6 Varuprovningar på uppdrag

Tusental kronor				
Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (Som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2002	-	2 163	2 311	-148

Konsumentverkets varuprovningar på uppdrag omfattar framförallt hushållsapparater. De störs-

ta enskilda produktgrupperna var tvättmaskiner och spisar.

Tabell 5.7 Härledning av anslagsnivån 2004-2006, för 40:2 Konsumentverket

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	107 743	107 743	107 743
<i>Förändringar till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	3 503	6 093	7 960
Beslut	-3 195	-3 269	-3 323
Överföring till/från andra anslag	3 000	3 070	3 120
Övrigt	-6 587	-6 740	-6 851
Förslag/beräknat anslag	104 464	106 897	108 649

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i December 2002, (bet. 2002/03:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2003 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.7.3 40:3 Allmänna reklamationsnämnden

Tabell 5.8 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Utgifts- prognos	Anslags- sparande
2002	20 581		-417
2003	22 268 ¹	21 761	
2004	Förslag	23 127	
2005	Beräknat	23 671 ²	
2006	Beräknat	24 065 ³	

¹ Varav 2 000 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2003.

² Motsvarar 23 127 tkr i 2004 års prisnivå.

³ Motsvarar 23 127 tkr i 2004 års prisnivå.

För att säkerställa verksamhetens kvalitet och omfattning föreslår regeringen en permanent överföring från anslaget 40:2 *Konsumentverket* till Allmänna reklamationsnämnden.

Tabell 5.9 Härledning av anslagsnivån 2004-2006, för 40:3 Allmänna reklamationsnämnden

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	20 268	20 268	20 268
<i>Förändringar till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	710	1 203	1 561
Beslut	149	153	155
Överföring till/från andra anslag	2 000	2 047	2 081
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	23 127	23 671	24 065

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i December 2002, (bet. 2002/03:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2003 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.7.4 40:4 Fastighetsmäklarnämnden

Tabell 5.10 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Utgifts- prognos	Anslags- sparande
2002	8 454		261
2003	9 441 ¹	9 215	
2004	Förslag	9 357	
2005	Beräknat	9 577 ²	
2006	Beräknat	9 737 ³	

¹ Varav 400 000 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2003.

² Motsvarar 9 357 tkr i 2004 års prisnivå.

³ Motsvarar 9 357 tkr i 2004 års prisnivå.

I samband med att Fastighetsmäklarnämnden fr.o.m. hösten 2003 får ett utökat tillsynsansvar för hyresförmedlare, i enlighet med lagen (2003:456) om ändring i fastighetsmäklarlagen (1995:400), har nämnden engångsvis tillförts 400 000 kronor på tilläggsbudget i 2003 års ekonomiska vårproposition.

Tabell 5.11 Intäkter i form av ansöknings- och årsavgifter

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (Som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2002	7 992	0	0	7 992
Prognos 2003	8 182	0	0	8 182
Budget 2004	8 329	0	0	8 329

Sedan 2002 har antalet ansökningar om registrering ökat. Mot bakgrund av att högskoleutbildningen för fastighetsmäklare är attraktiv, förväntas antalet ansökningar att öka även i framtiden.

Tabell 5.12 Härledning av anslagsnivån 2004-2006, för 40:4 Fastighetsmäklarnämnden

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	9 041	9 041	9 041
<i>Förändringar till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	246	464	623
Beslut	70	72	73
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	9 357	9 577	9 737

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i December 2002, (bet. 2002/03:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2003 års statsbudget.

Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.7.5 40:5 Åtgärder på konsumentområdet

Tabell 5.13 Anslagsutveckling

			Anslags- sparande	
2002	Utfall	38 209		1 245
2003	Anslag	16 025	Utgifts- prognos	15 624
2004	Förslag	17 625		
2005	Beräknat	17 625		
2006	Beräknat	17 625		

Anslagen 40:5 *Stöd till konsumentorganisationer* och 40:6 *Stöd till konsumentforskning* slogs sam-

man fr.o.m. budgetåret 2001 till nuvarande anslag.

Från anslaget ges fasta bidrag och projektstöd till lokala och nationella projekt som på olika sätt främjar en god konsumentpolitik. Statsbidrag utgår bl.a. till de svenska konsumentorganisationerna Sveriges Konsumentråd och Sveriges Konsumenter i Samverkan.

Från och med 2004 föreslås anslaget öka med 1,6 miljoner kronor avsett för stöd till organisationen Rättvisemärkt.

Tabell 5.14 Härledning av anslagsnivån 2004-2006, för 40:5 Åtgärder på konsumentområdet

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	16 025	16 025	16 025
<i>Förändringar till följd av:</i>			
Beslut	1 600	1 600	1 600
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	17 625	17 625	17 625

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i December 2002, (bet. 2002/03:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.7.6 40:6 Bidrag till miljömärkning av produkter

Tabell 5.15 Anslagsutveckling

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2002	Utfall	4 400		0
2003	Anslag	4 400	Utgifts- prognos	4 290
2004	Förslag	4 400		
2005	Beräknat	4 400		
2006	Beräknat	4 400		

Anslaget är ett bidrag ställt till SIS Miljömärkning AB som av regeringen har fått i uppdrag att utveckla, informera om och marknadsföra miljömärkningskriterier för konsumentvaror. Medlen utbetalas via Kammarkollegiet.

Fr.o.m. budgetåret 2001 bytte anslaget nummer från 40:7 Bidrag till miljömärkning till nuvarande beteckning.

6 Politikområde Forskningspolitik under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

6.1 Budgetförslag

6.1.1 26:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader

Tabell 6.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2002	113 109	2 940	107 921
2003	110 171		
2004	Förslag	114 396	
2005	Beräknat	117 068 ¹	
2006	Beräknat	119 000 ²	

¹ Motsvarar 114 396 tkr i 2004 års prisnivå.

² Motsvarar 114 396 tkr i 2004 års prisnivå.

Anslaget finansierar förvaltningskostnader vid Verket för innovationssystem som bildades 2001.

Regeringens överväganden

Myndighetens uppgift är att främja hållbar tillväxt för näringsliv, samhälle och arbetsliv genom utveckling av effektiva innovationssystem och finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling.

Tabell 6.2 Härledning av anslagsnivån 2004–2006 för 26:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års stats-budget ¹	110 171	110 171	110 171
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	3 791	6 453	8 378
Beslut	434	444	451
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	114 396	117 068	119 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2003 års statsbudget.

Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

6.1.2 26:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tabell 6.3 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2002	957 744	-41 700	930 141
2003	1 025 541		
2004	Förslag	1 111 066	
2005	Beräknat	1 134 515 ¹	
2006	Beräknat	1 153 770 ²	

¹ Motsvarar 1 111 065 tkr i 2004 års prisnivå.

² Motsvarar 1 111 065 tkr i 2004 års prisnivå.

Anslaget finansierar behovsmotiverad forsknings- och utvecklingsverksamhet, utveckling av innovationssystemet och liknande. Inriktningen för de närmaste årens verksamhet beskrivs i propositionen Forskning och förnyelse (prop. 2000/01:3) samt i propositionen FoU och samverkan i innovationssystemet (prop. 2001/02:2).

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringen föreslår ett bemyndigande för ekonomiska åtaganden även för 2004. Detta möjliggör att det för delar av verksamheten kan göras ekonomiska åtaganden som exempelvis omfattar långsiktiga program under en flerårig planeringsperiod.

Tabell 6.4 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	2002 utfall	2003 prognos	2004 beräknat	2005 beräknat	2006 – beräknat
Utestående förpliktelser vid årets början	1 032 921	882 078	1 390 078	1 890 078	
Nya förpliktelser	734 657	1 500 000	1 480 000		
Infriade förpliktelser*	885 500	992 000	980 000	950 000	950 000
Utestående förpliktelser vid årets slut	882 078	1 390 078	1 890 078		
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	1 900 000	1 900 000	1 900 000		

* Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser.

Regeringens överväganden

Anslaget minskar med drygt 30 miljoner kronor fr.o.m. 2004 då det tillskott som beslutades för 2003 för uppbyggnad av ett nationellt inkubatorprogram upphör. Anslaget tillförs 100 miljoner kronor fr.o.m. 2004 för tillämpad industri-forskning inom IT/telekomsektorn.

Tabell 6.5 Härledning av anslagsnivån 2004–2006 för 26:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	1 025 541	1 025 541	1 025 541
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	16 204	38 190	56 244
Beslut	69 321	70 784	71 985
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 111 066	1 134 515	1 153 770

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2002, (bet. 2002/03:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2003 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning